

Pali Text Society.

KATHĀVATTHU.

BY THE

ARNOLD C. TAYLOR, B.A.

VOL. I.

LONDON:

PUBLISHED FOR THE PALI TEXT SOCIETY,

BY HENRY FROWDE,

OXFORD UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE, AMEN CORNER, E.C.

1891.

**The Gresham Press,
LONDON AND BOSTON,
NEW YORK AND LONDON.**

PROFESSORI T. W. RHYS DAVIDS

**HANC REDACTIONEM DEDICO, PALICARUM LITTERARUM VETERANO
INEXERCITATUS, AMICUS AMICO.**

PREFACE.

— —

IN the preparation of this edition I have used the following MSS. :—

I. In Sinhalese character :

- (a) A paper MS. from the collection of Professor Rhys Davids = P.
- (b) A palm-leaf MS. also belonging to Professor Rhys Davids = S.
- (c) A palm-leaf MS. from the collection of the late Dr. Morris, belonging to the Royal Asiatic Society = S₂.

II. In Burmese character :

Mandalay palm-leaf MS. from the India Office collection = M.

III. I have also made use of the edition of the Kathā Vatthu recently published in Siamese character, and presented by the King of Siam to the Library of the India Office. I have occasionally noted its readings, and have distinguished it as K.

It may be of interest to Pāli scholars to know that this edition—at any rate as far as may be inferred from the Kathā Vatthu—approximates much more closely to the Burmese tradition than to the Sinhalese, in spelling as well as in textual readings. Broadly speaking, there is little difference between it and the Mandalay MS., a fact

which would seem to point to the derivation of the literary side at least of Siamese Buddhism from Burmese rather than Sinhalese sources. It is, however, perhaps premature to generalise from a single instance, and it would be interesting to know the opinion of scholars who have examined any other of the Piṭaka texts in this edition.

The three Sinhalese MSS. are exceedingly corrupt, and it would have been impossible to have produced an edition of the text without the help of the Mandalay MS. The Sinhalese MSS. are all based on a single archetype, as may be inferred from the fact that they agree in making the same omissions and mistakes (see notes on pp. 209, 227, 344, 380, 393, &c.). They are evidently the work of scribes who did not understand what they were writing, and a complete collation of their blunders would require a separate issue of the Pāli Text Society.

It is interesting to notice that in all the MSS. I have used, the form *vy°* never occurs, even in the Sinhalese MSS., but always *by°*. Trenckner has pointed out in the preface to his edition of the *Milindapañho* that his oldest Sinhalese MSS. (as well as the Burmese) have *by°*, whereas *by* Childers in his Dictionary and by most of the editors of Piṭaka Texts the form *vy°* has been employed.

It is a curious coincidence that the two texts in which the *by°* form seems to predominate—the *Kathā Vatthu* and the *Milindapañho*—are rather later than the bulk of the Piṭakas themselves, as we know that the *Kathā Vatthu* dates from the reign of Asoka, while the *Milindapañho* is of still later date. It is, perhaps, then, an admissible conjecture that the form *vy°* is the older, and was used in the earlier portions of the Canonical Texts, but was gradually superseded by the *by°* form, which finally, *e.g.* in the *Kathā Vatthu*, supplanted the original spelling of the word. But a far more accurate knowledge of our MSS. than we possess at present is needed to decide the question, which is still further complicated by

the uncertainty of the date at which the Piṭakas were committed to writing.

In conclusion, my thanks are due to Professor C. H. Tawney, Librarian of the India Office, for the loan of the Mandalay MS. and the Siamese edition, and above all to Professor Rhys Davids, for his ever ready help and encouragement.

ARNOLD C. TAYLOR.

LONDON, *August*, 1897.

INDEX OF QUESTIONS DISCUSSED IN THE KATHĀVATTHU.

CONTENTS OF VOL. I.

Paṭhamo Vaggo.

No.		PAGE
1.	Puggalo upalabbhati sacchikaṭṭhaparamaṭṭhe- nāti?	1
2.	Parihāyati Arahā arahattā ti?	69
3.	N'atthi devesu brahmacariyavāso ti?	93
4.	Odhisodhiso kilese jahatīti?	103
5.	Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti?	109
6.	Sabbam atthīti?	115
7.	Atītaṃ khandhā ti?	143
8.	Atītaṃ atthīti?	151
9.	Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?	155
10.	Atītaṃ atthīti?	159

Dutiyo Vaggo.

1.	Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?	163
2.	Atthi Arahato aññāṇan ti?	173
3.	Atthi Arahato kaṅkhā ti?	180
4.	Atthi Arahato paravitāraṇā ti?	187
5.	Samāpannassa atthi vacībhedo ti?	195
6.	Dukkāhāro maggaṅgaṃ maggapariyāpannan ti?	203

No.	PAGE
7. Ekam cittam divasaṃ tiṭṭhatīti ? ...	204
8. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti ? ...	208
9. Anupubbābhisamayo ti ? ...	212
10. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti ? ...	221
11. Dve nirodhā ti ? ...	225

Tatiyo Vaggo.

1. Tathāgatabalaṃ sāvakaśādhāraṇaṃ ti ? ...	228
2. Thānāṭṭhāne yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti ? ...	232
3. Sarāgaṃ cittam vimuccatīti ? ...	238
4. Vimuttaṃ vimuccamānaṃ ti ? ...	241
5. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ ti ? ...	243
6. Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyaṃ ti ? ...	247
7. Maṃsacakkhūṃ dhammupatthaddhaṃ dibbacakkhūṃ hotīti ? ...	251
8. Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti ? ...	254
9. Yathākammūpagataṃ ñāṇaṃ dibbacakkhūṃ ti ?	256
10. Atthi devesu saṃvaro ti ? ...	258
11. Asaññasattesu saññā atthīti ? ...	260
12. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ saññā atthīti ? ...	263

Catuttho Vaggo.

1. Gihī'ssa Arahā ti ? ...	267
2. Saha uppattiyā Arahā ti ? ...	268
3. Arahato sabbe dhammā anāsavā ti ? ...	271
4. Arahā catūhi phalehi samannāgato ti ? ...	274
5. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti ? ...	280
6. Bodhiyā Buddho ti ? ...	281
7. Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti ? ...	283

8.	Bodhi-satto Kaccapassa bhagavato pāvacaṇe ekkantaṇṇāyāṃ caritabrahmacariyo ti?	... 286
9.	Abhatta-cchikiriyyāya paṭipanno purgalo tīhi phalehi cūḍaṇṇagato ti?	... 290
10.	Saddha-cūḍaṇṇāṇaṃ pahāṇaṃ arahaṭṭhaṃ ti?	... 298

Pañcama Vaggo.

1.	Vinuttāṇaṃ vinuttan ti?	... 301
2.	Sekha-ssa avakkhaṇṇaṃ atthīti?	... 303
3.	Pathavikasipa-amaṇattim samāpannassa viparīte ñāṇaṃ ti?	... 305
4.	Aniyatassa niyāmagamaṇāya atthi ñāṇaṃ ti?	... 307
5.	Sabbam ñāṇaṃ paṭisaṃbhidū ti?	... 309
6.	Na vattebbaṃ “Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti”?	... 310
7.	Cetopariyāya-ñāṇaṃ cūṭārammaṇena aññāram- maṇaṃ ti?	... 311
8.	Anāgate ñāṇaṃ atthīti?	... 313
9.	Paccuppanne ñāṇaṃ atthīti?	... 314
10.	Sāvakassa phale ñāṇaṃ atthīti?	... 315

No.	PAGE
7. Ekam cittam divasaṃ tiṭṭhatīti ? ...	204
8. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti ? ...	208
9. Anupubbābhisamayo ti ? ...	212
10. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti ? ...	221
11. Dve nirodhā ti ? ...	225

Tatiyo Vaggo.

1. Tathāgatabalaṃ sāvakaśādhāraṇaṃ ti ? ...	228
2. Thānāthāne yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti ? ...	232
3. Sarāgaṃ cittam vimuccatīti ? ...	238
4. Vimuttaṃ vimuccamānaṃ ti ? ...	241
5. Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ ti ? ...	243
6. Atṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyaṃ ti ? ...	247
7. Maṃsacakkhum dhammupatthaddham dibbacakkhum hotīti ? ...	251
8. Maṃsasotaṃ dhammupatthaddham dibbasotaṃ hotīti ? ...	254
9. Yathākammūpagataṃ ñāṇaṃ dibbacakkhun ti ?	256
10. Atthi devesu saṃvaro ti ? ...	258
11. Asaññasattesu saññā atthīti ? ...	260
12. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ saññā atthīti ? ...	263

Catuttho Vaggo.

1. Gihī'ssa Arahā ti ? ...	267
2. Saha uppattiyā Arahā ti ? ...	268
3. Arahato sabbe dhammā anāsavā ti ? ...	271
4. Arahā catūhi phalehi samannāgato ti ? ...	274
5. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti ? ...	280
6. Bodhiyā Buddhō ti ? ...	281
7. Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti ? ...	283

No.		PAGE
8.	Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacaṇe okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti? ...	286
9.	Arahattasacchikiriya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti? ...	290
10.	Sabbasaññojanānaṃ pahānaṃ arahattaṃ ti? ...	298

Pañcama Vaggo.

1.	Vimuttiñānaṃ vimuttaṃ ti? ...	301
2.	Sekhassa asekhānaṃ atthi ti? ...	303
3.	Pathavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte ñānaṃ ti? ...	305
4.	Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñānaṃ ti? ...	307
5.	Sabbam ñānaṃ paṭisambhidā ti?... ...	309
6.	Na vattaḃbaṃ “ Sammutiñānaṃ saccārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti ”? ...	310
7.	Cetopariyāye ñānaṃ cittārammaṇena aññāram- maṇaṃ ti?... ...	311
8.	Anāgate ñānaṃ atthi ti? ...	313
9.	Paccuppanne ñānaṃ atthi ti? ...	314
10.	Sāvakaṃ phale ñānaṃ atthi ti? ...	315

Kathāvatthu.

NAMO TASSA BHAGAVATO ARAHATO SAMMĀSAMBUDDHASSA.

I. 1.

1. Puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthenāti ?
Āmantā.

Yo saccikattho paramattho tato so puggalo upalabbhati
saccikatthaparamatthenāti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ : hañci puggalo upalabbhati sacci-
katthaparamatthena, tena vata re vattabbe “Yo sacci-
kattho paramattho tato so puggalo upalabbhati sacci-
katthaparamatthenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati
saccikatthaparamatthena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikattho
paramattho tato so puggalo upalabbhati saccikatthapara-
matthenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Yo saccikattho paramattho tato
so puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthenāti,” no ca
vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikatthapara-
matthenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati
saccikatthaparamatthena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikattho
paramattho tato so puggalo upalabbhati saccikatthapara-
matthenāti,’ ” micchā.

Anuloma-pañcakam.

2. Puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti ?
Āmantā.

* saccikatthaparamatthenāti, P.S₂ ; sacchikatthā. S.

Yo saccikattho paramattho tato so puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi paṭikammam: hañci puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthena, tena vata re vattabbe "Yo saccikattho paramattho tato so puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthena,' no ca vattabbe 'yo saccikattho paramattho tato so puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti,' " micchā.

No ce pana vattabbe "Yo saccikattho paramattho tato so puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthena,' no ca vattabbe 'yo saccikattho paramattho tato so puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti,' " micchā.

Paṭikamma-catukkam.

3. Tvañ ce pana maññasi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthena,' no ca vattabbe 'yo saccikattho paramattho tato so puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti,' " tena tava¹ tattha h'etāya² paṭiññāya h'evam paṭijānantam³ h'evam niggahetabbe; atha tam nigganḥama, suniggahīto ca hosi.⁴ Hañci puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthena, tena vata re vattabbe "Yo saccikattho paramattho tato so puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthena,' no ca vattabbe 'yo saccikattho paramattho tato so puggalo n'upalabbhati saccikatthaparamatthenāti,' " micchā.

¹ tvam, K.; tava all MSS.

² so tāya, P.S.S₂.

³ paṭijānanam, P.S₂; paṭijānam, S.

⁴ hoti, P.S.S₂.

No ce pana vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” idan¹ te micchā.

Niggaha-catukkam.

4. Ese² ce dunniggahīte, h’evameva³ tattha dakkha; Vattabbe kho “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,” no ca vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,” no ca mayam tayā tattha h’etāya patiññāya h’evam paṭi-janantā⁴ h’evam niggahetabbā; atha mam nigganḥāsi dunniggahītā ca homa. Hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,’ ” idan⁵ te micchā.

Upanayana⁶-catukkam.

¹ idam, M.

² So P.S.S₂.

³ Evamevam, M.

⁴ paṭijānanto, S.

⁵ idam, S.M.

⁶ upanaya, S.S₂; upanāya, P.

5. Na h'evaṃ niggahetabbe, tena hi yaṃ niggaṇhāsi—
Hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena
vata re vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so pug-
galo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati
saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho
paramatṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭha-
paramatṭhenāti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato
so puggalo apalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca
vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhapara-
matṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati
saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho
paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhapara-
matṭhenāti,’ ” idan te micchā—tena hi ye kate niggahe se¹
niggahe dukkate, sukate² paṭikamme, sukatā paṭipādanā
ti.

Niggamana-catukkaṃ.

Paṭhamo Niggaḥo.

Paṭhamasaccikaṭṭho.

6. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?
Āmantā.

Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n’upalab-
bhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ: hañci puggalo n’upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Yo sacci-
kaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n’upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalab-
bhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo

saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,' " micchā.

No ce pana vattabbe " Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti," no ca vata re vattabbe " Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yam tattha vadesi " Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,' " micchā.

Paccanika-pañcakam.¹

7. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti?
Ānantā.

Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ: hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena, tena vata re vattabbe " Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yam tattha vadesi " Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,' " micchā.

No ce pana vattabbe " Yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti," no ca vata re vattabbe " Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti."

Yam tattha vadesi " Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramaṭṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamaṭṭhenāti,' " micchā.

Paṭikamma-catukkam.

¹ P.S.S₂. omit Paccanika-pañcakam.

8. Tvañ ce pana maññasi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” tena tava tattha h’etāya¹ paṭiññāya h’evaṃ paṭijānantam² h’evaṃ niggahetabbe; atha taṃ nigganḥāma suniggahito ca hosi. Hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” idan te micchā.

Niggaha-catukkam.

9. Ese³ ce dunniggahīte, h’evameva tattha dakkha; Vattabbe kho “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,” no ca vattabbe “yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca mayam tayā⁴ tattha h’etāya paṭiññāya h’evaṃ paṭijānantā h’evaṃ niggahetabbā; atha maṃ nigganḥāsi dunniggahītā ca homa. Hañci puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalab-

¹ hotā, S.

³ eso, P.S.S₂.

² pari jānantam, P.

⁴ P.S.S₂. omit tayā.

bhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,' " micchā.

No ce pana vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,' " idan te micchā.

Upanayana-catukkam.

10. Na h'evaṃ niggahetabbe, tena hi yaṃ niggaṇhāsi—Hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,' " micchā.

No ce pana vattabbe "Yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'yo saccikaṭṭho paramatṭho tato so puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.'" idan te micchā—tena hi ye kate niggahe se¹ niggahe dukkate, sukate paṭikamme, sukatā paṭipādanā ti.

Niggamana-catukkam.

Dutiyo Niggaho.

11. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?
Āmantā.

Sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe "Sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbattha puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,'" micchā
—pe—

Tatiyo Niggaho.

12. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?
Āmantā.

Sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe "Sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Sabbadā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti," no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sab-

badā puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,'” micchā.

Catutṭho Niggaho.

13. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmanta.

Sabbesu puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Sabbesu puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe khò ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbesu puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Sabbesu puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbesu puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā.

Pañcamo Niggaho.

14. Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Sabbattha puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Sabbattha puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbattha puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Sabbattha puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbattha puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā—pe—

Chaṭṭho Niggaho.

15. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ; hañci puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘sabbadā puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’” micchā.

Sattamo Niggaho.

16. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Sabbesu puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe " Sabbesu puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti." "

Yam tattha vadesi " Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbesu puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,' " micchā.

No ce pana vattabbe " Sabbesu puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti," no ca vata re vattabbe " Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yam tattha vadesi " Vattabbe kho 'puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'sabbesu puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,' " micchā.

Aṭṭhako Niggaho.

17. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaham : hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe " Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti."

Yam tattha vadesi " Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,' no ca vattabbe 'aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,' " micchā.

No ce pana vattabbe " Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti," no ca vata re vattabbe " Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Yam tattha vadesi " Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena rūpañ ca upalabbhati sacci-

katthaparamatthena,' no ca vattabbe ' aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,' " micchā—pe—

18. = 17. reading vedanā for rūpaṃ.

19. = 17. reading saññā for rūpaṃ.

20. = 17. reading saṃkhārā for rūpaṃ.

21. = 17. reading viññāṇaṃ for rūpaṃ.

22. = 17. reading cakkhāyatanaṃ for rūpaṃ.

23. = 17. reading sotāyatanaṃ for rūpaṃ.

24. = 17. reading ghāṇāyatanaṃ for rūpaṃ.

25. = 17. reading jivhāyatanaṃ for rūpaṃ.

26. = 17. reading kāyāyatanaṃ for rūpaṃ.

27. = 17. reading rūpāyatanaṃ for rūpaṃ.

28. = 17. reading saddāyatanaṃ for rūpaṃ.

29. = 17. reading gandhāyatanaṃ for rūpaṃ.

30. = 17. reading rasāyatanaṃ for rūpaṃ.

31. = 17. reading phoṭṭhabbāyatanaṃ for rūpaṃ.

32. = 17. reading manāyatanaṃ for rūpaṃ.

33. = 17. reading dhammāyatanaṃ for rūpaṃ.

34. = 17. reading cakkhudhātu for rūpaṃ.

35. = 17. reading sotadhātu for rūpaṃ.

36. = 17. reading ghānadhātu for rūpaṃ.

37. = 17. reading jivhādhātu for rūpaṃ.

38. = 17. reading kāyadhātu for rūpaṃ.

39. = 17. reading rūpadhātu for rūpaṃ.

40. = 17. reading saddadhātu for rūpaṃ.

41. = 17. reading gandhadhātu for rūpaṃ.

42. = 17. reading rasadhātu for rūpaṃ.

43. = 17. reading phoṭṭhabbadhātu for rūpaṃ.

44. = 17. reading cakkhūviññāṇadhātu for rūpaṃ.

45. = 17. reading sotaviññāṇadhātu for rūpaṃ.

46. = 17. reading ghānaviññāṇadhātu for rūpaṃ.

47. = 17. reading jivhāviññāṇadhātu for rūpaṃ.

48. = 17. reading kāyaviññāṇadhātu for rūpaṃ.

49. = 17. reading manodhātu for rūpaṃ.

50. = 17. reading manoviññāṇadhātu¹ for rūpaṃ.

51. = 17. reading dhammadhātu for rūpaṃ.

52. = 17. reading cakkhundriyaṃ for rūpaṃ.
 53. = 17. reading sotindriyaṃ for rūpaṃ.
 54. = 17. reading ghānindriyaṃ for rūpaṃ.
 55. = 17. reading jīvhindriyaṃ for rūpaṃ.
 56. = 17. reading kāyindriyaṃ for rūpaṃ.
 57. = 17. reading manindriyaṃ for rūpaṃ.
 58. = 17. reading itthindriyaṃ for rūpaṃ.
 59. = 17. reading purisindriyaṃ for rūpaṃ.
 60. = 17. reading jīvitindriyaṃ for rūpaṃ.
 61. = 87. reading sukhindriyaṃ for rūpaṃ.
 62. = 17. reading dukkhindriyaṃ for rūpaṃ.
 63. = 17. reading somanassindriyaṃ for rūpaṃ.
 64. = 17. reading domanassindriyaṃ for rūpaṃ.
 65. = 17. reading upekkhindriyaṃ for rūpaṃ.
 66. = 17. reading saddhindriyaṃ for rūpaṃ.
 67. = 17. reading viriyindriyaṃ for rūpaṃ.
 68. = 17. reading satindriyaṃ for rūpaṃ.
 69. = 17. reading samādhindriyaṃ for rūpaṃ.
 70. = 17. reading paññindriyaṃ for rūpaṃ.
 71. = 17. reading anaññataññassāmitindriyaṃ for rūpaṃ.

72. = 17. reading aññindriyaṃ for rūpaṃ.

73. = 17. reading aññātāvindriyaṃ for rūpaṃ.

74. Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ : hañci vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti, tena vata re vattabbe "Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena.'" no ca vattabbe "aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti." micchā.

No ce pana vattabbe “Aññam rūpaṃ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘vuttaṃ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti,’ no ca vattabbe ‘aññam rūpaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

75. = 74. reading vedanā for rūpaṃ.

76. = 74. reading saññā for rūpaṃ.

77. = 74. reading saṃkhārā for rūpaṃ.

78. = 74. reading viññāṇaṃ for rūpaṃ.

79. = 74. reading cakkhāyatanaṃ for rūpaṃ—pe—.

129. = 74. reading aññātāvindriyaṃ for rūpaṃ.

S u d d h i k a - s a m s a n d a n ā.

130. Rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññam rūpaṃ aññā vedanā ti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Aññam rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaḥaṃ; hañci rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññam rūpaṃ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena^u vata re vattabbe “Aññam rūpaṃ añño puggalo ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññam rūpaṃ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññam rūpaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “ Rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘ rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ aññā vedanā, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhāhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘ aññaṃ rūpaṃ añño puggalo ti,’ ” micchā.

131. = 130. reading saññā for vedanā.

132. = 130. reading saṃkhārā for vedanā.

133. = 130. reading viññāṇaṃ for vedanā.

134. Vedanā upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, saññā ca upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti—pe—viññāṇaṃ ca upalabbhati—pe—rūpaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe ;

Saññā upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, saṃkhārā ca upalabbhanti—pe—viññāṇaṃ ca upalabbhati—pe—rūpaṃ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe ;

Saṃkhārā upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena, viññāṇaṃ ca upalabbhati—pe—rūpaṃ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati—pe—saññā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe ;

Viññāṇaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṃ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati—pe—saññā ca upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ viññāṇaṃ añño puggalo ti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, viññāṇaṃ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Āmantā.

Aññaṃ viññāṇaṃ añño puggalo ti ?

Na hi vaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ ; hañci viññāṇaṃ upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena, saṃkhārā ca upalabbhanti sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ viññāṇaṃ aññe saṃkhārā,
puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena viññāṇaṃ
ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re
vattabbe “ Aññaṃ viññāṇaṃ añño puggalo ti.”

Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kño ‘viññāṇaṃ upa-
labbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti saccikaṭṭha-
paramatṭhena, aññaṃ viññāṇaṃ aññe saṃkhārā, puggalo
upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, viññāṇaṃ ca upa-
labbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe
‘aññaṃ viññāṇaṃ añño puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññaṃ viññāṇaṃ añño puggalo
ti,” no ca vata re vattabbe “ viññāṇaṃ upalabbhati—pe—
saṃkhārā ca upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena,
aññaṃ viññāṇaṃ aññe saṃkhārā, puggalo upalabbhati
saccikaṭṭhaparamatṭhena, viññāṇaṃ ca upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Cakkhundriyaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena sotindriyañ ca upalabbhati—pe—aññātāvindriyañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—sotindriyaṃ upalabbhati—pe—aññātāvindriyaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, cakkhundriyañ ca upalabbhati—pe—aññindriyañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ aññātāvindriyaṃ aññaṃ aññindriyañ ti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññātāvindriyañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ ; hañci aññātāvindriyaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññindriyañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ aññātāvindriyaṃ aññaṃ aññindriyaṃ, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññātāvindriyañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “ Aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti.”

Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘aññātāvindriyaṃ upalabbhati—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘annaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “ Aññātāvindriyaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññindriyañ ca upalabbhati, aññaṃ aññātāvindriyaṃ aññaṃ aññindriyaṃ, puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññātāvindriyañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘aññātāvindriyaṃ upalabbhati—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,’ ” micchā.

136. Rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññaṃ rūpaṃ aññā vedanā ti ?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
Āmantā.

Aññam rūpaṃ añño puggalo ti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi paṭikammam : hañci rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññam rūpaṃ aññā vedanā, vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe. “Aññam rūpaṃ añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññam rūpaṃ aññā vedanā, vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññam rūpaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Aññam rūpaṃ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññam rūpaṃ aññā vedanā, vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno, rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena vedanā ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, aññam rūpaṃ aññā vedanā, vuttam Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭipanno rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘Aññam rūpaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

137. Rūpaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, saññā ca upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti—pe—viññānañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—.

Vedanā upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, saññā ca upalabbhati—pe—saṃkhārā ca upalabbhanti—pe—viññānañ ca upalabbhati—pe—rūpañ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—.

Saññā upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, saṃkhārā

ca upalabbhanti—pe—viññāṇaṇ ca upalabbhati—pe—
rūpaṇ ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena—pe—.

Samkhārā upalabbhanti saccikaṭṭhaparamatṭhena, viñ-
ñāṇaṇ ca upalabbhati—pe—rūpaṇ ca upalabbhati—pe—
vedanā ca upalabbhati—pe—saññā ca upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena—pe—.

Viññāṇaṇ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, rūpaṇ
ca upalabbhati—pe—vedanā ca upalabbhati—pe—saññā
ca upalabbhati—pe—samkhārā ca upalabbhanti sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena—pe—.

Cakkhāyatanaṇ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,
sotāyatanaṇ ca upalabbhati—pe—dhammāyatanaṇ ca
upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—sotāyatanaṇ
upalabbhati—pe—dhammāyatanaṇ upalabbhati sacci-
kaṭṭhaparamatṭhena, cakkhāyatanaṇ ca upalabbhati—pe—
manāyatanaṇ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—
pe—.

Cakkhudhātu upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, sota-
dhātu ca upalabbhati—pe—dhammadhātu ca upalabbhati
saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—sotadhātū upalabbhati—pe
—dhammadhātu upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,
cakkhudhātu ca upalabbhati—pe—manoviññādhātu ca
upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—.

Cakkhundriyaṇ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,
sotindriyaṇ ca upalabbhati—pe—aññātāvindriyaṇ ca upa-
labbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—sotindriyaṇ upa-
labbhati—pe—aññātāvindriyaṇ upalabbhati saccikaṭṭha-
paramatṭhena, cakkhundriyaṇ ca upalabbhati—pe—
aññindriyaṇ ca upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena
aññaṇ aññātāvindriyaṇ aññaṇ aññindriyaṇ ti ?

Āmantā.

Vuttaṇ Bhagavatā—Atthi puggalo attahitāya paṭi-
panno, aññātāvindriyaṇ ca upalabbhati saccikaṭṭhapa-
ramatṭhenāti ?

Āmantā.

Aññaṇ aññātāvindriyaṇ añño puggalo ti ?

Na h'evaṇ vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci aññātāvindriyaṃ upalabbhati—pe—aññaṃ aññindriyaṃ, vuttaṃ Bhagavatā—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘aññātāvindriyaṃ upalabbhati—pe—aññaṃ aññindriyaṃ, vuttaṃ Bhagavatā—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Aññātāvindriyaṃ upalabbhati—pe—aññaṃ aññindriyaṃ, vuttaṃ Bhagavatā—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘aññātāvindriyaṃ upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena—pe—aññaṃ aññindriyaṃ, vuttaṃ Bhagavatā—pe—saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ aññātāvindriyaṃ añño puggalo ti,’” micchā.

O p a m m a - s a m s a n d a n a m .

138. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
Āmantā.

Rūpaṃ puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggaham ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Rūpaṃ puggalo ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘rūpaṃ puggalo ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Rūpaṃ puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘rūpaṃ puggalo ti,’” micchā.

139. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?
Āmantā.

Rūpasmiṃ puggalo—pe—aññatra rūpā puggalo—pe—puggalasmiṃ rūpaṃ ti ?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggaham; hañci puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena, tena vata re vattabbe "Puggalasmim rūpan ti." Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena,' no ca vattabbe 'puggalasmim rūpan ti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Puggalasmim rūpan ti," no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthenāti." Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena,' no ca vattabbe 'puggalasmim rūpan ti,'" micchā.

140. Puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthenāti? Āmantā.

Vedanā puggalo—pe—vedanāya puggalo—pe—aññatra vedanāya puggalo—pe—puggalasmim vedanā—pe—

Saññā puggalo—pe—saññāya puggalo—pe—aññatra saññāya puggalo—pe—puggalasmim saññā—pe—

Samkhārā puggalo—pe—samkhāresu puggalo—pe—aññatra samkhārehi puggalo—pe—puggalasmim samkhārā—pe—

Viññānam puggalo—pe—viññānasmim puggalo—pe—aññatra viññānā puggalo—pe—puggalasmim viññānan ti?

Na h'evam vattabbe.

Ājānāhi niggaham; hañci puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena, tena vata re vattabbe "Puggalasmim viññānan ti." Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena,' no ca vattabbe 'puggalasmim viññānan ti,'" micchā.

No ce pana vattabbe "Puggalasmim viññānan ti," no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthenāti." Yam tattha vadesi "Vattabbe kho 'puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthena,' no ca vattabbe 'puggalasmim viññānan ti,'" micchā.

141. Puggalo upalabbhati saccikatthaparamatthenāti? Āmantā.

Cakkhāyatanam puggalo—pe—cakkhāyatanasmim puggalo—pe—aññatra cakkhāyatanā puggalo—pe—puggalasmim cakkhāyatanam—pe—

Aññātāvindriyaṃ puggalo — pe — aññātāvindriyasmiṃ puggalo — pe — aññatra aññātāvindriyā puggalo — pe — puggalasmiṃ aññātāvindriyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ; hañci puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmiṃ aññātāvindriyaṃ ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmiṃ aññātāvindriyaṃ ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Puggalasmiṃ aññātāvindriyaṃ ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe puggalasmiṃ aññātāvindriyaṃ ti,” micchā.

142. Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Rūpaṃ puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ; hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Rūpaṃ puggalo ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘rūpaṃ puggalo ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Rūpaṃ puggalo ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘rūpaṃ puggalo ti,’” micchā.

143. Puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Rūpasmiṃ puggalo — pe — aññatra rūpā puggalo — pe — puggalasmiṃ rūpaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ; hañci puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmiṃ rūpaṃ ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n'upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmiṃ rūpaṃ ti,’” micchā.

No ce pana vattabbe “Puggalasmim rūpan ti,” no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmim rūpan ti,’” micchā.

144. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Vedanā puggalo—pe—vedanāya puggalo—pe—aññatra vedanāya puggalo—pe—puggalasmim vedanā—pe—

Saññā puggalo—pe—saññāya puggalo—pe—aññatra saññāya puggalo—pe—puggalasmim saññā—pe—

Samkhārā puggalo—pe—samkhāresu puggalo—pe—aññatra samkhārehi puggalo—pe—puggalasmim samkhārā—pe—

Viññāṇaṃ puggalo—pe—viññāṇasmim puggalo—pe—aññatra viññāṇā puggalo—pe—puggalasmim viññāṇan ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ; hānci puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalasmim viññāṇan ti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe puggalasmim viññāṇan ti,” micchā.

No ce pana vattabbe puggalasmim viññāṇan ti, no ca vata re vattabbe “Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe puggalasmim viññāṇan ti,” micchā.

145. Puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti? Āmantā.

Cakkhāyatanaṃ puggalo—pe—cakkhāyatanaasmim puggalo—pe—aññatra cakkhāyatanā puggalo—pe—puggalasmim cakkhāyatanaṃ—pe—

Aññātāvindriyaṃ puggalo—pe—aññātāvindriyasim puggalo—pe—aññatra aññātāvindriyā puggalo—pe—puggalasmim aññātāvindriyan ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ; hānci puggalo n’upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhena, tena vata re vattabbe “Puggalas-

mim aññātāvindriyan ti. Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmim aññātāvindriyan ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “ Puggalasmim aññātāvindriyan ti,” no ca vata re vattabbe “ Puggalo n’upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti.” Yaṃ tattha vadesi “ Vattabbe kho ‘puggalo n’upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhena,’ no ca vattabbe ‘puggalasmim aññātāvindriyan ti,’ ” micchā.

Catukkanaya—saṃsandanam.

146. Puggalo upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti?
Āmantā.

Puggalo sappaccayo—pe—puggalo appaccayo, puggalo saṃkhato puggalo asaṃkhato, puggalo sassato, puggalo asassato, puggalo sanimitto puggalo animitto ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

147. Puggalo n’upalabbhati saccikatṭhaparamatṭhenāti?
Āmantā.

Vuttam Bhagavatā “ Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti ” ?

Āmantā.

Puggalo sappaccayo—pe—puggalo appaccayo, puggalo saṃkhato puggalo asaṃkhato, puggalo sassato, puggalo asassato, puggalo sanimitto puggalo animitto ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Lakkhanāyuttikathā.

148. Puggalo upalabbhati, upalabbhati puggalo ti?

Puggalo upalabbhati, upalabbhati kehici puggalo, kehici na puggalo ti.

Puggalo kehici upalabbhati, kehici na upalabbhatīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

149. Puggalo saccikatṭho saccikatṭho puggalo ti?

Puggalo saccikatṭho, saccikatṭho kehici puggalo, kehici na puggalo ti.

Puggalo kehici saccikaṭṭho, kehici na saccikaṭṭho ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

150. Puggalo vijjamāno vijjamāno puggalo ti ?

Puggalo vijjamāno, vijjamāno kehici puggalo, kehici na puggalo ti ?

Puggalo kehici vijjamāno, kehici na vijjamāno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

151. Puggalo saṃvijjamāno saṃvijjamāno puggalo ti ?

Puggalo saṃvijjamāno, saṃvijjamāno kehici puggalo, kehici na puggalo ti.

Puggalo kehici saṃvijjamāno, kehici na saṃvijjamāno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

152. Puggalo atthi atthi puggalo ti ?

Puggalo atthi, atthi kehici puggalo, kehici na puggalo ti.

Puggalo kehici atthi, kehici n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

153. Puggalo atthi, atthi na sabbo ¹ puggalo ti ?

Āmantā.

Puggalo n'atthi, n'atthi na sabbo puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

V a c a n a s o d h a n a ṃ.

154. Rūpadhātuyā rūpī ² puggalo ti ?

Āmantā.

Kāmadhātuyā kāmī puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpadhātuyā rūpino sattā ³ ti ?

Āmantā.

Kāmadhātuyā kāmino sattā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arūpadhātuyā arūpī puggalo ti ?

Āmantā.

Kāmadhātuyā kāmī puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arūpadhātuyā arūpino sattā ti ?

Āmantā.

Kāmadhātuyā kāmīno sattā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

155. Rūpadhātuyā rūpī puggalo arūpadhātuyā arūpī puggalo, atthi ca koci ¹ rūpadhātuyā cuto arupadhātum ² upapajjatīti ?

Āmantā.

Rūpī puggalo upacchinno ³ arūpī puggalo jāto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpadhātuyā rūpino sattā, arūpadhātuyā arūpino sattā, atthi ca koci rūpadhātuyā cuto arūpadhātum upapajjatīti ?

Āmantā.

Rūpī satto upacchinno arūpī satto jāto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

156. Kāyo ti vā sarīran ti vā ⁴ sarīran ti vā kāyo ti vā kāyaṃ ⁵ appiyaṃ karitvā, esese chaṭṭhe same samabhāge ⁶ tājāte ti ?

Āmantā.

Puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti ?

Āmantā.

Añño kāyo añño puggalo ti ?

Āmantā.

Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīran ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ : hañci. kāyo ti vā sarīran ti vā sarīran ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalaṃ appiyaṃ karitvā esese

¹ keci, S.

² S. otuyā ; P. otu.

³ ucchinno, S.P.

⁴ vā omit S.

⁵ ayaṃ, P.

⁶ sabhāge, P.

ekaṭṭhe same samabhāge tajiāte, añño kāyo añño puggalo, tena vata re vattabbe “Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajiāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajiāte, añño kāyo añño puggalo,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti,’ ” micchā.

No ce pana vattabbe “Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti,” no ca vata re vattabbe “Kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajiāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajiāte, añño kāyo añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajiāte, puggalo ti vā jīvo ti vā jīvo ti vā puggalo ti vā puggalaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajiāte, añño kāyo añño puggalo,’ no ca vattabbe ‘aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti,’ ” micchā.

157. Kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajiāte ti?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā “Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti”?

Āmantā.

Añño kāyo añño puggalo ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Ājānāhi paṭikammaṃ: hañci kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajiāte, vuttaṃ Bhagavatā “Atthi puggalo attahitāya paṭipanno,” tena vata re vattabbe “Añño kāyo añño puggalo ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘kāyo ti vā sarīraṃ ti vā sarīraṃ ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge tajiāte, vuttaṃ Bhagavatā—

Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ' no ca vattabbe ' añño kāyo añño puggalo ti,' " micchā.

No ce pana vattabbe " Añño kāyo añño puggalo ti," no ca vata re vattabbe " Kāyo ti vā sarīran ti vā sarīran ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tajjāte, vuttaṃ Bhagavatā Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti."

Yaṃ tattha vadesi " Vattabbe kho ' kāyo ti vā sarīran ti vā sarīran ti vā kāyo ti vā kāyaṃ appiyaṃ karitvā esese ekatṭhe same samabhāge tajjāte, vuttaṃ Bhagavatā— Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ' no ca vattabbe ' añño kāyo añño puggalo ti,' " micchā.

Paññattānuyogo.

158. Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

So puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

Añño puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

So ca añño ca sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

N'eva so sandhāvati na añño sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

So puggalo sandhāvati, añño puggalo sandhāvati, so ca añño ca sandhāvati, n'eva so sandhāvati na añño sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

159. Na vattabbaṃ “Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti” ? Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Sa¹ sattakkhattuparamaṃ sandhāvitvāna puggalo

Dukkassantakaro hoti sabbasaññojanakkhayā ti.”

Atth'eva suttanto ti? Āmantā.

Tena hi puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti.

Na vattabbaṃ “Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti” ? Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Anamataggāyaṃ Bhikkhave saṃsāro, pubbā² koṭi na paññāyati avijjānīvaraṇānaṃ sattānaṃ tanhāsaññojanānaṃ sandhāvatam saṃsāraṃ³ ti.” Atth'eva suttanto ti? Āmantā.

Tena hi puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti.

160. Puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti? Āmantā.

Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

Atthi koci manusso hutvā devo hotīti?

Āmantā.

Sv'eva manusso so devo ti?

¹ Sa omitted in MSS. but cf. Itivuttaka III. 4. (Windisch). ² obba, M. ³ °saran, ti S.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—
Sv'eva manusso so devo ti?
Āmantā.

Manusso hutvā devo hoti, devo hutvā manusso¹ hoti
manussabhūto, añño devo añño manussabhūto, sv'evāyaṃ
sandhāvatīti, micchā—pe—

Sace hi sandhāvati sv'eva puggalo ito cuto paraṃ lokam²
anañño,² h'evaṃ maraṇaṃ na hehiti² pāṇātipāto n'upalab-
bhati, kammaṃ atthi, kammavipāko atthi, katānaṃ kam-
mānaṃ vipāko atthi, kusalākusale vipaccamāne sv'evāyaṃ
sandhāvatīti, micchā.

161. Sv'eva puggalo sandhāvati asuṃ lokā paraṃ lokam
parasmā lokā imaṃ lokan ti?

Āmantā.

Atthi koci manusso hutvā yakkho hoti, peto hoti,
nerayiko hoti, tiracchānagato hoti, oṭṭho hoti, goṇo hoti,
gaḍrabbho hoti, sūkaro hoti, mahiso³ hotīti?

Āmantā.

Sv'eva manusso so mahiso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sv'eva manusso so mahiso ti?

Āmantā.

Manusso hutvā mahiso hoti, mahiso hutvā manusso
hoti manussabhūto, añño mahiso añño manussabhūto, sv'
evāyaṃ sandhāvatīti, micchā—pe—

Sace hi sandhāvati sv'eva puggalo ito cuto paraṃ
lokam anañño, h'evaṃ maraṇaṃ na hehiti pāṇātipāto
n'upalabbhati, kammaṃ atthi, kammavipāko atthi, katā-
naṃ kammānaṃ vipāko atthi, kusalākusale vipaccamāne
sv'evāyaṃ sandhāvatīti, micchā.

162. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam
parasmā lokā imaṃ lokan ti?

¹ K. omits manusso.

² paralokā, P.; añño, P.S.; hehīti, M., hotīti, P.S.; in
next section P. has paralokam, anañño, hehīti.

³ mahimso, M.

Āmantā.

Atthi koci Khattiyo hutvā Brāhmaṇo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Khattiyo so Brāhmaṇo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci Khattiyo hutvā Vesso hoti, Suddo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Khattiyo so Suddo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci Brāhmaṇo hutvā Vesso hoti Suddo hoti Khattiyo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Brāhmaṇo so Khattiyo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci Vesso hutvā Suddo hoti Khattiyo hoti Brāhmaṇo hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Vesso so Brāhmaṇo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci Suddo hutvā Khattiyo hoti Brāhmaṇo hoti Vesso hotīti ?

Āmantā.

Sv'eva Suddo so Vesso ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

163. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti ?

Āmantā.

Hatthacchinno hatthacchinno va hoti, pādacchinno pādacchinno va hoti, hatthapādacchinno hatthapādacchinno va hoti, kaṇṇacchinno nāsacchinno kaṇṇanāsacchinno, aṅglicchinno aṅgacchinno kaṇḍaracchinno, kuṇi-hatthako phaṇahatthako kuṭṭhiyo gandhiyo kilāsiyo sosiyo apamāriyo oṭṭho goṇo gadrabho sūkaro mahiso mahiso va hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

164. Na vattabbam “ Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā param lokam parasmā lokā imaṃ lokan ti ” ?

Āmantā.

Nanu sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokaṃ upapanno tattha pi sotāpanno va hotīti ?

Āmantā.

Hañci sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokaṃ upapanno tattha pi sotāpanno va hoti, tena vata re vattabbe “ Sv’eva puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam paramā lokā imaṃ lokan ti.”

Sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokaṃ upapanno tattha pi sotāpanno va hotīti katvā tena ca kāraṇena sv’eva puggalo sandhāvati asmā lokā paraṃ lokam paramā lokā imaṃ lokan ti ?

Āmantā.

Sotāpanno puggalo manussalokā cuto devalokaṃ upapanno tattha pi manusso hotīti ? ¹

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

165. Sv’eva puggalo sandhāvati—pe—imaṃ lokan ti ?

Āmantā.

Anañño avigato sandhāvātīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Anañño avigato sandhāvātīti ?

Āmantā.

Hatthacchinno hatthacchinno va hoti mahiso va hotīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

166. Sv’eva puggalo sandhāvati—pe—imaṃ lokan ti ?

Āmantā.

Sarūpo sandhāvātīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Sarūpo sandhāvātīti ?

Āmantā.

Taṃ jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Savedano—pe—sasañño—pe—sasamkhāro—pe—saviññāṇo sandhāvātīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Saviññāṇo sandhāvātīti ?

Āmantā.

Taṃ jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

167. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā—pe—imaṃ lokan ti ?

Āmantā.

Arūpo sandhāvātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arūpo sandhāvātīti ?

Āmantā.

Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Avedano—pe—asañño—pe—asaṃkhāro—pe—aviññāṇo sandhāvātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aviññāṇo sandhāvātīti ?

Āmantā.

Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

168. Sv'eva puggalo sandhāvati asmā lokā—pe—imaṃ lokan ti ?

Āmantā.

Rūpaṃ sandhāvātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpaṃ sandhāvātīti ?

Āmantā.

Taṃ jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—saṃkhārā—pe—viññāṇaṃ sandhāvātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Viññāṇaṃ sandhāvātīti ? Āmantā.

Taṃ jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

169. Sv'eva puggalo sandhāvati—pe—imaṃ lokan ti ?

Āmantā.

Rūpaṃ na sandhāvātīti ? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpaṃ na sandhāvātīti ? Āmantā.

Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vedanā—pe—saññā—pe—saṃkhārā—pe—viññāṇaṃ na sandhāvatīti? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Viññāṇaṃ na sandhāvatīti? Āmantā.

Aññaṃ jīvaṃ aññaṃ sarīraṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

170. Khandhesu bhijjamānesu ¹ so ce bhijjati puggalo

Ucchedā bhavati ² diṭṭhi yā Buddhena vivajjitā.

Khandhesu bhijjamānesu no ce bhijjati puggalo

Puggalo sassato hoti nibbānena samasamo ³ ti.

171. Rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Rūpaṃ aniccaṃ saṃkhataṃ paṭiccasamuppannaṃ khayadhammaṃ vayadhammaṃ virāgadhammaṃ nirodhadhammaṃ vipariṇāmadhammaṃ ti?

Āmantā.

Puggalo pi anicco saṃkhato paṭiccasamuppanno khaya-dhammo vayadhammo virāgadhammo nirodhadhammo vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

172. Vedanaṃ upādāya—pe—saññaṃ upādāya—pe—saṃkhāre upādāya—pe—viññāṇaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Viññāṇaṃ aniccaṃ—pe—vipariṇāmadhammaṃ ti?

Āmantā.

Puggalo pi anicco—pe—vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

173. Rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Nīlaṃ rūpaṃ upādāya nīlakassa puggalassa paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Pīṭaṃ rūpaṃ upādāya,
 Lohitaṃ rūpaṃ upādāya,
 Odātaṃ rūpaṃ upādāya,
 Saṇḍassanaṃ rūpaṃ upādāya,
 Anidassanaṃ rūpaṃ upādāya,
 Sappaṭighaṃ rūpaṃ upādāya.
 Appaṭighaṃ rūpaṃ upādāya appaṭighassa puggalassa
 paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

174. Vedanaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Kusalaṃ vedanaṃ upādāya kusalassa puggalassa pañ-
 ñattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kusalaṃ vedanaṃ upādāya kusalassa puggalassa pañ-
 ñattīti?

Āmantā.

Kusalā vedanā saphalā savipākā iṭṭhaphalā kanta-
 phalā manuññaphalā asecanakaphalā¹ sukhudrayā² sukhavipākā
 ti?

Āmantā.

Kusalo pi puggalo saphalo savipāko iṭṭhaphalo kanta-
 phalo manuññaphalo asecanakaphalo sukhudrayo sukhavi-
 pāko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

175. Vedanaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Akusalaṃ vedanaṃ upādāya akusalassa puggalassa
 paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Akusalaṃ vedanaṃ upādāya akusalassa puggalassa
 paññattīti?

Āmantā.

Akusalā vedanā saphalā savipākā aniṭṭhaphalā akanta-

¹ asecanaphalā, P.S.

² sukhindriyā, P.S. S₂ always.

phalā amanuññaphalā secanakaphalā dukkhudrayā dukkhavipākā ti?

Āmantā.

Akusalo pi puggalo saphalo savipāko aniṭṭhaphalo akantaphalo amanuññaphalo secanakaphalo dukkhudrayo dukkhavipako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

176. Vedanaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Abyākatam vedanaṃ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Abyākatam vedanaṃ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Abyākatā vedanā aniccā saṃkhatā paṭiccasamuppannā khayadhammā vayadhammā virāgadhammanirodhadhammā vipariṇāmadhammā ti?

Āmantā.

Abyākato pi puggalo anicco saṃkhato—pe—vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

177. Saññaṃ upādāya, saṃkhāre upādāya, viññāṇaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Kusalam viññāṇaṃ upādāya kusalassa puggalassa paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Kusalam viññāṇaṃ saphalam savipākaṃ iṭṭhaphalam, kantaphalam manuññaphalam asecanakaphalam sukhudrayaṃ sukhavipākaṃ ti?

Āmantā.

Kusalo pi puggalo saphalo savipāko iṭṭhaphalo kantaphalo manuññaphalo asecanakaphalo sukhudrayo sukhavipāko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

178. Viññāṇaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Akusalam viññāṇaṃ upādāya akusalassa puggalassa paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Akusalam viññāṇaṃ upādāya akusalassa puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Akusalam viññāṇaṃ saphalam savipākaṃ anittaphalam akantaphalam amanuññaphalam secanakaphalam dukkhu-drayaṃ dukkhavipākaṃ ti?

Āmantā.

Akusalo pi puggalo saphalo savipāko anittaphalo akantaphalo amanuññaphalo secanakaphalo dukkhudrayo dukkhavipako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

179. Viññāṇaṃ upādāya puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Abyākatam viññāṇaṃ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Abyākatam viññāṇaṃ upādāya abyākatassa puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Abyākatam viññāṇaṃ aniccaṃ saṃkhatam paṭiccasamuppannaṃ khayadhammaṃ vayadhammaṃ virāgadhamma-nirodhadhammaṃ vipariṇāmadhammaṃ ti?

Āmantā.

Abyākato pi puggalo anicco saṃkhato—pe—vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

180. Cakkhum upādāya cakkhumā puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Cakkhumhi niruddhe cakkhumā puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotaṃ upādāya
ghānaṃ upādāya
jīvaṃ upādāya

kāyaṃ upādāya

manam upādāya manavā puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Manamhi niruddhe manavā puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

181. Micchādiṭṭhim upādāya micchādiṭṭhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Micchādiṭṭhiyā niruddhāya micchādiṭṭhiyo puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Micchāsaṅkappam upādāya,

Micchāvācam upādāya,

Micchākammantam upādāya,

Micchā-ājīvam upādāya,

Micchāvāyāmam upādāya,

Micchāsatiṃ upādāya,

Micchāsamādhim upādāya micchāsamādhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Micchāsamādhimhi niruddhe micchāsamādhiyo puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

182. Sammādiṭṭhim upādāya sammādiṭṭhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Sammādiṭṭhiyā niruddhāya sammādiṭṭhiyo puggalo niruddho ti vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sammāsaṅkappam upādāya,

Sammāvācam upādāya,

Sammākammantam upādāya,

Sammā-ājīvam upādāya,

Sammāvāyāmam upādāya,

Sammāsatiṃ upādāya,

Sammāsamādhim upādāya sammāsamādhiyo puggalo ti vattabbo ti?

Āmantā.

Sammāsamādhimhi niruddhe sammāsamādhiyo puggalo
niruddho ti vattabbo ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

183. Rūpaṃ upādāya vedanaṃ upādāya puggalassa
paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnam khandānaṃ upādāya dvinnam puggalānaṃ
paññattīti ti ?

Na h'evam vattabbe.

Rūpaṃ upādāya,

vedanaṃ upādāya,

saññaṃ upādāya,

samkhare upādāya,

viññānaṃ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Pañcannaṃ khandānaṃ upādāya pañcannaṃ pug-
galānaṃ paññattīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

184. Cakkhāyatanaṃ upādāya, sotāyatanaṃ upādāya
puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnam āyatanānaṃ upādāya dvinnam puggalānaṃ
paññattīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhāyatanaṃ upādāya, sotāyatanaṃ upādāya—pe—
dhammāyatanaṃ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvādasannaṃ āyatanānaṃ upādāya dvādasannaṃ pug-
galānaṃ paññattīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

185. Cakkhudhātum upādāya sotadhātum upādāya
puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnam dhātūnaṃ upādāya dvinnam puggalānaṃ
paññattīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Cakkhudhātum upādāya sotadhātum upādāya—pe—
dhammadhātum upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Atṭhārasannaṃ dhātūnaṃ upādāya atṭhārasannaṃ
puggalānaṃ paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

186. Cakkhundriyaṃ upādāya sotindriyaṃ upādāya
puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Dvinnāṃ indriyānaṃ upādāya dvinnāṃ puggalānaṃ
paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhundriyaṃ upādāya sotindriyaṃ upādāya—pe—
aññātāvindriyaṃ upādāya puggalassa paññattīti ?

Āmantā.

Bāvīsatināṃ indriyānaṃ upādāya bāvīsatināṃ pugga-
lānaṃ paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

187. Ekavokārabhavaṃ upādāya ekassa puggalassa
paññattīti ?

Āmantā.

Catuvokārabhavaṃ upādāya catunnaṃ puggalānaṃ
paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ekavokārabhavaṃ upādāya ekassa puggalassa pañ-
ñattīti ?

Āmantā.

Pañcavokārabhavaṃ upādāya pañcannaṃ puggalānaṃ
paññattīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

188. Ekavokārabhave eko va puggalo ti ?

Āmantā.

Catuvokārabhave cattāro va puggalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ekavokārabhave eko va puggalo ti ?

Āmantā.

Pañcavokārabhave pañc'eva puggalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

189. Yathā rukkhamaṃ upādāya chāyāya paññatti, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti, yathā rukkhamaṃ upādāya chāyāya paññatti, rukkho pi anicco chāyā pi aniccā, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññatti rūpaṃ aniccam puggalo pi anicco ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathā rukkhamaṃ upādāya chāyāya paññatti añño rukkho aññā chāyā, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti, aññam rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

190. Yathā gāmaṃ upādāya gāmikassa paññatti, evaṃ eva rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti, yathā gāmaṃ upādāya gāmikassa paññatti, añño gāmo añño gāmiko, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññatti, aññam rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

191. Yathā raṭṭhaṃ upādāya rañño paññatti, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññattīti, yathā raṭṭhaṃ upādāya rañño paññatti, añño raṭṭho añño rājā, evameva rūpaṃ upādāya puggalassa paññatti, aññam rūpaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

192. Yathā na nigalo negaliko, yassa nigalo so negaliko, evameva na rūpaṃ rūpavā, yassa rūpaṃ so rūpavā ti, yathā na nigalo negaliko yassa nigalo so negaliko, añño nigalo añño negaliko, evaṃ evaṃ na rūpaṃ rūpavā yassa rūpaṃ so rūpavā, aññam rūpaṃ añño rūpavā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

193. Cित्ते cित्ते puggalassa paññattīti?

Āmantā.

Cित्ते cित्ते puggalo jāyati jīyyati ¹ miyyati ² cavati uppajjati?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

194. Dutiye cित्ते uppanne na vattabbaṃ “So ti vā añño ti vā ti”?

Āmantā.

Dutiye citte uppanne na vattabbam “Kumārako ti vā kumārikā ti vā ti?” Vattabbam.

Ājānāhi niggaham: hañci dutiye citte uppanne na vattabbam “So ti vā añño ti vā,” tena vata re vattabbe “Dutiye citte uppanne na vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti,’” micchā.

Hañci vā pana dutiye citte uppanne vattabbam “Kumārako ti vā kumārikā ti vā,” tena vata re vattabbe “Dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti,’” micchā.

195. Dutiye citte uppanne na vattabbam “So ti vā añño ti vā ti?”

Āmantā.

Dutiye citte uppanne na vattabbam “Itthīti vā puriso ti vā, gahattho ti vā pabbajito ti vā, devo ti vā manusso ti vā ti?” Vattabbam.

Ājānāhi niggaham: hañci dutiye citte uppanne na vattabbam “So ti vā añño ti vā,” tena vata re vattabbe “Dutiye citte uppanne na vattabbam devo ti vā manusso ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam kumārako ti vā kumārikā ti vā ti,’” micchā.

Hañci vā pana dutiye citte uppanne vattabbam “Devo ti vā manusso ti vā ti,” tena vata re vattabbe “Dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā ti.”

Yam tattha vadesi “Vattabbe kho ‘dutiye citte uppanne na vattabbam so ti vā añño ti vā,’ ‘dutiye citte uppanne vattabbam devo ti vā manusso ti vā ti,’” micchā.

196. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramaṭṭhenāti?”

Āmantā.

Nanu yo passati yaṃ passati yena passati, so passati taṃ passati tena passatīti?

Āmantā.

Hañci yo passati yaṃ passati yena passati, so passati taṃ passati tena passati, tena vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Na vattabbaṃ "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti"?

Āmantā.

Nanu yo suṇāti, yo ghāyati, yo sāyati, yo phusati,¹ yo vijānāti, yaṃ vijānāti, yena vijānāti, so vijānāti, taṃ vijānāti, tena vijānātīti?

Āmantā.

Hañci yo vijānāti, yaṃ vijānāti, yena vijānāti, so vijānāti, taṃ vijānāti, tena vijānātīti, tena vata re vattabbe, "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

197. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Nanu yo na passati, yaṃ na passati, yena na passati, so na passati, taṃ na passati, tena na passatīti?

Āmantā.

Hañci yo na passati, yaṃ na passati, yena na passati, so na passati, taṃ na passati, tena na passati, no ca vata re vattabbe "Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti."

Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Nanu yo na suṇāti yo na ghāyati yo na sāyati yo na phusati yo na vijānāti, yaṃ na vijānāti, yena na vijānāti so na vijānāti, taṃ na vijānāti, tena na vijānātīti?

Āmantā.

Hañci yo na vijānāti, yaṃ na vijānāti, yena na vijānāti, so na vijānāti taṃ na vijānāti tena na vijānāti, no ca vata

re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

198. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti”? Āmantā.

Nanū vuttam Bhagavatā—“Passām’ aham Bhikkave dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte cavamāne uppajjamāne hīne paṇīte suvaṇṇe dubbaṇṇe sugate duggate yathākammūpage satte pajānāmīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.

199. Vuttam Bhagavatā “Passām’ aham Bhikkave dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte cavamāne uppajjamāne hīne paṇīte suvaṇṇe dubbaṇṇe sugate duggate yathākammūpage satte pajānāmīti” katvā, ten’eva kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Bhagavā dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena rūpam passati puggalam passatīti, rūpam passati, rūpam puggalo, rūpam cavati, rūpam uppajjati, rūpam yathākammūpagan ti?

Na h’evam vattabbe.

Bhagavā dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena rūpam passati puggalam passatīti, puggalam passati, puggalo rūpam rūpāyatanam rūpadhātu nīlam pītakam lohitaṇṇam odātam cakkhuvīññeyyam cakkhusmin¹ paṭihaññati cakkhussa āpātham² āgacchatīti?

Na h’evam vattabbe.

Bhagavā dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena rūpam passati puggalam passatīti, ubho passati, ubho rūpam rūpāyatanam rūpadhātu, ubho nīlā, ubho pītakā, ubho lohitaṇṇā, ubho odātā, ubho cakkhuvīññeyyā,

¹ cakkhumhi, S.S₂.

² ābādham, S.; āpātham, M.

ubho cakkhusmiṃ paṭihaññanti, ubho cakkhussa āpāthaṃ āgacchanti, ubho cavanti, ubho uppajjanti, ubho yathā-kamunūpagā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Upādāpaññattānuyoyo.

200.¹ Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhantīti?

Āmantā.

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

201. Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhantīti kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ kattā kāretā upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tassa kattā kāretā upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhanti kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ kattā kāretā upalabbhatīti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti, puggalassa kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhanti kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ kattā kāretā upalabbhatīti?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti, nibbānassa kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti?
Āmantā.

Mahāpathavi upalabbhatīti, mahāpathaviyā kattā kāretā
upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti?
Āmantā.

Mahāsamuddo upalabbhatīti, mahāsamuddassa kattā
kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti?
Āmantā.

Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, Sinerussa pabbata-
rañño kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti?
Āmantā.

Āpo upalabbhatīti, āpassa kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti?
Āmantā.

Tejo upalabbhatīti, tejassa kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti?
Āmantā.

Vāyo upalabbhatīti, vāyassa kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—kāretā upalabbhatīti?
Āmantā.

Tiṇakaṭṭhavanappatiyo upalabbhaṇṭi, tiṇakaṭṭhavanap-
patīnaṃ kattā kāretā upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni—pe—kāretā upalabbhatīti?
Āmantā.

Aññā kalyāṇapāpakāni kammāni añño kalyāṇapāpa-
kānaṃ kammānaṃ kattā kāretā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

202. Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipāko upalabbhatīti ?

Āmantā.

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

203. Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipāko upalabbhatīti, kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipāko—pe—vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipāko upalabbhatīti, kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti nibbānassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ—pe—vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Mahāpathavi upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti,

tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakaṭṭhavanappa-
tiyo upalabbhatīti, tiṇakaṭṭhavanappatīnam paṭisaṃvedī
upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ—pe—vipākapaṭisaṃ-
vedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Añño kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipāko, añño
kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ vipākapaṭisaṃvedīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

204. Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti ?

Āmantā.

Dibbassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

205. Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti dibbassa sukhassa
paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi
vattupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭi-
saṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisaṃvedī upalab-
bhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭi-
saṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti nibbānassa paṭisaṃvedī upalab-
bhatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭi-
saṃvedī upalabbhatīti ?

Āmantā..

Mahāpathavi upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tinakattāhavanappatiyo upalabbhatīti, tinakattāhavanappatīṇaṃ paṭisaṃvedī upalabbhatīti? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dibbaṃ sukhaṃ upalabbhatīti, dibbassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Aññaṃ dibbaṃ sukhaṃ añño dibbassa sukhassa paṭisaṃvedīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

206. Mānusakāṃ sukhaṃ upalabbhatīti?

Āmantā.

Mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

207. Mānusakāṃ sukhaṃ upalabbhatīti mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mānusakāṃ sukhaṃ upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mānusakāṃ sukhaṃ upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti nibbānassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Mānusakam sukham upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakatṭhavanappatiyo upalabbhatīti, tiṇakatṭhavanappatīnam paṭisaṃvedī upalabbhatīti? Na h'evam vattabbe—pe—

Mānusakam sukham upalabbhatīti, mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Aññaṃ mānusakam sukham añño mānusakassa sukhassa paṭisaṃvedīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

208. Āpāyikam dukkham upalabbhatīti?

Āmantā.

Āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

209. Āpāyikam dukkham upalabbhatīti āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evam vattabbe.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Āpāyikam dukkham upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti pugglassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Āpāyikam dukkham upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti nibbānassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Āpāyikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tinakaṭṭhavanappatiyo upalabbhatīti, tinakaṭṭhavanappatīnaṃ paṭisaṃvedī upalabbhatīti? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āpāyikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Aññaṃ āpāyikaṃ dukkhaṃ añño āpāyikassa dukkhassa paṭisaṃvedīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

210. Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti?

Āmantā.

Nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

211. Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Puggalo upalabbhatīti puggalassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Nibbānaṃ upalabbhatīti nibbānassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Mahāpathavī upalabbhatīti, mahāsamuddo upalabbhatīti, Sineru pabbatarājā upalabbhatīti, āpo upalabbhatīti, tejo upalabbhatīti, vāyo upalabbhatīti, tiṇakatṭhavanappa-tiyo upalabbhatīti, tiṇakatṭhavanappatīnaṃ paṭisaṃvedī upalabbhatīti? Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nerayikaṃ dukkhaṃ upalabbhatīti, nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Aññaṃ nerayikaṃ dukkhaṃ añño nerayikassa dukkhassa paṭisaṃvedīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

212. Kalyāṇapāpakāni kammāni upalabbhatīti, kalyāṇapāpakānaṃ kammānaṃ kattā kāretā vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

So karoti so paṭisaṃvedetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

So karoti so paṭisaṃvedetīti?

Āmantā.

Sayaṃ kataṃ sukhadukkhaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

Añño karoti añño paṭisaṃvedetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Añño karoti añño paṭisaṃvedetīti?

Āmantā.

Paraṃ kataṃ sukhadukkhaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisaṃvedī upalabbhatīti?

Āmantā.

So ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisaṃvedetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

So ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisaṃvedetīti ?

Āmantā.

Sayaṃ kataṃ ca paraṃ kataṃ ca sukhadukkhaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe.

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisaṃvedī
upalabbhatīti ?

Āmantā.

N'eva so karoti na so paṭisaṃvedeti, na añño karoti na
añño paṭisaṃvedetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'eva so karoti na so paṭisaṃvedeti, na añño karoti na
añño paṭisaṃvedetīti ?

Āmantā.

Asayaṃ kāraṃ aparaṃ kāraṃ adhiccasamuppannaṃ
sukhadukkhaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kalyāṇapāpakāni kammāni — pe — vipākapaṭisaṃvedī
upalabbhatīti ?

Āmantā.

So karoti so paṭisaṃvedeti, añño karoti añño paṭisaṃ-
vedeti, so ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisaṃvedeti,
n'eva so karoti na so paṭisaṃvedeti, na añño karoti na añño
paṭisaṃvedetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

So karoti so paṭisaṃvedeti, añño karoti añño paṭisaṃ-
vedeti, so ca añño ca karonti, so ca añño ca paṭisaṃvedeti,
n'eva so karoti na so paṭisaṃvedeti, na añño karoti na añño
paṭisaṃvedetīti ?

Āmantā.

Sayaṃ kataṃ sukhadukkhaṃ, paraṃ kataṃ sukhaduk-
khaṃ, sayaṃ kataṃ ca paraṃ kataṃ ca sukhadukkhaṃ,
asayaṃ kāraṃ aparaṃ kāraṃ adhiccasamuppannaṃ
sukhadukkhaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

213. Kammaṃ atthīti ?

Āmantā.

Kammakārako atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

214. Kammaṃ atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Tassa kārako atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tassa kārako atthīti ?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi
vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kammaṃ atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Puggalo atthīti, puggalassa kārako atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kammaṃ atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Nibbānaṃ atthīti, nibbānassa kārako atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kammaṃ atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Mahāpathavī atthīti—pe—mahāsamuddo atthīti—

Sineru pabbatarājā atthīti—pe—āpo atthīti—tejo atthīti

—pe—vāyo atthīti—tiṇakaṭṭhavanappatiyo atthīti, tiṇa-

kaṭṭhavanappatīnaṃ kārako atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kammaṃ atthīti kammakārako atthīti ?

Āmantā.

Aññaṃ kammaṃ añño kammakārako ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

215. Vipāko atthīti ?

Āmantā.

Vipākapaṭisaṃvedī atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

216. Vipāko atthīti vipākapaṭisaṃvedī atthīti ?

Āmantā.

Tassa paṭisaṃvedī atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tassa paṭisaṃvedī atthīti?

Āmantā.

Tassa tass'eva n'atthi dukkhassa antakiriya n'atthi
vaṭṭupacchedo n'atthi anupādāparinibbānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisaṃvedī atthīti?

Āmantā.

Puggalo atthīti paggalassa paṭisaṃvedī atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisaṃvedī atthīti?

Āmantā.

Nibbānaṃ atthīti nibbānaṃ paṭisaṃvedī atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisaṃvedī atthīti?

Āmantā.

Mahāpathavi atthīti—pe—mahāsamaddo atthīti—pe—

Sineru pabbatarāyā atthīti—pe—āpo atthīti—pe—tejo
atthīti—pe—vāyo atthīti—pe—tiṇakaṭṭhavanappatiyo
atthīti, tiṇakaṭṭhavanappatīnaṃ paṭisaṃvedī atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vipāko atthīti vipākapaṭisaṃvedī atthīti?

Āmantā.

Añño vipāko añño vipākapaṭisaṃvedīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

K a l y ā ṇ a v a g g o p a ṭ h a m o .

217. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?”

Āmantā.

Nanu atthi koci iddhivikubbatīti? *

Āmantā.

Hañci atthi koci iddhivikubbati, tena vata re vattabbe
“Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?”

Āmantā.

Nanu atthi koci dibbāya sotadhātuyā saddam sunāti—pe—paracittam jānāti, pubbenivāsam anussarati, dibbena cakkhunā rūpam passati, āsavānam khayam saccikarotīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci āsavānam khayam saccikaroti, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

218. Atthi koci iddhivikubbatīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Yo iddhivikubbati sv’eva puggalo, yo iddhiṃ¹ na vikubbati na so puggalo ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Yo dibbāya sotadhātuyā saddam sunāti—pe—yo paracittam jānāti, yo pubbenivāsam anussarati, yo dibbena cakkhunā rūpam passati, yo āsavānam khayam saccikaroti sv’eva puggalo, yo āsavānam khayam na saccikaroti na so puggalo ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

A b h i ñ ñ ā n u y o g o.

219. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?”

Āmantā.

Nanu mātā atthīti?

Āmantā.

Hañci mātā atthi, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?”

Āmantā.

Nanu pitā atthi—pe—bhātā atthi, bhaginī atthi, Khattiyo atthi, Brāhmaṇo atthi, Vesso atthi, Suddo atthi, gahaṭṭho atthi, pabbajito atthi, devo atthi, manusso atthīti?

Āmantā.

Hañci manusso atthi, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

220. Mātā atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Atthi koci na mātā hutvā mātā hotīti?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci na pitā hutvā—pe—na bhātā hutvā—na bhaginī hutvā, na Khattiyo hutvā, na Brāhmaṇo hutvā, na Vesso hutvā, na Suddo hutvā, na gahaṭṭho hutvā, na pabbajito hutvā, na devo hutvā, na manusso hutvā manusso hotīti?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mātā atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Atthi koci mātā hutvā na mātā hotīti?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe —pe—

Atthi koci pitā hutvā, bhātā hutvā, bhaginī hutvā, Khattiyo hutvā, Brāhmaṇo hutvā, Vesso hutvā, Suddo hutvā, gahaṭṭho hutvā, pabbajito hutvā, devo hutvā, manusso hutvā na manusso hotīti?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe —pe—

221. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatthenāti”?

Āmantā.

Nanu sotāpanno atthīti?

Āmantā.

Hañci sotāpanno atthi, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatthenāti.”

Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatthenāti”?

Āmantā.

Nanu sakaḍāgāmī atthi, anāgāmī atthi. Arahā atthi, ubhatobhāgavimutto atthi, paññāvimutto atthi, kāyasakkhī atthi, dīṭṭhippatto atthi, saddhāvimutto atthi, dhammānusārī atthi, saddhānusārī atthīti?

Āmantā.

Hañci saddhānusārī atthi tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatthenāti.”

222. Sotāpanno atthīti karvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatthenāti?

Āmantā.

Atthi koci na sotāpanno hutvā sotāpanno hotīti?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi koci na sakaḍāgāmī hutvā—pe—na anāgāmī hutvā, na Arahā hutvā, na ubhatobhāgavimutto hutvā, na paññāvimutto hutvā, na kāyasakkhī hutvā, na dīṭṭhippatto hutvā, na saddhāvimutto hutvā, na dhammānusārī hutvā, na saddhānusārī hutvā saddhānusārī hotīti?

Āmantā.

Atthi koci na puggalo hutvā puggalo hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sotāpanno atthīti karvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatthenāti?

Āmantā.

Atthi koci sotāpanno hutvā na sotāpanno hotīti?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi koci sakadāgāmi hutvā anāgāmi hutvā na anāgāmi hotīti ?

Āmantā.

Atthi koci puggalo hutvā na puggalo hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

223. Na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatṭhenāti” ?

Āmantā.

Nanu cattāro purisayugā aṭṭha purisapuggalā atthīti ?

Āmantā.

Hañci cattāro purisayugā aṭṭha purisapuggalā atthi, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatṭhenāti.”

224. Cattāro purisayugā aṭṭha purisapuggalā atthīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatṭhenāti ?

Āmantā.

Cattāro purisayugā aṭṭha purisapuggalā Buddhapātu-bhāvā pātubhavantīti ?

Āmantā.

Puggalo Buddhapātubhāvā pātubhavatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo Buddhapātubhāvā pātubhavatīti ?

Āmantā.

Buddhassa Bhagavato parinibbute ucchinno puggalo, n'atthi puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

225. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Puggalo saṃkhato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo asaṃkhato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo n'eva saṃkhato nāsaṃkhato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Puggalo n'eva saṃkhato nāsaṃkhato ti ?

Āmantā.

Samkhatañ ca asamkhatañ ca ṭhapetvā atth'aññā tatiyā koṭṭi?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samkhatañ ca asamkhatañ ca ṭhapetvā atth'aññā tatiyā koṭṭi?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Dve'mā Bhikkave dhātuyo, kaṭamā dve? Samkhata ca dhātu asamkhata ca dhātu. Imā kho Bhikkave dve dhātuyo ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabham “Samkhatañ ca asamkhatañ ca ṭhapetvā atth'aññā tatiyā koṭṭi.”

226. Puggalo n'eva samkhato nāsamkhato ti?

Āmantā.

Aññaṃ samkhataṃ aññaṃ asamkhataṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Khandhā samkhata nibbānaṃ asamkhataṃ puggalo n'eva samkhato nāsamkhato ti?

Āmantā.

Aññe khandhā aññaṃ nibbānaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpaṃ samkhataṃ nibbānaṃ asamkhataṃ puggalo n'eva samkhato nāsamkhato ti?

Āmantā.

Aññaṃ rūpaṃ aññaṃ nibbānaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Vedanā saññā samkhārā viññānaṃ samkhataṃ nibbānaṃ asamkhataṃ puggalo n'eva samkhato nāsamkhato ti?

Āmantā.

Aññaṃ viññānaṃ aññaṃ nibbānaṃ añño puggalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

227. Puggalassa uppādo paññāyati vayo paññāyati ṭhitassa aññathattaṃ¹ paññāyatīti?

Āmantā.

Puggalo samkhato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vuttaṃ Bhagavatā—“Tīṇ'imāni Bhikkave saṃkhatassa saṃkhatalakkhaṇāni; saṃkhatānaṃ Bhikkave dhammānaṃ uppādo paññāyati vayo paññāyati t̥hitānaṃ aññathattaṃ paññāyatīti,” puggalassa uppādo paññāyati vayo paññāyati t̥hitassa aññathattaṃ paññāyati, tena hi puggalo saṃkhato ti.

Puggalassa na uppādo paññāyati na vayo paññāyati na t̥hitassa aññathattaṃ paññāyatīti?

Āmantā.

Puggalo asaṃkhato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vuttaṃ Bhagavatā—“Tīṇ'imāni Bhikkave asaṃkhata-
tassa asaṃkhatalakkhaṇāni, asaṃkhatānaṃ Bhikkave
dhammānaṃ na uppādo paññāyati na vayo paññāyati na
t̥hitānaṃ aññathattaṃ paññāyatīti,” puggalassa na uppādo
paññāyati na vayo paññāyati na t̥hitassa aññathattaṃ
paññāyati, tena hi puggalo asaṃkhato ti.

228. Parinibbuto puggalo atthattamhi natthattam-
hīti? Atthattamhīti.

Parinibbuto puggalo sassato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Natthattamhīti parinibbuto puggalo ucchinno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo kiṃ nissāya tiṭṭhatīti? Bhavaṃ nissāya
tiṭṭhatīti.

Bhavo anicco saṃkhato paṭiccasamuppanno khaya-
dhammo vayadhammo virāgadhammo nirodhadhammo
vipariṇāmadhammo ti?

Āmantā.

Puggalo pi anicco saṃkhato paṭiccasamuppanno khaya-
dhammo vayadhammo virāgadhammo nirodhadhammo
vipariṇāmadhammo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

229. Na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-
paramatṭhenāti”?

Āmantā.

Nanu atthi koci sukhaṃ vedanaṃ vediyamāno sukhaṃ
vedanaṃ vediyāmīti pajānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci sukham vedanam vediyamāno sukham vedanam vediyāmīti pajānāti, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti”?

Āmantā.

Nanu atthi koci dukkham vedanam vediyamāno—pe—adukkhamasukham vedanam vediyamāno adukkhamasukham vedanam vediyāmīti pajānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci adukkhamasukham vedanam vediyamāno adukkhamasukham vedanam vediyāmīti pajānāti, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

230. Atthi koci sukham vedanam vediyamāno sukham vedanam vediyāmīti pajānātīti katvā, tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Yo sukham vedanam vediyamāno sukham vedanam vediyāmīti pajānāti sv’eva puggalo, yo sukham vedanam vediyamāno sukham vedanam vediyāmīti na pajānāti na so puggalo ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Yo dukkham vedanam vediyamāno—pe—yo adukkhamasukham vedanam vediyamāno adukkhamasukham vedanam vediyāmīti pajānāti sv’eva puggalo, yo adukkhamasukham vedanam vediyamāno adukkhamasukham vedanam vediyāmīti na pajānāti, na so puggalo ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Atthi koci sukham vedanam vediyamāno sukham vedanam vediyāmīti pajānātīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Aññā sukhā vedanā, añño sukham vedanam vediyamāno sukham vedanam vediyamāno sukham vedanam vediyāmīti pajānātīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Aññā dukkhā vedanā—pe—aññā adukkhamasukhā vedanā, añño adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyamāno adukkhamasukhaṃ vedanaṃ vediyāmīti pajānātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

231. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatthenāti” ?

Āmantā.

Nanu atthi koci kāye kāyānupassī viharatīti ?

Āmantā.

Hañci atthi koci kāye kāyānupassī viharatī, tena vatā re vattabbe “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatthenāti.”

Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatthenāti” ?

Āmantā.

Nanu atthi koci vedanāsu—pe—citte—pe—dhammesu dhammānupassī viharatīti ?

Āmantā.

Hañci atthi koci dhammesu dhammānupassī viharatī, tena vata re vattabbe “Puggalo upalabbhati sacchikaṭṭhaparamatthanāti.”

232. Atthi koci kāye kāyānupassī viharatīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati sacchikaṭṭhaparamatthenāti ?

Āmantā.

Yo kāye kāyānupassī viharatī sv'eva puggalo, yo na kāye kāyānupassī viharatī na so puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yo vedanāsu—pe—citte—pe—dhammesu dhammānupassī viharatī sv'eva puggalo, yo na dhammesu dhammānupassī viharatī na so puggalo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

233. Atthi koci kāye kāyānupassī viharatīti katvā tena ca kāraṇena puggalo upalabbhati sacchikaṭṭhaparamatthenāti ?

Āmantā.

Añño kāyo añño kāye kāyānupassī viharatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aññā vedanā aññam cittaṃ aññe dhammā añño¹ dhammesu dhammānupassī viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

234. Puggalo upalabbhati sacchikatthaparamatthenāti?
Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“ Suññato lokam avekkhassu

Mogharāja sadā² sato

Attānudditthim ūhacca³

Evam maccutaro siyā.

Evam lokam avekkhantaṃ

Maccurājā na passatīti.” Atth' eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Puggalo upalabbhati sacchikatthaparamatthenāti.”

235. Puggalo avekkhatīti?

Āmantā.

Saha rūpena avekkhati vinā rūpena avekkhatīti? Saha rūpena avekkhatīti.

Tam jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vinā rūpena avekkhatīti, aññam jīvaṃ aññam sarīraṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puggalo avekkhatīti?

Āmantā.

Abbhantaragato avekkhati bahiddhā nikkhamitvā avekkhatīti? Abbhantaragato avekkhatīti.

Taṃ jīvaṃ taṃ sarīraṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bahiddhā nikkhamitvā avekkhatīti aññam jīvaṃ aññam sarīraṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ aññesu, P.S.

² saddhā, S₂.P.

³ uhacca, M.; ahicca, S.; ohacca, K.

236. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatthenāti”?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādi kālavādi bhūtavādi tathavādi avitathavādi anaññathavādīti?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā “Atthi puggalo attahitāya paṭipanno ti.” Atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.

237. Na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatṭhenāti”?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādi kālavādi bhūtavādi tathavādi avitathavādi anaññathavādīti?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā—“Ekapuggalo Bhikkhave loke uppajjamāno uppajjati bahujanahitāya bahujanasukhāya lokānukampāya atthāya hitāya sukhāya devamanussānan ti.”

Atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.

238. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādi—pe—anaññathavādīti?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā “Sabbe dhammā anattā ti”; atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭha-paramatṭhenāti.”

239. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī—pe—anaññathavādītī ?

Āmantā.

Vuttam Bhagavatā “Dukkham eva uppajjamānam uppajjati, dukkham eva nirujjhamānam nirujjhatīti na kaṅkhati na vicikicchati, aparappaccayañānam ev’assa ettha hoti, ettāvatā kho Kaccāna sammādiṭṭhi hotīti;” atth’eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

240. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Nanu Vajirā Bhikkhunī Māram pāpimantaṃ etad avoca—

“Kin nu satto ti ¹ pacesi
Māra diṭṭhigataṃ nu te
suddhasamkhārapuñño ² yaṃ ³
nayidha sattūpalabbhati.⁴
Yathā pi aṅgasambhārā ⁵
hoti saddo ⁶ ratho ⁷ iti,
evaṃ khandhesu santesu
hoti satto ti sammuti.
Dukkham eva hi sambhoti
dukkham tiṭṭhati veti ca
nāññatra ⁸ dukkhā sambhoti
nāññam ⁹ dukkhā nirujjhatīti.”

Atth’eva suttanto ti ? Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

241. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti ?

Āmantā.

Nanu ayasmā Ānando Bhagavantam etad avoca—

¹ Kan na sapposi, S. ; kan nu, P.

² puñño, S.

³ sam, P.S.S₂.

⁴ satthupalabbhati, M. ; tattha, P.S₂.

⁵ obhāro, S.

⁶ satto, P.S.S₂.

⁷ rato, S₂.

⁸ aññatra, S.

⁹ añño, S. ; na aññā, P. : na aññam, S₂.

“Suñño loko suñño loko ti bhante vuccati. Kittāvatā nu khò bhante suñño loko ti vuccatīti?” “Yasmā kho Ānanda suññaṃ attena vā attaniyena vā, tasmā suñño loko ti vuccati. Kiñ c’ Ānanda suññaṃ attena vā attaniyena vā? Cakkhu kho Ānanda suññaṃ attena vā attaniyena vā, rūpā suññā—pe—cakkhuviññāṇaṃ suññaṃ, cakkhusamphasso suñño yaṃ p’ idaṃ cakkhusāmpassapaccayā uppajjati vedayitaṃ sukhaṃ vā dukkhaṃ vā adukkhamasukhaṃ vā, taṃ pi suññaṃ attena vā attaniyena vā, sotā suññaṃ—pe—saddā suññā, ghānaṃ suññaṃ, gandhā suññā, jivhā suññā, rasā suññā, kāyo suñño, phoṭṭhabbā suññā, mano suñño, dhammā suññā, manoviññāṇaṃ suññaṃ, manosamphasso suñño, yaṃ p’ idaṃ manosamphassapaccayā uppajjati vedayitaṃ sukhaṃ vā dukkhaṃ vā adukkhamasukhaṃ vā, taṃ pi suññaṃ attena vā attaniyena vā; yasmā kho Ānanda suññaṃ attena vā attaniyena vā, tasmā suñño loko ti vuccatīti.” Atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

242. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādi kālavādi bhūtavādi tathavādi avitathavādi anaññathavādīti?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā—“Attani vā Bhikkave sati attaniyaṃ me ti assāti.” “Evaṃ bhante.” “Attaniye vā Bhikkave sati attā me ti assāti.” “Evaṃ bhante.” “Attani ca Bhikkave attaniye ca saccato thetato anupalabbhiyamāne yaṃ p’ idaṃ diṭṭhiṭhānaṃ so loko so attā so pecca bhavissāmi, nicco dhuvo sassato avipariṇāmadhammo sassati samaṃ tath’ eva ṭhassāmīti. Nanvāyaṃ Bhikkave kevalo paripūro bāladhammo ti.” “Kiñci no siyā bhante kevalo hi bhante paripūro bāladhammo ti.” Atth’ eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

243. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?
Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī
avitathavādī anaññathavādīti?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā “Tayo’ me Seniya satthāro santo
samvijjamānā lokasmin. Katame tayo? Idha Seniya
ekacco satthā diṭṭh’ eva dhamme attānaṃ saccato thetato
paññāpeti, abhisamparāyaṇ ca attānaṃ saccato thetato
paññāpeti; idha pana Seniya ekacco satthā diṭṭh’ eva hi
kho dhamme attānaṃ saccato thetato paññāpeti, no ca
kho abhisamparāyaṃ attānaṃ saccato thetato paññāpeti;
idha pana Seniya ekacco satthā diṭṭhe c’eva dhamme attā-
naṃ saccato thetato na paññāpeti, abhisamparāyaṇ ca
attānaṃ saccato thetato na paññāpeti. Tatra Seniya
yvāyaṃ satthā diṭṭhe c’eva dhamme attānaṃ saccato the-
tato paññāpeti, abhisamparāyaṇ ca attānaṃ saccato thetato
paññāpeti, ayaṃ vuccati Seniya satthā sassatavādo. Tatra
Seniya yvāyaṃ diṭṭh’ eva hi kho dhamme attānaṃ saccato
thetato paññāpeti, no ca kho abhisamparāyaṃ attānaṃ
saccato thetato paññāpeti, ayaṃ vuccati Seniya satthā
ucchedavādo. Tatra Seniya yvāyaṃ satthā diṭṭhe c’eva
dhamme attānaṃ saccato thetato na paññāpeti, abhisam-
parāyaṇ ca attānaṃ saccato thetato na paññāpeti, ayaṃ
vuccati Seniya satthā sammāsambuddho. Ime kho Seniya
tayo satthāro santo samvijjamānā lokasmin ti.” Atth’ eva
suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

244. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?
Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tatha-
vādī avitathavādī anaññathavādīti?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā “Sappikumbho ti”? 1

Āmantā.

Atthi koci sappissa kumbham karotīti?

Na h' evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.”

245. Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti?

Āmantā.

Nanu Bhagavā saccavādī kālavādī bhūtavādī tathavādī avitathavādī anaññathavadīti?

Āmantā.

Vuttaṃ Bhagavatā “Telakumbho, madhukumbho, phāṇitakumbho, khirakumbho, udakakumbho, pāniyathālakaṃ, pāniyakosakaṃ, pāniyasarāvakaṃ, niccabhattaṃ, dhuvayāgūti”?

Āmantā.

Atthi koci yāgu niccā dhuvā sassatā avipariṇāmadhammāti?

Na h' evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi na vattabbaṃ “Puggalo upalabbhati saccikaṭṭhaparamatṭhenāti.” Saṃkhittaṃ.

Aṭṭhakaniggahapeyyāla.¹ Sandhāvanīyā upādāya, cittena pañcamam kalyāṇam, iddhi. Suttāhārena aṭṭhamam.

P u g g a l a k a t h ā.

I. 2.

1. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sabbattha Arahā arahattā parihāyatīti?

Na h' evaṃ vattabbe—pe—

Sabbattha Arahā arahattā parihāyatīti?

Āmantā.

Sabbattha Arahato parihānīti?

Na h' evaṃ vattabbe—pe—

2. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sabbadā Arahā arahattā parihāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbadā Arahā arahattā parihāyatīti?

Āmantā.

Sabbadā Arahato parihānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sabbe 'va Arahanto arahattā parihāyantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbe 'va Arahanto arahattā parihāyantīti?

Āmantā.

Sabbesaṃ ñeva Arahantānaṃ parihānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno catūhi phalehi parihāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Catūhi satasahasseehi seṭṭhī seṭṭhittāṃ kārento satahasse parihīne¹ seṭṭhittā parihīno hotīti?

Āmantā.

Sabbasāpateyyā parihīno hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Catūhi satasahasseehi seṭṭhī seṭṭhittāṃ kārento satahasse parihīne bhabbo² sabbasāpateyyā³ parihāyitun ti?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno bhabbo catūhi phalehi parihāyitun ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

¹ P.S.S.₂ omit the next 5 lines.

² anilho, S.; catabbo, P.S.₂.

³ pateyo, P.S.₂.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Na parihāyati anāgāmī anāgāmiphala ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Na parihāyati sotāpanno sotāpattiphala ti?

Āmantā.

Na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphala ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno kattha saṇṭhātīti? ¹

Anāgāmiphale ti.

Anāgāmī anāgāmiphala parihāyamāno kattha saṇṭhātīti?

Sakadāgāmiphale ti.

Sakadāgāmī sakadāgāmiphale parihāyamāno kattha saṇṭhātīti?

Sotāpattiphale ti.

Sotāpanno sotāpattiphale parihāyamāno puthujjanabhūmiyaṃ saṇṭhātīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājanahi niggahaṃ : hañci Arahā arahattā parihāyamāno anāgāmiphale saṇṭhātī, anāgāmī anāgāmiphala parihāyamāno sakadāgāmiphale saṇṭhātī, sakadāgāmī sakadāgāmiphala parihāyamāno sotāpattiphale saṇṭhātī, tena vata re vattabbe “Sotāpanno sotāpattiphala parihāyamāno puthujjanabhūmiyaṃ saṇṭhātīti.”

Arahā arahattā parihāyamāno sotāpattiphale saṇṭhātī ti?

Āmantā.

Sotāpattiphalassa anantarā arahattaṃ ñeva saccikarotī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpattiphala ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

¹ saṇṭhahatīti, P.S₂.

Kassa bahutarā kilesā pahīnā Arahato vā sotāpannassa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato bahutarā kilesā pahīnā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe "Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti."

9. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā Arahato vā sakadāgāmīssu vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato bahutarā kilesā pahīnā, parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe "Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti."

10. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā Arahato vā anāgāmīssu vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato bahutarā kilesā pahīnā, parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe "Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti."

11. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā anāgāmīssu vā sotāpannassa vā ti?

Anāgāmīssa.

Hañci anāgāmīssa bahutarā kilesā pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā, tena vata re vattabbe "Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti."

12. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā anāgāmissa vā sakadāgāmissa vā ti?

Anāgāmissa.

Hañci anāgāmissa bahutarā kilesā pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti.”

13. Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa bahutarā kilesā pahīnā sakadāgāmissa vā sotāpannassa vā ti?

Sakadāgāmissa.

Hañci sakadāgāmissa bahutarā kilesā pahīnā parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

14. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā Arahato vā sotāpannassa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā maggabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

15. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa adhimattā satipaṭṭhānabhāvanā, samunappadhānabhāvanā, iddhipādabhāvanā, indriyabhāvanā, balabhāvanā, bojjhaṅgabhāvanā Arahato vā sotāpannassa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

16. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgamī sakadāgāmiphalā ti?

Nā h'evaṃ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā Arahato vā sakadāgāmiṣṣa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sakadāgamī sakadāgāmiphalā ti.”

17. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Nā h'evaṃ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā Arahato vā anāgāmiṣṣa vā ti?

Arahato.

Hañci Arahato adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati Arahā arahattā, tena vata re vattabbe “Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti.”

18. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Nā h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā anāgāmiṣṣa vā sotāpannassa vā ti?

Anāgāmiṣṣa.

Hañci anāgāmiṣṣa adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

19. Parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sakadāgamī sakadāgāmiphalā ti?

Nā h'evaṃ vattabbe—pe—

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā anāgāmiṣṣa vā sakadāgāmiṣṣa vā ti?

Anāgāmiṣṣa.

Hañci anāgāmiṣṣa adhimattā bojjhaṅgabhāvanā parihā-

yati anāgāmī anāgāmiphalā, tena vata re vattabbe “Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti.”

20. Parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Kassa adhimattā maggabhāvanā—pe—bojjhaṅgabhāvanā sakadāgāmiṣṣa vā sotāpannassa vā ti?

Sakadāgāmiṣṣa.

Hañci sakadāgāmiṣṣa adhimattā bojjhaṅgabhāvanā pari-
hāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā, tena vata re vattabbe
“Parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti.”

21. Arahātā dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannena dukkhaṃ diṭṭhaṃ parihāyati sotāpanno
sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahātā samudayo diṭṭho parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannena samudayo diṭṭho parihāyati sotāpanno
sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahātā nirodho diṭṭho parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannena nirodho diṭṭho parihāyati sotāpanno sotā-
pattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahātā maggo diṭṭho parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannena maggo diṭṭho parihāyati sotāpanno sotā-
pattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahātā cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati Arahā
arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpannena cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati sotā-
panno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

22. Arahataṁ dukkhaṁ diṭṭhaṁ parihāyati Arahā arahattaṁ ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dukkhaṁ diṭṭhaṁ parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahataṁ samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati Arahā arahattaṁ ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

23. Arahataṁ dukkhaṁ diṭṭhaṁ parihāyati Arahā arahattaṁ ti?

Āmantā.

Anāgāminā dukkhaṁ diṭṭhaṁ parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahataṁ samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati Arahā arahattaṁ ti?

Āmantā.

Anāgāminā cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

24. Anāgāminā dukkhaṁ diṭṭhaṁ parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena dukkhaṁ diṭṭhaṁ parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgāminā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena cattari saccāni diṭṭhāni parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

25. Anāgāminā dukkham diṭṭham parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dukkham diṭṭham parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgāminā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

26. Sakadāgāminā dukkham diṭṭham parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena dukkham diṭṭham parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sakadāgāminā samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannena cattāri saccāni diṭṭhāni parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

27. Sotāpannena dukkham diṭṭham na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Arahata dukkham diṭṭham na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sotāpannena samudayo diṭṭho, nirodho diṭṭho, maggo diṭṭho, cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Arahata cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

28. Sakadāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Arahataṃ cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

29. Anāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Arahataṃ cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

30. Sotāpānnaṃ dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sotāpānno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

31. Sakadāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

32. Sotāpānnaṃ dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sotāpānno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dukkhaṃ diṭṭhaṃ—pe—cattāri saccāni diṭṭhāni na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

33. Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sotāpānnaṃ sakkāyaḍḍhiṃ pahīnā parihāyati sotāpānno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparā-
māso pahīno—pe—apāyagamanīyo¹ rāgo pahīno—pe—
apāyagamanīyo doso pahīno—pe—apāyagamanīyo moho
pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—māno
pahīno—pe—diṭṭhi pahīnā, vicikicchā pahīnā, thīnaṃ pahī-
naṃ, uddhaccaṃ pahīnaṃ, ahirikaṃ pahīnaṃ, anottap-
paṃ pahīnaṃ parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadīṭṭhi pahīnā parihāyati sotāpanno
sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahato anottappaṃ pahīnaṃ parihāyati Arahā arahattā
ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparāmāso
pahīno—pe—apāyagamanīyo rāgo pahīno—pe—apāyaga-
manīyo doso pahīno—apāyagamanīyo moho pahīno pari-
hāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

34. Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadīṭṭhi pahīnā parihāyati sakadā-
gāmī sakadāgamiphalā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparā-
māso pahīno—pe—oḷāriko kāmarāgo pahīno, oḷāriko
byāpādo pahīno, parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā
ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Arahato doso pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā — pe — oḷāriko byāpādo pahīno parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

35. Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Anāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato rāgo pahīno parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Anāgāmiṣṣa vicikicchā pahīnā—pe—sīlabbataparāmāso pahīno, aṇusahagato kāmarāgo pahīno, aṇusahagato byāpādo pahīno parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahato doso pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Anāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

36. Anāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyaditṭhi pahīnā parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamaniyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmiṣṣa vicikicchā pahīnā—pe—aṇusahagato byāpādo pahīno parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā—pe—apāyagama-
nīyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?
Na h'evaṃ vattabbe.

37. Anāgāmissa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā parihāyati anā-
gāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā parihāyati sakadā-
gāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmissa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā parihāyati anāgāmī
anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—silabbataparā-
māso pahīno—pe—oḷāriko kāmarāgo pahīno—pe—oḷāriko
byāpādo pahīno parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—aṇusahagato byā-
pādo pahīno parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā—pe—oḷāriko byā-
pādo pahīno parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

38. Sakadāgāmissa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā parihāyati
sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā parihāyati sotāpanno
sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmissa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā parihāyati sakadā-
gāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamanīyo
moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—oḷāriko kāma-
rāgo pahīno oḷāriko byāpādo pahīno parihāyati sakadā-
gāmī sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā—pe—apāyagamanīyo moho pahīno parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

39. Sotāpannassa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno na parihāyati Arahā arahattā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sotāpannassa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato doso pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na parihāyati Arahā arahattā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamanīyo moho pahīno na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na parihāyati Arahā arahattā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

40. Sakadāgāmiṣṣa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā na parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na parihāyati Arahā arahattā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmiṣṣa vicikicchā pahīnā—pe—oḷāriko byāpādo pahīno na parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na parihāyati Arahā arahattā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

41. Anāgāmiṣṣa sakkāyadit̤ṭhi pahīnā na parihāyati anāgāmi anāgāmiphalā ti ?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na parihāyati Arahā arahattā ti ?

Na h'evam vattabbe.

Anāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—anusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Arahato rāgo pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ na parihāyati arahā arahattā ti?

Na h'evam vattabbe.

42. Sotāpannassa sakkāyaditṭhi pahīnā na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā anusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamaniyo moho pahīno na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā anusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe.

43. Sakadāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā—pe—anusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe.

Sakadāgāmissa vicikicchā pahīnā—pe—oḷāriko byāpādo pahīno na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Āmantā.

Anāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā—pe—anusahagato byāpādo pahīno na parihāyati anāgāmī anāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe.

44. Sotāpannassa sakkāyaditṭhi pahīnā na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāmissa sakkāyaditṭhi pahīnā—pe—oḷāriko byāpādo pahīno na parihāyati sakadāgāmī sakadāgāmiphalā ti?

Na h'evam vattabbe.

Sotāpannassa vicikicchā pahīnā—pe—apāyagamaniyo

moho pahīno na parihāyati sotāpanno sotāpattiphalā ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiṣṣa sakkāyaditṭhi pahīnā—pe—olāriko byāpādo pahīno na parihāyati sakadāgāmi sakadāgāmiṣṣa ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

45. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno ucchinnaṃ mūlo tālāvatthukato anabhāvaṃ katam āyatim anuppādadhammo ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno ucchinnaṃ mūlo tālāvatthukato anabhāvaṃ katam āyatim anuppādadhammo, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno, māno pahīno, ditṭhi pahīnā, vicikicchā pahīnā, thīnaṃ pahīnaṃ uddhaccaṃ pahīnaṃ, ahirikaṃ pahīnaṃ, anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnaṃ mūlaṃ tālāvatthukatam anabhāvaṃ katam āyatim anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnaṃ mūlaṃ tālāvatthukatam anabhāvaṃ katam āyatim anuppādadhamman, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

46. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya satipaṭṭhānā bhāvita—pe—sammappadhānā bhāvita iddhipādā bhāvita indriyā bhāvita balā bhāvita bojjhaṅgā bhāvita ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojḡhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojḡhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappappahānāya bojḡhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

47. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho¹ parikkhīṇabhavaṣaṇṇojano sammadaññā vimutto ukkhattapaligho samkinnaparikkho² abbulhesiko³ niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātappaṃ pahīnaṃ, bhāvetappaṃ bhāviṃ, sacchikā-tappaṃ sacchikatan ti?

Āmantā.

Hañci Arahā vītarāgo vītadoso—pe—sacchikā-tappaṃ sacchikatan, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

48. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Samayavimutto Arahā arahattā parihāyati, asama-
vimutto Arahā arahattā na parihāyatīti.

Samayavimutto Arahā arahattā parihāyatīti?

Āmantā.

Asamayavimutto Arahā arahattā parihāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Asamayavimutto Arahā arahattā na parihāyatīti?

Āmantā.

Samayavimutto Arahā arahattā na parihāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

¹ sadatto, M.

² okkho, P.S.

³ abyulhesiko, P. : abbulhesiko, M.S.

49. Samayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Samayavimuttassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnaṃ, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato doso pahīno—pe—anottappam pahīnaṃ, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

50. Samayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Samayavimuttassa Arahato rāgappahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā—pe—sammappadhānā bhāvitā iddhipādā bhāvitā indriyā bhāvitā balā bhāvitā bojjhaṅgā bhāvitā, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato rāgappahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Samayavimuttassa Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimuttassa Arahato anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

51. Samayavimutto Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇa-

bhavaśaṇṇojano sammadaṇṇā vimutto ukkhittapaligho saṃkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaṇṇutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariṇṇātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiñṇeyyaṃ abhiñṇātaṃ, pariñṇeyyaṃ pariñṇātaṃ, pahātabbaṃ pahīnaṃ, bhāvetabbaṃ bhāviṃ, sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Asamayavimutto Arahā vītarāgo vītadoso—pe—sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

52. Asamayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato rāgo pahīno, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Asamayavimuttassa Arahato doso pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato anottappaṃ pahīnaṃ, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

53. Asamayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Asamayavimuttassa Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimuttassa Arahato anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evam vattabbe.

54. Asamayavimutto Arahā vitarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbhaṃ sacchikatam, na parihāyati asamayavimutto Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Samayavimutto Arahā vitarāgo, vītadoso—pe—sacchikātabbhaṃ sacchikatam, na parihāyati samayavimutto Arahā arahattā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

55. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Sāriputto thero¹ parihāyittha arahattā ti?

Na h'evam vattabbe.

Mahā Moggallāno thero, Mahā Kassapo thero, Mahā Kaccāyano thero, Mahā Koṭṭhiko thero, Mahā Panthako thero parihāyittha arahattā ti?

Na h'evam vattabbe.

Sāriputto thero na parihāyittha arahattā ti?

Āmantā.

Hañci Sāriputto thero na parihāyittha arahattā. no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

Mahā Moggallāno thero, Mahā Kassapo thero, Mahā Kaccāyano thero, Mahā Koṭṭhiko thero, Mahā Panthako thero na parihāyittha arahattā ti?

Āmantā.

Hañci Mahā Moggallāno thero—pe—Mahā Panthako thero na parihāyittha arahattā, no vata re vattabbe “Parihāyati Arahā arahattā ti.”

56. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“Uccāvacaṃ hi paṭipadā samanena pakāsitaṃ

Na pāram diguṇaṃ² yanti nayidaṃ ekaguṇaṃ mutan ti.”

¹ thero. P.

² pāradiguṇaṃ, P.S.

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam. "Parihāyati Arahā arahattā ti."

57. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Atthi chinnassa chediyā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atthi chinnassa chediyā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

"Vītatapho anādāno kiccam yassa na vijjati

Chinnassa chediyam n'atthi oghapāso¹ samūhato ti."

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam "Atthi chinnassa chediyā ti."

58. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Atthi katassa paticayo² ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atthi katassa paticayo³ ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

"Tassa sammāvimuttassa santacittassa bhikkhuno

Katassa paticayo³ n'atthi karaṇīyam na vijjati.

Selo yathā ekaghano⁴ vātena na samīrati

Evaṃ rūpā rasā saddā gandhā phassā ca kevalā

Itthā dhammā anitthā ca n'appavedhenti⁵ tādino

Thitam cittam vippamuttam vayan c'⁶ assānupassatīti."

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

¹ oghā°, M. ; oghavāso, S.

³ pati°, P.S.

⁵ vadenti, P. ; vedenti, S.

² paricayo, P.S.

⁴ oghaṇo, P.

⁶ p'ass, P.S.₂.

Tena hi na vattabbam "Atthi katassa paṭicayo ti."

59. Na vattabbam "Parihāyati Arahā arahattā ti"?
Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—"Pañc' ime Bhikkhave dhammā samayavimuttassa bhikkhuno parihānāya samvattanti. Katame pañca? Kammārāmatā bhassārāmatā niddārāmatā saṃgaṇikārāmatā yathā vimuttam cittaṃ na paccavekkhati. Ime kho Bhikkhave pañca dhammā samayavimuttassa bhikkhuno parihānāya samvattantīti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi parihāyati Arahā arahattā ti.

60. Atthi Arahato kammārāmatā ti?

Na h'evam vattabbe.

Atthi Arahato kammārāmatā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyuṭṭhānam kāmarāgasaññojanam kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvaranam ti?

Na h'evam vattabbe.

Atthi Arahato bhassārāmatā atthi Arahato niddārāmatā atthi Arahato saṃgaṇikārāmatā ti?

Na h'evam vattabbe.

Atthi Arahato saṃgaṇikārāmatā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyuṭṭhānam kāmarāgasaññojanam kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvaranam ti?

Na h'evam vattabbe.

61. Parihāyati Arahā arahattā ti?

Āmantā.

Arahā arahattā parihāyamāno kiṃpariyuṭṭhito pari-
hāyatīti?

Rāgapariyuṭṭhito parihāyatīti.

Pariyuṭṭhānam kiṃ paṭicca uppajjatīti?

Anusayam paṭicca uppajjatīti.

Atthi Arahato anusayā ti?

Na h'evam vattabbe.

Atthi Arahato anusayā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato kāmarāgānusayo patighānusayo mānānū-
sayo diṭṭhānusayo vicikicchānusayo bhavarāgānusayo avij-
jānusayo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Dosapariyuṭṭhito parihāyatīti—pe—mohapariyuṭṭhito
parihāyatīti.

Pariyuṭṭhānaṃ kiṃ paṭicca uppajjatīti ?

Anusayaṃ paṭicca uppajjatīti.

Atthi Arahato anusayā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato anusayā ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato kāmarāgānusayo—pe—avijjānusayo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

62. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Arahato arahattā parihāyamānassa kiṃ upacayaṃ
gacchatīti ?

Rāgo upacayaṃ gacchatīti.

Sakkāyadiṭṭhi upacayaṃ gacchatīti, vicikicchā upa-
cayaṃ gacchatīti, silabbataparāmāso upacayaṃ gacchatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Doso upacayaṃ gacchatīti—pe—moho upacayaṃ gac-
chatīti, sakkāyadiṭṭhi upacayaṃ gacchatīti, vicikicchā upa-
cayaṃ gacchatīti, silabbataparāmāso upacayaṃ gacchatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

61. Parihāyati Arahā arahattā ti ?

Āmantā.

Arahā ācinatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā apacinatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā pajahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā upādiyatīti ?

Na h'evam vattabbe.

Arahā visinetīti?

Na h'evam vattabbe.

Arahā ussinetīti? ¹

Na h'evam vattabbe.

Arahā vidhupetīti?

Na h'evam vattabbe.

Arahā sandhupetīti?

Na h'evam vattabbe.

Nanu Arahā n'ev' ācinati, na apacinati apacinitvā ðhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'ev' ācinati na apacinati apacinitvā ðhito, no vata re vattabbe "Parihāyati Arahā arahattā ti."

Nanu Arahā n'eva pajahati na upādiyati pajahitvā ðhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'eva pajahati na upādiyati pajahitvā ðhito, no vata re vattabbe "Parihāyati Arahā arahattā ti."

Nanu Arahā n'eva visineti na ussineti visinitvā ðhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'eva visineti na ussineti visinitvā ðhito, no vata re vattabbe "Parihāyati Arahā arahattā ti."

Nanu Arahā n'eva vidhupeti na sandhupeti vidhupetvā ðhito ti?

Āmantā.

Hañci Arahā n'eva vidhupeti na sandhupeti vidhupetvā ðhito, no vata re vattabbe "Parihāyati Arahā arahattā ti."

Parihānikathā

I. 3.

1. N'atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Sabbe devā jalā¹ eḷamūgā aviññū hatthasamvācikā na paṭibalā subhāsita²dubbhāsītānaṃ atthaṃ aññātum, sabbe² devā na Buddhhe pasannā na Dhamme pasannā na Saṃghe pasannā, na Buddhāṃ Bhagavantāṃ payirūpāsanti, na Buddhāṃ Bhagavantāṃ pañhaṃ pucchanti, na Buddhena Bhagavatā pañhe vissajjite attamanā, sabbe devā kammāvaraṇena samannāgatā kilesāvaraṇena samannāgatā vipākāvaraṇena samannāgatā assaddhā acchandikā duppaññā abhabbā niyāmaṃ okkamituṃ kusalesu dhammesu sammattaṃ, sabbe devā mātughātakā pitughātakā arahantaghātakā ruhiruppādakā³ saṃghabheda⁴kā, sabbe devā pāṇātipātino adinnādāyino kāmesu micchācārino musāvādino pisunāvācā pharusāvācā samphappalāpino abhijjhāluno⁴ byāpannacittā micchādiṭṭhikā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Nanu atthi devā ajalā aneḷamūgā viññū na hatthasamvācikā paṭibalā subhāsita²dubbhāsītānaṃ atthaṃ aññātum, atthi⁵ devā Buddhhe pasannā Dhamme pasannā Saṃghe pasannā, Buddhāṃ Bhagavantāṃ payirūpāsanti, Buddhāṃ Bhagavantāṃ pañhaṃ pucchanti, Buddhena Bhagavatā pañhe vissajjite attamanā honti, atthi devā na kammāvaraṇena samannāgatā na kilesāvaraṇena samannāgatā na vipākāvaraṇena samannāgatā saddhā chandikā paññavanto bhabbā niyāmaṃ okkamituṃ kusalesu dhammesu sammattaṃ, atthi devā na mātughātakā na pitughātakā na arahantaghātakā na ruhiruppādakā na saṃghabheda⁴kā, atthi devā na pāṇātipātino na adinnādāyino na kāmesu micchācārino na musāvādino na pisunāvācā na pharusāvācā na samphappalāpino na abhijjhāluno abyāpannacittā sammādiṭṭhikā ti ?

Āmantā.

Hañci atthi devā ajalā aneḷamūgā viññū na hattha-

¹ jalā, P.S.

² P.S.S.₂. omit from sabbe to visajjite attamanā.

³ rūhiruppātakā, S.; ruhituppādakā, M.

⁴ abhijjhālano, P.S.; abhijjhālano, S.₂.

⁵ P.S.S.₂,² do not omit from atthi to attamanā.

saṃvācikā paṭibālā subhāsitaḍḍubbhāsitaṇaṃ atthaṃ aññā-
tuṃ—pe—abyāpanuacittā sammādiṭṭhikā, no vata re
vattabbe “N’atthi devesu brahmacariyavāso ti.”

3. Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Atthi tattha pabbajjā muṇḍiyaṃ kāsāvadhāraṇā patta-
dhāraṇā, devesu sammāsambuddhā uppajjanti, pacceka-
sambuddhā uppajjanti, sāvakayugaṃ uppajjati?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

4. Devesu pabbajjā n’atthīti, n’atthi devesu brahma-
cariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha atthi pabbajjā tatth’eva brahmacariyavāso,
yattha n’atthi pabbajjā n’atthi tattha brahmacariyavāso
ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Yattha atthi pabbajjā tatth’eva brahmacariyavāso,
yattha n’atthi pabbajjā n’atthi tattha brahmacariyavāso
ti?

Āmantā.

Yo pabbajjati tass’eva¹ brahmacariyavāso, yo na
pabbajjati n’atthi tassa brahmacariyavāso ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

5. Devesu muṇḍiyaṃ n’atthīti, n’atthi devesu brahma-
cariyavāso ti?

Āmantā.

Yattha atthi muṇḍiyaṃ tatth’eva brahmacariyavāso,
yattha n’atthi muṇḍiyaṃ, n’atthi tattha brahmacariya-
vāso ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Yattha atthi muṇḍiyaṃ tatth’eva brahmacariyavāso,
yattha n’atthi muṇḍiyaṃ n’atthi tattha brahmacariya-
vāso ti?

Āmantā.

Yo muṇḍo hoti tass’eva brahmacariyavāso, yo muṇḍo
na hoti n’atthi tassa brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Sabbadevesu atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi manussesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Sabbamanussesu atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Asaññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi manussesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Paccantimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso milakkhūsu¹ aviññātāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhūnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

12. Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Atthi yattha atthi,² atthi yattha n'atthi.

Asaññasattesu devesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso, saññasattesu³ devesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Devesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Kattha atthi kattha n'atthi?

Asaññasattesu devesu n'atthi brahmacariyavāso, saññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti.

Asaññasattesu devesu n'atthi brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Saññasattesu devesu n'atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Saññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

¹ milakkhesu, P.

² P.S. omit atthi.

³ saññasattesu, K.; asaññasattesu all MSS.

Asaññasattesu devesu atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

13. Atthi manussesu brahmacariyavāso ti?

Atthi yattha atthi atthi yattha n'atthīti.

Paccantimesu janapadesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso milakkhūsu aviññātāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhunīnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ, majjhimesu janapadesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Manussesu atthi yattha atthi, atthi yattha n'atthi brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Kattha atthi kattha n'atthīti?

Paccantimesu janapadesu n'atthi brahmacariyavāso milakkhūsu aviññātāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhunīnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ, majjhimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso ti.

Paccantimesu janapadesu n'atthi brahmacariyavāso milakkhūsu aviññātāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhunīnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ ti?

Āmantā.

Majjhimesu janapadesu n'atthi brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Majjhimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Paccantimesu janapadesu atthi brahmacariyavāso milakkhūsu aviññātāresu, yattha n'atthi gati bhikkhūnaṃ bhikkhunīnaṃ upāsakānaṃ upāsikānaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

14. Atthi devesu brahmacariyavāso ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā. "Tīhi Bhikkhave tñānehi Jambudīpakā manussā Uttarakuruke ca manusse adhigaṇhanti deve ca Tāvatiṃse. Katamehi tīhi? Surā sati-manto idha brahmacariyavāso ti."

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi n'atthi devesu brahmacariyavāso ti.

Sāvatthiyaṃ vuttam Bhagavatā "Idha brahmacariyavāso ti"?

Āmantā.

Sāvatthiyañ ñeva brahmacariyavāso, n'atthi aññatra brahmacariyavāso ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

15. Anāgāmissa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññojanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññojanāni appahīnāni, ito cutassa tattha uppannassa kuhiṃ phaluppattīti? ¹

Tatth'eva.

Hañci anāgāmissa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññojanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññojanāni appahīnāni, ito cutassa tattha uppannassa taḥiṃ phaluppatti, no vata re vatabbe "N'atthi devesu brahmacariyavāso ti."

16. Anāgāmissa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññojanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññojanāni appahīnāni ito cutassa tattha uppannassa kuhiṃ bhāroharanaṃ kuhiṃ dukkhapariññātaṃ kuhiṃ kilesappahānaṃ kuhiṃ nirodhasacchikiriyaṃ kuhiṃ akuppapaṭivedho ti?

Tatth'eva.

Hañci anāgāmissa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññojanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññojanāni appahīnāni ito cutassa tattha uppannassa taḥiṃ akuppapaṭivedho, no vata re vatabbe "N'atthi devesu brahmacariyavāso ti."

Anāgāmissa puggalassa pañc' orambhāgiyāni saññojanāni pahīnāni pañc' uddhambhāgiyāni saññojanāni appahīnāni ito cutassa tattha uppannassa taḥiṃ phaluppatti taḥiṃ bhāroharanaṃ taḥiṃ dukkhapariññātaṃ taḥiṃ kilesappahānaṃ taḥiṃ nirodhasacchikiriyaṃ taḥiṃ akuppapaṭivedho; ken' atthena vadesi "n'atthi devesu brahmacariyavāso ti?"

Handa hi anāgāmi puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikaroti.

¹ phaluppatti, P.S.

17. Anāgāmi puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Sotāpanno puggalo tattha bhāvitena maggena idha phalaṃ sacchikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmi puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Sakadāgāmi puggalo idha parinibbāyī puggalo tattha bhāvitena maggena idha phalaṃ sacchikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sotāpanno puggalo idha bhāvitena maggena idha phalaṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Anāgāmi puggalo tattha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmi puggalo idha parinibbāyī puggalo idha bhāvitena maggena idha phalaṃ sacchikarotīti?

Āmantā.

Anāgāmi puggalo tattha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

18. Idha viḥāyaniṭṭhassa¹ puggalassa maggo ca bhāvīyati na ca kilesā pahīyantīti?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa maggo ca bhāvīyati na ca kilesā pahīyantīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Idha viḥāyaniṭṭhassa puggalassa maggo ca bhāvīyati na ca kilesā pahīyantīti?

Āmantā.

Sakadāgāmi phalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa—pe—arahattasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa maggo ca bhāvīyati, na ca kilesā pahīyantīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyantīti?

Āmantā.

Idha vihāyanīṭṭhassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyantīti?

Na h'evam vattabbe.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa—pe—arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyantīti?

Āmantā.

Idha vihāyanīṭṭhassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyantīti?

Na h'evam vattabbe.

19. Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano tattha uppajjatīti?

Āmantā.

Arahā uppajjatīti?

Na h'evam vattabbe.

Arahā uppajjatīti?

Āmantā.

Atthi Arahato punabbhavo ti?

Na h'evam vattabbe.

Atthi Arahato punabbhavo ti?

Āmantā.

Arahā bhavena bhavaṃ gacchati gatiyā gatiṃ gacchati saṃsārena saṃsāraṃ gacchati uppattiyaṃ uppattiṃ gacchatīti?

Na h'evam vattabbe.

Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano anohitaḥhāro¹ tattha uppajjatīti?

Āmantā.

Bhāroharanaṃ puna maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evam vattabbe.

¹ anohataḥhāro, M.; anohatabhāro, S.K.

20. Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano apariṇṇātadukkho appahīnakilesa asacchikatanirodho appaṭividdhākuppo tattha uppajjati?

Āmantā.

Akuppapaṭivedhāya puna maggaṃ bhavetīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano anohita-bhāro tattha uppajjati, na ca bhāroharanāya puna maggaṃ bhavetīti?

Āmantā.

Anohitabhāro ca tattha parinibbāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano apariṇṇātadukkho appahīnakilesa asacchikatanirodho appaṭividdhākuppo tattha uppajjati, na ca akuppapaṭivedhāya puna maggaṃ bhavetīti?

Āmantā.

Apaṭividdhākuppo ca tattha parinibbāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

21. Yathā migo sallena viddho¹ dūraṃ pi gantvā kālaṃ karoti evaṃ evaṃ anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha phalaṃ sacchikarotīti.

Yathā migo sallena viddho dūraṃ pi gantvā sasallo² va kālaṃ karoti, evaṃ evaṃ anāgāmī puggalo idha bhāvitena maggena tattha sasallo va parinibbāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Brahmacariyakathā.

I. 4.

1. Odhisodhiso³ kilese + jahatīti?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṃ jahatīti?

¹ sallaviddho, P.

² asallo, S.

³ odhiso, P.

⁴ kilesaṃ, P.S.₂.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpattiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyantīti?

Āmantā.

Idha vihāyanīṭṭhassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyantīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa—pe—arahattasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyantīti?

Āmantā.

Idha vihāyanīṭṭhassa puggalassa apubbaṃ acarimaṃ maggo ca bhāvīyati kilesā ca pahīyantīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

19. Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano tattha uppajjatīti?

Āmantā.

Arahā uppajjatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahā uppajjatīti?

Āmantā.

Atthi Arahato punabbhavo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atthi Arahato punabbhavo ti?

Āmantā.

Arahā bhavena bhavaṃ gacchati gatiyā gatiṃ gacchati saṃsārena saṃsāraṃ gacchati uppattiyaṃ uppattiṃ gacchatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmī puggalo katakaraṇīyo bhāvitabhāvano anohitabhāro¹ tattha uppajjatīti?

Āmantā.

Bhāroharanūya puna maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

¹ anohaṭabhāro, M.; anohatabhāro, S.K.

Sakkāyadit̤ṭhim vicikiccham̐ silabbataparāmāsam̐ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesam̐ sotāpanno, ekadesam̐ na sotāpanno, ekadesam̐ sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā¹ viharati, ekadesam̐ na kāyena phusitvā viharati, ekadesam̐ sattak-khattuparamo, kolam̐kolo, ekabījī, Buddhhe aveccappasādena samannāgato, Dhamme—pe—, Saṃghe—pe—, ariyakantehi sīlehi samannāgato, ekadesam̐ ariyakantehi sīlehi na samannāgato ti?

Na h'evam̐ vattabbe—pe—

2. Samudayadassanena kim̐ jahatīti?

Sakkāyadit̤ṭhim jahati, vicikiccham̐ silabbataparāmāsam̐ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesam̐ sotāpanno, ekadesam̐ na sotāpanno—pe— ekadesam̐ ariyakantehi sīlehi na samannāgato ti?

Na h'evam̐ vattabbe—pe—

3. Nirodhadassanena kim̐ jahatīti?

Vicikiccham̐ jahati, silabbataparāmāsam̐ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesam̐ sotāpanno, ekadesam̐ na sotāpanno—pe— ekadesam̐ ariyakantehi sīlehi na samannāgato ti?

Na h'evam̐ vattabbe—pe—

4. Maggadassanena kim̐ jahatīti?

Silabbataparāmāsam̐ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesam̐ sotāpanno, ekadesam̐ na sotāpanno—pe— ekadesam̐ ariyakantehi sīlehi na samannāgato ti?

Na h'evam̐ vattabbe—pe—

5. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kim̐ jahatīti?

Olārikam̐ kāmārāgam̐ jahati, olārikam̐ byāpādam̐ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesam̐ sakadāgāmī, ekadesam̐ na sakadāgāmī, ekadesam̐ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam̐ na kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Samudayadassanena kiṃ jahatīti ?

Oḷārikaṃ kāmarāgaṃ jahati, oḷārikaṃ byāpādaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahatīti.

Ekadesaṃ sakadagāmi ekadesaṃ na sakadāgāmi ekadesaṃ sakadāgāmi phalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h'evaṃ vuttabbe—pe—

7. Nirodhadassanena kiṃ jahatīti ?

Oḷārikaṃ byāpādaṃ jahati, tad ekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahatīti.

Ekadesaṃ sakadagāmi ekadesaṃ na sakadāgāmi ekadesaṃ sakadāgāmi phalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Maggadassanena kiṃ jahatīti ?

Tadekaṭṭhe kilese jahatīti.

Ekadesaṃ sakadagāmi ekadesaṃ na sakadāgāmi ekadesaṃ sakadāgāmi phalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Anāgāmi phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṃ jahatīti ?

Aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ jahati, aṇusahagataṃ byāpādaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahatīti.

Ekadesaṃ anāgāmi, ekadesaṃ na anāgāmi, ekadesaṃ anāgāmi phalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhārāparinibbāyī, sasāṃkhārāparinibbāyī, uddhamso to akaniṭṭhagāmi, ekadesaṃ na uddhamso to akaniṭṭhagāmi ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Samudayadassanena kiṃ jahatīti ?

Ānusehagatam kāmarāgam jahatī, ānusehagatam byāpādam tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahatīti.

Ekadesam anāgāmī, ekadesam na anāgāmī, ekadesam anāgāmīphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam na kāyena phusitvā viharati, ekadesam antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhāraparinibbāyī, sasamkhāraparinibbāyī, uddhamso akaniṭṭhagāmī. ekadesam na uddhamso akaniṭṭhagāmīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

11. Nirodhadassanena kim jahatīti?

Ānusehagatam byāpādam jahatī, tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahatīti.

Ekadesam anāgāmī, ekadesam na anāgāmī, ekadesam anāgāmīphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam na kāyena phusitvā viharati, ekadesam antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhāraparinibbāyī, sasamkhāraparinibbāyī, uddhamso akaniṭṭhagāmī, ekadesam na uddhamso akaniṭṭhagāmīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

12. Maggadassanena kim jahatīti?

Tadekaṭṭhe kilese jahatīti.

Ekadesam anāgāmī, ekadesam na anāgāmī, ekadesam anāgāmīphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam na kāyena phusitvā viharati, ekadesam antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhāraparinibbāyī, sasamkhāraparinibbāyī, uddhamso akaniṭṭhagāmī, ekadesam na uddhamso akaniṭṭhagāmīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

13. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kim jahatīti?

Rūparāgam arūparāgam mānam uddhaccam avijjam tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahatīti.

Ekadesam Arahā, ekadesam na Arahā, ekadesam arahatappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesam na kāyena

phusitvā viharati, ekadesaṃ vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇa-bhavaśāññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṃkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro viśāññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo paḥiṇo, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātabbaṃ paḥiṇaṃ, bhāvetabbaṃ bhāvi-taṃ, sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikā-tabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ na sacchi-katan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Samudayadassanena kiṃ jahatīti?

Rūparāgaṃ arūparāgaṃ mānaṃ uddhaccaṃ avijjaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesaṃ Arahā, ekadesaṃ na Arahā, ekadesaṃ arahat-tappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇa-bhavaśāññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho saṃkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro viśāññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo paḥiṇo, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariñ-ñātaṃ, pahātabbaṃ paḥiṇaṃ, bhāvetabbaṃ bhāvitaṃ, sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikatan ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

15. Nirodhadassanena kiṃ jahatīti?

Mānaṃ jahati, uddhaccaṃ avijjaṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesaṃ jahatīti.

Ekadesaṃ Arahā, ekadesaṃ na Arahā, ekadesaṃ arahat-tappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇa-

bhavaśāññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho samkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātabbaṃ pahīnaṃ, bhāvetabbaṃ bhāvitaṃ, sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikatan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Maggadassanena kiṃ jahatīti ?

Uddhaccaṃ jahati, avijjāṃ tadekaṭṭhe ca kilese ekadesa jahatīti.

Ekadesaṃ Arahā, ekadesaṃ na Arahā, ekadesaṃ arahat-tappatto, paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ vītarāgo vītadoso vītamoho, katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho, parikkhīṇa-bhavaśāññojano sammadaññā vimutto ukkhittapaligho samkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggaḷo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātabbaṃ pahīnaṃ, bhāvetabbaṃ bhāvitaṃ, sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikatan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

17. Na vattabbaṃ—“ Odhisodhiso kilese jahatīti ” ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagāvata.

“ Anupubbena medhāvī thokaṃ thokaṃ khaṇe khaṇe Kamnāro rajatass' ¹ eva niddhame malaṃ attano ti.”

Atth' eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ—“ Odhisodhiso kilese jahatīti.”

18. Odhisodhiso kilese jahatīti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Sahā v¹assa¹ dassanasampadāya
Tayas su dhammā jahitā bhavanti
Sakkāyaditṭhi vicikicchitaṃ ca
Sīlabbatam vā pi yad atthi kiñci,
Catuh' apāyehi ca vippamutto,
Cha cābhiñhānāni abhabbo kātun² ti.”

Atth' eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabban—“Odhisodhiso kilese jahatīti.”

19. Odhisodhiso kilese jahatīti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Yasmim Bhikkhave samaye
ariyasāvakassa virajam vītamalam dhammacakkhup
udapādi 'yam kiñci samudayadhammam, sabban tam
nirodhadhamman ti,' saha dassanuppādā³ Bhikkhave
ariyasāvakassa tīpi saññojanāni pahīyanti, sakkāyaditṭhi
vicikicchā sīlabbataparāmāso ti.”

Atth' eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabban—“Odhisodhiso kilese jahatīti.”

Odhisokathā.

I. 5.

1. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti ?

Āmantā.

Accantaṃ jahati, anavasesaṃ jahati, appaṭisaṇḍhiyaṃ
jahati, samūlaṃ jahati, satanḥaṃ jahati, sānusayaṃ
jahati, ariyena nāpene jahati, ariyena maggena jahati,

¹ Sahā vasaddassana, M.

² abhabbakātun, M.

³ sahassānupādā, S. ; sahassānupāvā, P.

akuppaṃ paṭivijjhanto jahati, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Vikkhambheti puthujjano kāmarāgabyāpādan ti?

Āmantā.

Accantaṃ vikkhambheti, anavasesaṃ vikkhambheti, appaṭisaṇḍhiyaṃ vikkhambheti, samūlaṃ vikkhambheti, sataṇhaṃ vikkhambheti, sānusayaṃ vikkhambheti, ariyena ñāṇena vikkhambheti, ariyena maggena vikkhambheti, akuppaṃ paṭivijjhanto vikkhambheti, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Jahati anāgāmiphalaṃ sacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṃ, so ca accantaṃ jahati, anavasesaṃ jahati, appaṭisaṇḍhiyaṃ jahati, samūlaṃ jahati, sataṇhaṃ jahati, sānusayaṃ jahati, ariyena ñāṇena jahati, ariyena maggena jahati, akuppaṃ paṭivijjhanto jahati, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Āmantā.

Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādaṃ, so ca accantaṃ jahati, anavasesaṃ jahati, appaṭisaṇḍhiyaṃ jahati, samūlaṃ jahati, sataṇhaṃ jahati, sānusayaṃ jahati, ariyena ñāṇena jahati, ariyena maggena jahati, akuppaṃ paṭivijjhanto jahati, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Vikkhambheti anāgāmiphalaṃ sacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṃ, so ca accantaṃ vikkhambheti, anavasesaṃ vikkhambheti, appaṭisaṇḍhiyaṃ vikkhambheti, samūlaṃ vikkhambheti, sataṇhaṃ vikkhambheti, sānusayaṃ vikkhambheti, ariyena ñāṇena vikkhambheti, ariyena maggena vikkhambheti, akuppaṃ paṭivijjhanto vikkhambheti, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Āmantā.

Vikkhambheti puthujjano kāmarāgabyāpādaṃ, so ca accantaṃ vikkhambheti, anavasesaṃ vikkhambheti, appaṭisaṇḍhiyaṃ vikkhambheti, samūlaṃ vikkhambheti, sataṇhaṃ vikkhambheti, sānusayaṃ vikkhambheti, ariyena

ñāṇena vikkhambheti, ariyena maggena vikkhambheti, akuppaṃ paṭivijjhanto vikkhambheti, anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

5. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādaṃ, so ca na accantaṃ jahati, na anavasesaṃ jahati—pe—na anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Āmantā.

Jahati anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṃ, so ca na accantaṃ jahati—pe—na anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

6. Vikkhambheti puthujjano kāmarāgabyāpādaṃ, so ca na accantaṃ vikkhambheti, na anavasesaṃ vikkhambheti—pe—na anāgāmiphalaṃ sacchikaronto jahatīti?

Āmantā.

Vikkhambheti anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo kāmarāgabyāpādaṃ, so ca na accantaṃ vikkhambheti, na anavasesaṃ vikkhambheti, —pe— na anāgāmiphalaṃ sacchikaronto vikkhambhetīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

7. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti?

Āmantā.

Katamena maggenāti?

Rūpāvacarena¹ maggenāti.

Rūpāvacaro maggo niyyāniko khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī anāsavo asaṇṇojanīyo aganthanīyo anoghanīyo ayoganīyo anīvaranīyo aparamatṭho anupādānīyo asaṃkilesiyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

8. Nanu rūpāvacaro maggo aniyyāniko na khayagāmī na bodhagāmī na apacayagāmī sāsavo saṇṇojanīyo—pe—saṃkilesiyo ti?

Āmantā.

Hañci rūpāvacaro maggo aniyyāniko na khayagāmī—pe—saṃkilesiyo, no vata re vattabbe “Jahati puthujjano rūpāvacarena maggena kāmarāgabyāpādan ti.”

9. Jahati anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo anāgāmimaggena kāmarāgabyāpādaṃ, so ca maggo niyyāniko khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī anāsavo —pe— asaṃkilesiyo ti?

Āmantā.

Jahati puthujjano rūpāvacarena maggena kāmarāgabyāpādaṃ, so ca maggo niyyāniko khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī anāsavo —pe— asaṃkilesiyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—.

10. Jahati puthujjano rūpāvacarena maggena kāmarāgabyāpādaṃ, so ca maggo anīyyāniko na khayagāmī na bodhagāmī na apacayagāmī sāsavo —pe— saṃkilesiyo ti?

Āmantā.

Jahati anāgāmisacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo anāgāmimaggena kāmarāgabyāpādaṃ —pe— so ca maggo anīyyāniko na khayagāmī na bodhagāmī na apacayagāmī sāsavo —pe— saṃkilesiyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

11. Puthujjano kāmesu vītarāgo saha dhammābhisamayā anāgāmiphale saṇṭhātīti?

Āmantā.

Arahatte saṇṭhātīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Puthujjano kāmesu vītarāgo saha dhammābhisamayā anāgāmiphale saṇṭhātīti?

Āmantā.

Apubbaṃ acarimaṃ tayo magge bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Apubbaṃ acarimaṃ tayo magge bhāvetīti?

Āmantā.

Apubbaṃ acarimaṃ tīṇi sāmāññaphalāni sacchikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Apubbaṃ acarimaṃ tīṇi sāmāññaphalāni sacchikarotīti?

Āmantā.

Tiṇṇaṃ phassānaṃ tiṇṇaṃ vedanānaṃ tiṇṇaṃ saññānaṃ tiṇṇaṃ cetanānaṃ tiṇṇaṃ cittānaṃ tiṇṇaṃ saddhā-

nam tiṇṇaṃ viriyānaṃ tiṇṇaṃ satīnaṃ tiṇṇaṃ samādhī-
naṃ tiṇṇaṃ paññānaṃ samodhānaṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

12. Puthujjano kāmesu vītarāgo saha dhammābhisa-
mayā anāgāmi-phale saṇṭhātīti ?

Āmantā.

Sotāpattimaggenāti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sakadāgāmi-maggenāti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Katamena maggenāti ?

Anāgāmi-maggenāti.

Anāgāmi-maggena sakkāyaditṭhiṃ vicikicchāṃ sīlab-
bataparāmāsaṃ jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgāmi-maggena sakkāyaditṭhiṃ vicikicchāṃ sīlab-
bataparāmāsaṃ jahatīti ?

Āmantā.

Nanu tiṇṇaṃ saññojanānaṃ pahānā sotāpattiphalaṃ
vuttaṃ Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci tiṇṇaṃ saññojanānaṃ pahānā sotāpattiphalaṃ
vuttaṃ Bhagavatā, no vata re vattabbe "Anāgāmi-mag-
gena sakkāyaditṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabbataparāmāsaṃ
jahatīti."

13. Anāgāmi-maggena olārikaṃ kāmarāgaṃ olārikaṃ
byāpādaṃ jahatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmi-maggena olārikaṃ kāmarāgaṃ olārikaṃ byā-
pādaṃ jahatīti ?

Āmantā.

Nanu kāmarāgabyāpādānaṃ tanubhāvā¹ sakadāgāmi-
phalaṃ vuttaṃ Bhagavatā ti ?

Āmantā.

Hañci kāmarāgabyāpādānaṃ tanubhāvā sakadāgāmi-
phalaṃ vuttaṃ Bhagavatā, no vata re vattabbe "Anāgā-

mimaggena oḷārikaṃ kāmarāgaṃ oḷārikaṃ byāpādaṃ jahatīti."

Puthujjano kāmesu vītarāgo saha dhammābhisamayā anāgāmiphale saṅghatīti?

Āmantā.

Ye ¹ keci dhammaṃ abhisamenti sabbe te saha dhammābhisamayā anāgāmiphale saṅghahantīti? ²

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Na vattabbaṃ "Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti"?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

"Ahesuṃ te atītaṃse
Cha Satthāro ³ yasassino,⁴
Nirāmagandhā ⁵ karuṇā ⁶
Vimuttā ⁷ kāmasaññojanā ti.
Kāmarāgaṃ virājetvā ⁸
Brahmalokūpagā ahu.
Ahesuṃ sāvakaṃ tesam
Anekāni satāni pi,
Nirāmagandhā ⁹ karuṇā ¹⁰
Vimuttā kāmasaññojanā ti.
Kāmarāgaṃ virājetvā ¹¹
Brahmalokūpagā ahūti."

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti.

15. Jahati puthujjano kāmarāgabyāpādan ti?

Āmantā.

¹ Ye om. P.S.

² saṅghapentīti, P.S.₂.

³ jasakkāro, P.

⁴ yassāsino, S.

⁵ niggamma, P.S.₂; nigama, S.

⁶ karuṇo, P.S.₂.

⁷ vimuttaṃ, P.S.₂.

⁸ vibhajitvā, P.S.₂; vibbhajitvā, S.

⁹ P.S.S.₂. have nirāmagandhā here.

¹⁰ karuṇo, P.S.

¹¹ viharitvā, S.₂.

Nanu vuttam Bhagavatā—"So hi nāma Bhikkhave sunetto satthā¹ evam dīghāyuko samāno evam ciraṭṭhī-tiko aparimutto ahosi jātiyā jarāya maraṇena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi "aparimutto dukkhasmā² ti" vadāmi. Tam kissa hetu? Catunnam dhammānam ananubodhā appaṭivedhā. Katamesam catunnam? Ariyassa sīlassa ananubodhā appaṭivedhā, ariyassa samādhissa, ariyāya paññāya, ariyāya vimuttiyā ananubodhā appaṭivedhā, tayidaṃ Bhikkhave ariyam sīlam anubuddham paṭividdham, ariyo samādhi anubuddho paṭividdho, ariyā paññā anubuddhā paṭividdhā, ariyā vimutti anubuddhā paṭividdhā, ucchinnā bhavataṇhā khīṇā bhavanetti n'atth'idāni punabbhavo ti.

Sīlam samādhi paññā ca

Vimutti ca anuttarā,

Anubuddhā ime dhammā

Gotamena yasassinā.

Iti Buddho abhiññāya

Dhammam akkhāsi bhikkhūnam

Dukkhas' antakaro Satthā

Cakkhumā parinibbuto ti."

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabham "Jahati puthujjano kāmarāgabyā-pādan ti."

J a h a t i k a t h ā.

I. 6.

1. Sabbam atthīti?

Āmantā.

Sabbattha sabbam atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Sabbam atthīti?

Āmantā.

Sabbadā sabbam atthīti?

¹ sattā, P.S.

² dukkhamhā, P.

Na h'evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti ?

Āmantā.

Sabbena sabbam atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti ?

Āmantā.

Sabbesu sabbam atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti ?

Āmantā.

Ayogān ti katvā sabbam atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti ?

Āmantā.

Yaṃ pi n'atthi taṃ ¹ p'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Sabbam atthīti ?

Āmantā.

Sabbam atthīti yā diṭṭhi sā diṭṭhi micchādiṭṭhīti, yā diṭṭhi ² sā diṭṭhi sammādiṭṭhīti h'evaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Atītaṃ atthīti ?

Āmantā.

Nanu atītaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ ³ abbatthaṅgatan ⁴ ti ?

Āmantā.

Hañci atītaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbatthaṅgataṃ, no vata re vattabbe “Atītaṃ atthīti.”

Anāgataṃ atthīti ?

Āmantā.

Nanu anāgataṃ ajātaṃ abhūtaṃ asaṅjātaṃ ⁵ anib-

¹ taṃ atthīti, P.S.S₂.

² From yā to end S. has, Yā diṭṭhiti yo ca m'atthi ; P.S₂, so ca m'atthi.

³ atthagataṃ, P.S.S₂.

⁴ abbatthakatanti, P.S₂.

⁵ asaṅṇātaṃ, S.

battam anabhinibattam apātubhūtan ti?

Āmantā.

Hañci anāgatam ajātam abhūtam asañjātam anibbattam anabhinibattam apātubhūtam, no vata re vattabbe “Anāgatam atthīti.”

Paccuppannam atthi, paccuppannam aniruddham avigatam vipariṇatam na atthaṅgataṃ na abbatthaṅgatan ti?

Āmantā.

Atītam atthi, atītam aniruddham avigatam vipariṇatam na atthaṅgataṃ na abbatthaṅgatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam atthi, paccuppannam jātam bhūtam sañjātam nibbattam abhinibbattam pātubhūtan ti?

Āmantā.

Anāgatam atthi, anāgatam jātam bhūtam sañjātam nibbattam abhinibbattam pātubhūtan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītam atthi, atītam niruddham vigatam vipariṇatam atthaṅgataṃ abbatthaṅgatan ti?

Āmantā.

Paccuppannam atthi, paccuppannam niruddham vigatam vipariṇatam atthaṅgataṃ abbatthaṅgatan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatam atthi, anāgatam ajātam abhūtam asañjātam anibbattam anabhinibbattam apātubhūtan ti?

Āmantā.

Paccuppannam atthi, paccuppannam ajātam abhūtam asañjātam anibbattam anabhinibbattam apātubhūtan ti?

Na h'evam vattabbe.

3. Atītam rūpam, atthīti?

Āmantā.

Nanu atītam rūpam niruddham vigatam vipariṇatam atthaṅgataṃ abbatthaṅgatan ti?

Āmantā.

Hañci atītam rūpam niruddham—pe—abbatthaṅgataṃ, no vata re vattabbe “Atītam rūpam atthīti.”

Anāgatam rūpam atthīti?

Āmantā.

Nanu anāgataṃ rūpaṃ ajātaṃ abhūtaṃ asañjātaṃ anibbattaṃ anabhinibbattaṃ apātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Hañci anāgataṃ rūpaṃ ajātaṃ—pe—apātubhūtaṃ, no vata re vattabbe “Anāgataṃ rūpaṃ atthīti.”

Paccuppannaṃ rūpaṃ atthi, paccuppannaṃ rūpaṃ aniruddhaṃ āvigataṃ vipariṇataṃ na atthaṅgataṃ na abbatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ aniruddhaṃ—pe—na abbatthaṅgataṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ rūpaṃ atthi, paccuppannaṃ rūpaṃ jātaṃ bhūtaṃ sañjātaṃ nibbattaṃ abhinibbattaṃ pātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Anāgataṃ rūpaṃ atthi, anāgataṃ rūpaṃ jātaṃ—pe—pātubhūtaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ rūpaṃ atthi, atītaṃ rūpaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ atthi, paccuppannaṃ rūpaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbatthaṅgataṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ rūpaṃ atthi, anāgataṃ rūpaṃ ajātaṃ abhūtaṃ asañjātaṃ anibbattaṃ anabhinibbattaṃ apātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ atthi, paccuppannaṃ rūpaṃ ajātaṃ abhūtaṃ asañjātaṃ anibbattaṃ anabhinibbattaṃ apātubhūtaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

4. Atītaṃ vedanā atthi, saññā atthi, saṃkhārā atthi, viññānaṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu atītaṃ viññānaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ atthaṅgataṃ abbatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Hañci atītaṃ viññāṇaṃ niruddhaṃ—pe—abbhatthaṅgataṃ, no vata re vattabbe “Atītaṃ viññāṇaṃ atthīti.”

Anāgataṃ viññāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu anāgataṃ viññāṇaṃ ajātaṃ abhūtaṃ asaṅjātaṃ anibbattaṃ anabhiniibbattaṃ apātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Hañci anāgataṃ viññāṇaṃ ajātaṃ—pe—apātubhūtaṃ, no vata re vattabbe “Anāgataṃ viññāṇaṃ atthīti.”

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthi, paccuppannaṃ viññāṇaṃ aniruddhaṃ—pe—na abbhatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Atītaṃ viññāṇaṃ atthi, atītaṃ viññāṇaṃ aniruddhaṃ—pe—na abbhatthaṅgataṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthi, paccuppannaṃ viññāṇaṃ jātaṃ—pe—pātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Anāgataṃ viññāṇaṃ atthi, anāgataṃ viññāṇaṃ jātaṃ—pe—pātubhūtaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ viññāṇaṃ atthi, atītaṃ viññāṇaṃ niruddhaṃ—pe—abbhatthaṅgataṃ ti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthi, paccuppannaṃ viññāṇaṃ niruddhaṃ—pe—abbhatthaṅgataṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ viññāṇaṃ atthi, anāgataṃ viññāṇaṃ ajātaṃ—pe—apātubhūtaṃ ti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ viññāṇaṃ atthi, paccuppannaṃ viññāṇaṃ ajātaṃ—pe—apātubhūtaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Paccuppannaṃ ti vā rūpaṃ ti vā rūpaṃ ti vā paccuppannaṃ ti vā paccuppannaṃ rūpaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same samabhāge¹ tajjāte ti?

Āmantā.

Paccuppannam rūpaṃ nirujjhamānaṃ paccuppanna-
bhāvaṃ jahatīti?

Āmantā.

Rūpabhāvaṃ jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannan ti vā rūpan ti vā rūpan ti vā paccup-
pannan ti vā paccuppannam rūpaṃ appiyaṃ karitvā esese
ekaṭṭhe same samabhāge tajaṇe ti?

Āmantā.

Paccuppannam rūpaṃ nirujjhamānaṃ rūpabhāvaṃ na
jahatīti?

Āmantā.

Paccuppannabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Odātan ti vā vatthan ti vā vatthan ti vā odātan ti vā
odātaṃ vatthaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same
samabhāge tajaṇe ti?

Āmantā.

Odātaṃ vatthaṃ rajamānaṃ odātabhāvaṃ jahatīti?

Āmantā.

Vatthabhāvaṃ jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Odātan ti vā vatthan ti vā vatthan ti vā odātan ti vā
odātaṃ vatthaṃ appiyaṃ karitvā esese ekaṭṭhe same
samabhāge tajaṇe ti?

Āmantā.

Odātaṃ vatthaṃ rajamānaṃ vatthabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Odātabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Rūpaṃ rūpabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Rūpaṃ niccaṃ dhavaṃ sassataṃ avipariṇāmadham-
man ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu rūpaṃ aniccaṃ adhavaṃ asassataṃ vipariṇāma-
dhamman ti?

Āmantā.

Hañci rūpaṃ aniccaṃ—pe—vipariṇāmadhammaṃ, no vata re vattabbe “Rūpaṃ rūpabhāvaṃ na jahatīti.”

8. Nibbānaṃ nibbānabhāvaṃ na jahatīti, nibbānaṃ niccaṃ dhuvam sassataṃ avipariṇāmadhammaṃ ti?

Āmantā.

Rūpaṃ rūpabhāvaṃ na jahatīti, rūpaṃ niccaṃ dhuvam sassataṃ avipariṇāmadhammaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpaṃ rūpabhāvaṃ na jahatīti, rūpaṃ aniccaṃ adhuvam asassataṃ vipariṇāmadhammaṃ ti?

Āmantā.

Nibbānaṃ nibbānabhāvaṃ na jahatīti, nibbānaṃ aniccaṃ adhuvam asassataṃ vipariṇāmadhammaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Anāgataṃ atthi, anāgataṃ anāgatabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ atthi, paccuppannaṃ paccuppanna-bhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

10. Anāgataṃ atthi, anāgataṃ anāgatabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ atthi, paccuppannaṃ paccuppanna-bhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

11. Atītaṃ atthi, atītaṃ atītabhāvaṃ na jahatīti?

Āmantā.

Atītaṃ niccaṃ dhuvam sassataṃ avipariṇāmadhammaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgatam viññāṇam atthi, anāgatam viññāṇam anāgatabhāvam na jahatīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvam na jahatīti?

Āmantā.

Paccuppannam viññāṇam atthi, paccuppannam viññāṇam paccuppannabhāvam na jahatīti?

Na h'evam vattabbe.

18. Anāgatam viññāṇam atthi, anāgatam viññāṇam anāgatabhāvam na jahatīti?

Āmantā.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvam na jahatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam viññāṇam atthi, paccuppannam viññāṇam paccuppannabhāvam na jahatīti?

Āmantā.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvam na jahatīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

19. Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvam na jahatīti?

Āmantā.

Atītam viññāṇam niccam dhuvam sassatam avīpariṇāmadhamman ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu atītam viññāṇam aniccam adhuvam asassatam vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Hañci atītam viññāṇam aniccam—pe—vipariṇāmadhamman, no vata re vattabbe “Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam atītabhāvam na jahatīti.”

20. Nibbānam atthi nibbānam nibbānabhāvam na jahati, nibbānam niccam dhuvam sassatam avipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Atītam viññāṇam atthi, atītam viññāṇam viññāṇa-

bhāvaṃ na jahati, atītaṃ viññāṇaṃ niccaṃ dhuvam
sassaṭaṃ vipariṇāmadhamman ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ viññāṇaṃ atthi, atītaṃ viññāṇaṃ atītabbhāvaṃ
na jahati, atītaṃ viññāṇaṃ aniccaṃ adhuvam asassaṭaṃ
vipariṇāmadhamman ti?

Āmantā.

Nibbānaṃ atthi, nibbānaṃ nibbānabhāvaṃ na jahati,
nibbānaṃ aniccaṃ adhuvam asassaṭaṃ vipariṇāmadham-
man ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

21. Atītaṃ nv'atthīti? ¹

Āmantā.

Hañci atītaṃ nv'atthi,² atītaṃ atthīti micchā, hañci
vā pana atthi nvātītaṃ,³ atthi atītan ti micchā.

Anāgataṃ nv'atthīti?

Āmantā.

Hañci anāgataṃ nv'atthi, anāgataṃ atthīti micchā, hañci
vā pana atthi nvānāgataṃ,⁴ atthi anāgatan ti micchā.

22. Anāgataṃ hutvā paccuppannaṃ hotīti?

Āmantā.

Taṃ ñeva anāgataṃ taṃ paccuppannaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Taṃ ñeva anāgataṃ taṃ paccuppannaṃ ti?

Āmantā.

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Āmantā.

Na hutvā na hoti na hutvā na hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ hutvā atītaṃ hotīti?

Āmantā.

Taṃ ñeva paccuppannaṃ taṃ atītan ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Taṃ ñeva paccuppannaṃ taṃ atītan ti?

¹ n'atthīti, P.S.

² n'atthi, P.

³ natthitan, P.

⁴ nanāgataṃ, P.

Āmantā.

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Na h'evam vattabbe.

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Āmantā.

Na hutvā na hoti na hutvā na hotīti?

Na h'evam vattabbe.

Anāgataṃ hutvā paccuppannaṃ hoti, paccuppannaṃ hutvā atītaṃ hotīti?

Āmantā.

Taṃ ñeva anāgataṃ taṃ paccuppannaṃ taṃ atītaṃ ti?

Na h'evam vattabbe.

Taṃ ñeva anāgataṃ taṃ paccuppannaṃ taṃ atītaṃ ti?

Āmantā.

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Hutvā hoti hutvā hotīti?

Āmantā.

Na hutvā na hoti na hutvā na hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

23. Atītaṃ cakkhuṃ atthi rūpā¹ atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthīti?

Āmantā.

Atītena cakkhunā atītaṃ rūpaṃ passatīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītaṃ sotam atthi saddā² atthi sotaviññāṇaṃ atthi ākāso atthi manasikāro atthīti?

Āmantā.

Atītena sotena atītaṃ saddaṃ suṇotīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītaṃ ghānaṃ atthi gandhā atthi ghānaviññāṇaṃ atthi vāyo atthi manasikāro atthīti?

Āmantā.

Atītena ghānena atītaṃ gandhaṃ ghāyatīti?

Na h'evam vattabbe.

Atīta jivhā atthi rasā atthi jivhāviññāṇaṃ atthi āpo atthi manasikāro atthīti?

¹ rūpaṃ, P.

² saddo, P.

Āmantā.

Atitāya jivhāya atītaṃ rasaṃ sāyatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atīto kāyo atthi phoṭṭhabbā atthi kāyaviññāṇaṃ atthi pathavī atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Atītena kāyena atītaṃ phoṭṭhabbaṃ phusatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atīto mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthuaṃ atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Atītena manena atītaṃ dhammaṃ vijānātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

24. Anāgatam cakkhuaṃ atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena cakkhunaṃ anāgatam rūpaṃ passatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgatam sotaṃ atthi saddā atthi sotaviññāṇaṃ atthi ākāso atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena sotena anāgatam saddaṃ suṇotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgatam ghānaṃ atthi gandhā atthi ghānaviññāṇaṃ atthi vāyo atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena ghānena anāgatam gandhaṃ ghāyatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītā jivhā atthi rasā atthi jivhāviññāṇaṃ atthi āpo atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatāya jivhāya anāgatam rasaṃ sāyatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgato kāyo atthi phoṭṭhabbā atthi kāyaviññāṇaṃ atthi pathavī atthi manasikāro atthīti ?

Āmantā.

Anāgatena kāyena anāgataṃ phoṭṭhabbaṃ phusatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgato mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthīti?

Āmantā.

Anāgatena manena anāgatam dhammaṃ vijānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

25. Paccuppannaṃ cakkhum atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, paccuppannena cakkhunā paccuppannaṃ rūpaṃ passatīti?

Āmantā.

Atītaṃ cakkhum atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, atītena cakkhunā atītaṃ rūpaṃ passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ sotam atthi ghānaṃ atthi jivhā atthi kāyo atthi mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, paccuppannena manena paccuppannaṃ dhammaṃ vijānātīti?

Āmantā.

Atīto mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, atītena manena atītaṃ dhammaṃ vijānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

26. Paccuppannaṃ cakkhum atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, paccuppannena cakkhunā paccuppannaṃ rūpaṃ passatīti?

Āmantā.

Anāgataṃ cakkhum atthi rūpā atthi cakkhuviññāṇaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, anāgatena cakkhunā anāgataṃ rūpaṃ passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ sotam atthi ghānaṃ atthi jivhā atthi kāyo atthi mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, paccuppannena manena paccuppannaṃ dhammaṃ vijānātīti?

Āmantā.

Atīto mano atthi dhammā atthi manoviññāṇaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, anāgatena manena anāgataṃ dhammaṃ vijānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

27. Atītaṃ cakkhuṃ atthi rūpā atthi cakkhuviññānaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca atītena cakkhunā atītaṃ rūpaṃ passatīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ cakkhuṃ atthi rūpā atthi cakkhuviññānaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca paccuppannena cakkhunā paccuppannaṃ rūpaṃ passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ sotaṃ atthi ghānaṃ atthi jivhā atthi kāyo atthi mano atthi dhammā atthi manoviññānaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, na ca atītena manena atītaṃ dhammaṃ vijānātīti?

Āmantā.

Paccuppanno mano atthi dhammā atthi manoviññānaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, na ca paccuppannena manena paccuppannaṃ dhammaṃ vijānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

28. Anāgataṃ cakkhuṃ atthi rūpā atthi cakkhuviññānaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca anāgatena cakkhunā anāgataṃ rūpaṃ passatīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ cakkhuṃ atthi rūpā atthi cakkhuviññānaṃ atthi āloko atthi manasikāro atthi, na ca paccuppannena cakkhunā paccuppannaṃ rūpaṃ passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgataṃ sotaṃ atthi ghānaṃ atthi jivhā atthi kāyo atthi mano atthi dhammā atthi manoviññānaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, na ca anāgatena manena anāgataṃ dhammaṃ vijānātīti?

Āmantā.

Paccuppanno mano atthi dhammā atthi manoviññānaṃ atthi vatthum atthi manasikāro atthi, na ca paccuppannena manena paccuppannaṃ dhammaṃ vijānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

29. Atītaṃ ñānaṃ atthīti?

Āmantā.

Tena ñānena ñānakaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tena ñāṇena ñāṇakaraṇīyaṃ karotīti ?

Āmantā.

Tena ñāṇena dukkhaṃ parijānāti samudayaṃ pajahati
nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

30. Anāgataṃ ñāṇaṃ atthīti ?

Āmantā.

Tena ñāṇena ñāṇakaraṇīyaṃ karotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Tena ñāṇena ñāṇakaraṇīyaṃ karotīti ?

Āmantā.

Tena ñāṇena dukkhaṃ parijānāti samudayaṃ pajahati
nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

31. Paccuppannaṃ ñāṇaṃ atthi, tena ñāṇena ñāṇaka-
raṇīyaṃ karotīti ?

Āmantā.

Atītaṃ ñāṇaṃ atthi, tena ñāṇena ñāṇakaraṇīyaṃ
karotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ ñāṇaṃ atthi, tena ñāṇena dukkhaṃ
parijānāti samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti
maggaṃ bhāvetīti ?

Āmantā.

Atītaṃ ñāṇaṃ atthi, tena ñāṇena dukkhaṃ parijānāti
samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ
bhāvetīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

32. Paccuppannaṃ ñāṇaṃ atthi, tena ñāṇena ñāṇaka-
raṇīyaṃ karotīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ ñāṇaṃ atthi, tena ñāṇena ñāṇakaraṇīyaṃ
karotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ ñāṇaṃ atthi, tena ñāṇena dukkhaṃ
parijānāti samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti
maggaṃ bhāvetīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ nāṇaṃ atthi, tena nāṇena dukkhaṃ parijānāti samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ bhavetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

33. Atītaṃ nāṇaṃ atthi, na ca tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ nāṇaṃ atthi, na ca tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ nāṇaṃ atthi, na ca tena nāṇena dukkhaṃ parijānāti samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ nāṇaṃ atthi, na ca tena nāṇena dukkhaṃ parijānāti samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

34. Anāgataṃ nāṇaṃ atthi, na ca tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ nāṇaṃ atthi, na ca tena nāṇena nāṇakaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ nāṇaṃ atthi, na ca tena nāṇena dukkhaṃ parijānāti samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ nāṇaṃ atthi, na ca tena nāṇena dukkhaṃ parijānāti samudayaṃ pajahati nirodhaṃ sacchikaroti maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

35. Arahato atīto rāgo atthīti?

Āmantā.

Arahā tena rāgena sarāgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atīto doso atthīti?

Āmantā.

Arahā tena dosena sadoso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahatā atīto moho atthīti?

Āmantā.

Arahā tena mohena samoho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atīto māno atthīti?

Āmantā.

Arahā tena mānena samāno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atītā diṭṭhi atthīti?

Āmantā.

Arahā tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atītā vicikicchā atthīti?

Āmantā.

Arahā tāya vicikicchāya savicchikicchā ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahato atītaṃ thīnaṃ atthīti?

Āmantā.

Arahā tena thīnena sathīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atītaṃ uddhaccaṃ atthīti?

Āmantā.

Arahā tena uddhaccena sa-uddhaccako¹ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atītaṃ ahirikaṃ atthīti?

Āmantā.

Arahā tena ahirikena sa-ahiriko ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Arahato atītaṃ anottappaṃ atthīti?

Āmantā.

Arahā tena anottappena sa-anottāpī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

36. Anāgāmiṣṣa atītā sakkāyadīṭṭhi atthīti?

¹ S. has Arahato tena uddhaccena uddhaccaṃ hoti.

Āmantā.

Anāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmissa atītā vicikicchā atthi, atīto sīlabbataparā-
māso atthi, atīto aṇusahagato kāmarāgo atthi, atīto
aṇusahagato byāpādo atthīti ?

Āmantā.

Anāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

37. Sakadāgāmissa atītā sakkāyadiṭṭhi atthīti ? .

Āmantā.

Sakadāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmissa atītā vicikicchā atthi, atīto sīlabbatapa-
rāmāso atthi, atīto oḷāriko kāmarāgo atthi, atīto oḷāriko
byāpādo atthīti ?

Āmantā.

Sakadāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

38. Sotāpannassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthīti ?

Āmantā.

Sotāpanno tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpannassa atītā vicikicchā atthi, atīto sīlabbatapa-
rāmāso atthi atīto apāyagamanīyo rāgo atthi, atīto apāya-
gamanīyo doso atthi, atīto apāyagamanīyo moho atthīti ?

Āmantā.

Sotāpanno teṇa mohena samoho ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

39. Puthujjanassa atīto rāgo atthi, puthujjano tena
rāgena sarāgo ti ?

Āmantā.

Arahato atīto rāgo atthi Arahā tena rāgena sarāgo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atīto doso atthi—pe—atītaṃ anottappaṃ
atthi, puthujjano tena anottappena anottāpī ti ?

Āmantā.

Arahato atītaṃ anottappaṃ atthi, Arahā tena anot-
tappena anottāpī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

40. Puthujjanassa atītā sakkāyadit̤ṭhi atthi, puthujjano tāya dit̤ṭhiyā sadit̤ṭhiko ti?

Āmantā.

Anāgāmissa atītā sakkāyadit̤ṭhi atthi, anāgāmī tāya dit̤ṭhiyā sadit̤ṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto aṇṣa-
hagato byāpādo atthi, puthujjano tena byāpādena byā-
pannacitto ti?

Āmantā.

Anāgāmissa atīto aṇṣahagato byāpādo atthi, anāgāmī
tena byāpādena byāpannacitto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

41. Puthujjanassa atītā sakkāyadit̤ṭhi atthi, puthujjano tāya dit̤ṭhiyā sadit̤ṭhiko ti?

Āmantā.

Sakadāgāmissa atītā sakkāyadit̤ṭhi atthi, sakadāgāmī
tāya dit̤ṭhiyā sadit̤ṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto olāriko
byāpādo atthi, puthujjano tena byāpādena byāpannacitto
ti?

Āmantā.

Sakadāgāmissa atīto olāriko byāpādo atthi, sakadāgāmī
tena byāpādena byāpannacitto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

42. Puthujjanassa atītā sakkāyadit̤ṭhi atthi, puthujjano tāya dit̤ṭhiyā sadit̤ṭhiko ti?

Āmantā.

Sotāpannassa atītā sakkāyadit̤ṭhi atthi, sotāpanno tāya
dit̤ṭhiyā sadit̤ṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Puthujjanassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto apāya-
gamanīyo moho atthi, puthujjano tena mohena samoho ti?

Āmantā.

Sotāpannassa atīto apāyagamanīyo moho atthi, sotā-
panno tena mohena samoho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

43. Arahato atīto rāgo atthi, na ca Arahā tena rāgena sarāgo ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto rāgo atthi, na ca puthujjano tena rāgena sarāgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato atīto doso atthi—pe—atītaṃ anottappaṃ atthi, na ca Arahā tena anottappena anottāpī ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atītaṃ anottappaṃ atthi, na ca puthujjano tena anottappena anottāpī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

44. Anāgāmissa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca anāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmissa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto aṇusahagato byāpādo atthi, na ca anāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto aṇusahagato byāpādo atthi, na ca puthujjano tena byāpādena byāpannacitto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

45. Sakadāgāmissa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca sakadāgāmī tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmissa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto olāriko byāpādo atthi, na ca sakadāgāmī tena byāpādena byāpannacitto ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto olāriko byāpādo atthi, na ca puthujjano tena byāpādena byāpannacitto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

46. Sotāpannassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca sotāpanno tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atītā sakkāyadiṭṭhi atthi, na ca puthujjano tāya diṭṭhiyā sadiṭṭhiko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpannassa atītā vicikicchā atthi—pe—atīto apāyagamanīyo moho atthi, na ca sotāpanno tena mohena samoho ti?

Āmantā.

Puthujjanassa atīto apāyagamanīyo moho atthi, na ca puthujjano tena mohena samoho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

47. Atītā hatthā atthīti?

Āmantā.

Atītesu hatthesu sati ādānanikkhepanaṃ¹ paññāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītā pādā atthīti?

Āmantā.

Atītesu pādesu sati abhikkamapaṭikkamo paññāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītā pabbā atthīti?

Āmantā.

Atītesu pabbesu sati samīñjanapasāraṇaṃ paññāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atīto kucchi atthīti?

Āmantā.

Atītasmiṃ kucchismiṃ sati jighacchāpipāsā paññāyatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

48. Atīto kāyo atthīti?

Āmantā.

Atīto kāyo paggahaniggahūpago² chedanabhedanūpago kākehi gijjhehi kulalehi sādharāṇo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ ādīnaṃ P. and S. ; nikkhamanaṃ (P. only).

² pagganha°, P.

Atīto kāye visam kameyya, sattham kameyya, aggi kameyyāti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Labbhā atīto kāyo anubandhanena¹ bandhitum rajju-bandhanena bandhitum samkhalikabandhanena bandhitum gāmabandhanena bandhitum nigamabandhanena bandhitum nagarabandhanena bandhitum janapadabandhanena bandhitum kaṇṭhapapañcamhi² bandhanehi bandhitum ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

49. Atīto āpo atthīti ?

Āmantā.

Tena āpena āpakaraṇīyam karotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atīto tejo atthīti ?

Āmantā.

Tena tejena tejakaraṇīyam karotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atīto vāyo atthīti ?

Āmantā.

Tena vāyena vāyakaraṇīyam karotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

50. Atīto rūpakkhando atthi, anāgato rūpakkhando atthi, paccuppanno rūpakkhando atthīti ?

Āmantā.

Tayo rūpakkhandā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītā pañcakkhandā atthi, anāgatā pañcakkhandā atthi, paccuppannā pañcakkhandā atthīti ?

Āmantā.

Pannarasakkhandā ti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

51. Atītam cakkhāyatanam atthi, anāgataṃ cakkhāyatanam atthi, paccuppannam cakkhāyatanam atthīti ?

Āmantā.

Tiṇi cakkhāyatanānīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

¹ addubandho, M. K.

² kaṇḍa, M.; kaṇha. P.S.

Atītāni dvādas'āyatanāni atthi, anāgatāni dvādas'āyatanāni atthi, paccuppannāni dvādas'āyatanāni atthīti?

Āmantā.

Chattims'āyatanānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

52. Atītā cakkhudhātu atthi, anāgatā cakkhudhātu atthi, paccuppannā cakkhudhātu atthīti?

Āmantā.

Tisso cakkhudhātuyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītā atṭhārāsa dhātuyo atthi, anāgatā atṭhārāsa dhātuyo atthi, paccuppannā atṭhārāsa dhātuyo atthīti?

Āmantā.

Catupaññāsa dhātuyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

53. Atītaṃ cakkhundriyaṃ atthi, anāgataṃ cakkhundriyaṃ atthi, paccuppannaṃ cakkhundriyaṃ atthīti?

Āmantā.

Tīni cakkhundriyānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītāni bāvisat' indriyāni atthi, anāgatāni bāvisat' indriyāni atthi, paccuppannāni bāvisat' indriyāni atthīti?

Āmantā.

Chasatṭh' indriyānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

54. Atīto rājā cakkavattī atthi, anāgato rājā cakkavattī atthi, paccuppanno rājā cakkavattī atthīti?

Āmantā.

Tiṇṇannaṃ rājānaṃ cakkavattīnaṃ sammukkhībhāvo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atīto Sammāsambuddho atthi, anāgato Sammāsambuddho atthi, paccuppanno Sammāsambuddho atthīti?

Āmantā.

Tiṇṇannaṃ Sammāsambuddhānaṃ sammukkhībhāvo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

55. Atītaṃ atthīti?

Āmantā.

Atthi atītan ti ?

Atthi siyā atītaṃ siyā nvātītan ti.

Ājānāhi niggahaṃ—hañci atītaṃ atthi, atthi siyā atītaṃ siyā nvātītaṃ, tenātītaṃ nvātītaṃ nvātītaṃ atītan ti. Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Atītaṃ atthi, atthi siyā atītaṃ siyā nvātītan ti, tenātītaṃ nvātītaṃ nvātītaṃ atītan ti,” micchā. No ce pana atītaṃ nvātītaṃ nvātītaṃ atītan ti, no vata re vattabbe “Atītaṃ atthi, atthi siyā atītaṃ siyā nvātītan ti.” Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Atītaṃ atthi, atthi siyā atītaṃ siyā nvātītaṃ, tenātītaṃ nvātītaṃ nvātītaṃ atītan ti,” micchā.

56. Anāgataṃ atthīti ?

Āmantā.

Atthi anāgatan ti ?

Atthi siyā anāgataṃ siyā nvānāgatan ti.

Ājānāhi niggahaṃ—hañci anāgataṃ atthi, atthi siyā anāgataṃ siyā nvānāgataṃ, tenānāgataṃ nvānāgataṃ nvānāgataṃ anāgatan ti. Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Anāgataṃ atthi, atthi siyā anāgataṃ siyā nvānāgatan ti, tenānāgataṃ nvānāgataṃ nvānāgataṃ anāgatan ti,” micchā. No ce pana anāgataṃ nvānāgataṃ nvānāgataṃ anāgatan ti, no vata re vattabbe “Anāgataṃ atthi, atthi siyā anāgataṃ siyā nvānāgatan ti.” Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Anāgataṃ atthi, atthi siyā anāgataṃ siyā nvānāgataṃ, tenānāgataṃ nvānāgataṃ nvānāgataṃ anāgatan ti,” micchā.

57. Paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atthi paccuppannan ti ?

Atthi siyā paccuppannaṃ siyā no paccuppannan ti.

Ājānāhi niggahaṃ—hañci paccuppannaṃ atthi, atthi siyā paccuppannaṃ siyā no paccuppannaṃ, tena paccuppannaṃ no paccuppannaṃ no paccuppannaṃ paccuppannan ti. Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Paccuppannaṃ atthi, atthi siyā paccuppannaṃ siyā no paccuppannan ti, tena paccuppannaṃ no paccuppannaṃ no paccuppannaṃ paccuppannan ti,” micchā. No ce pana paccuppan-

naṃ no paccuppannaṃ no paccuppannaṃ paccuppannaṃ
ti; no vata re vattabbe “Paccuppannaṃ atthi, atthi
siyā paccuppannaṃ siyā no paccuppannaṃ ti.” Yaṃ tattha
vadesi, “Vattabbe kho—Paccuppannaṃ atthi, atthi siyā
paccuppannaṃ siyā no paccuppannaṃ, tena paccuppannaṃ
no paccuppannaṃ no paccuppannaṃ paccuppannaṃ ti,”
micchā.

58. Nibbānaṃ atthīti ?

• Āmantā.

Atthi atītaṃ ti ?

Atthi siyā nibbānaṃ siyā no nibbānaṃ ti.

Ājānāhi niggahaṃ—hañci nibbānaṃ atthi, atthi siyā
nibbānaṃ siyā no nibbānaṃ, tena nibbānaṃ no nibbānaṃ
no nibbānaṃ nibbānaṃ ti. Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe
kho—Nibbānaṃ atthi, atthi siyā nibbānaṃ siyā no nib-
bānaṃ ti, tena nibbānaṃ no nibbānaṃ no nibbānaṃ nib-
bānaṃ ti,” micchā. No ce pana nibbānaṃ no nibbānaṃ
no nibbānaṃ nibbānaṃ ti, no vata re vattabbe “Nib-
bānaṃ atthi, atthi siyā nibbānaṃ siyā no nibbānaṃ ti.”
Yaṃ tattha vadesi, “Vattabbe kho—Nibbānaṃ atthi, atthi
siyā nibbānaṃ siyā no nibbānaṃ ti, tena nibbānaṃ no
nibbānaṃ no nibbānaṃ nibbānaṃ ti,” micchā.

59. Na vattabbaṃ “Atītaṃ atthi anāgataṃ atthīti ?”

• Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavata—“Yaṃ kiñci Bhikkhave
rūpaṃ atītānāgata paccuppannaṃ ajjhataṃ vā bahiddhā
vā oḷārikaṃ vā sukhumaṃ vā hīnaṃ vā paṇītaṃ vā yaṃ
dure santike vā, ayaṃ vuccati rūpakkhando, yā kāci
vedanā, yā kāci saññā, ye keci saṃkhārā, yaṃ kiñci viññā-
naṃ atītānāgata paccuppannaṃ ajjhataṃ vā bahiddhā vā
oḷārikaṃ vā sukhumaṃ vā hīnaṃ vā paṇītaṃ vā yaṃ dure
santike vā, ayaṃ vuccati viññāṇakkhando ti.” Atth’eva
suttanto ti ?

• Āmantā.

Tena hi atītaṃ atthi anāgataṃ atthīti.

60. Atītaṃ atthi anāgataṃ atthīti ?

• Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Tayo’me Bhikkhave nirut-

tipathā adbhivacanapathā paññattipathā asaṃkiṇṇā asaṃkiṇṇapubbā na saṃkiyanti na saṃkiyissanti appaṭīkuṭṭhā¹ samaṇehi brahmaṇehi viññūhi. Katame tayo? Yaṃ Bhikkhave rūpaṃ atītaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ, ahoṣīti tassa saṅkhā, ahoṣīti tassa samaññā, ahoṣīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā atthīti na tassa saṅkhā bhavissatīti, yā vedanā—pe, yā saññā—pe—ye saṃkhārā—pe—yaṃ viññāṇaṃ atītaṃ niruddhaṃ vigataṃ vipariṇataṃ, ahoṣīti tassa saṅkhā, ahoṣīti tassa samaññā, ahoṣīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā atthīti na tassa saṅkhā ahoṣīti. Yaṃ Bhikkhave rūpaṃ ajātaṃ apātubhūtaṃ, bhavissatīti tassa saṅkhā, bhavissatīti tassa samaññā, bhavissatīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā atthīti na tassa saṅkhā ahoṣīti, yā vedanā—pe—yā saññā—ye saṃkhārā—pe—yaṃ viññāṇaṃ ajātaṃ apātubhūtaṃ, bhavissatīti tassa saṅkhā, bhavissatīti tassa samaññā, bhavissatīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā atthīti na tassa saṅkhā ahoṣīti. Yaṃ Bhikkhave rūpaṃ jātaṃ pātubhūtaṃ, atthīti tassa saṅkhā, atthīti tassa samaññā, atthīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā ahoṣīti na tassa saṅkhā bhavissatīti, yā vedanā—pe—yā saññā—pe—ye saṃkhārā—pe—yaṃ viññāṇaṃ jātaṃ pātubhūtaṃ, atthīti tassa saṅkhā, atthīti tassa samaññā, atthīti tassa paññatti, na tassa saṅkhā ahoṣīti na tassa saṅkhā bhavissatīti. Ime kho Bhikkhave tayo niruttipathā adbhivacanapathā paññattipathā asaṃkiṇṇā asaṃkiṇṇapubbā na saṃkiyanti na saṃkiyissanti appaṭīkuṭṭhā samaṇehi brahmaṇehi viññūhi. Ye pi te Bhikkhave ahesuṃ ukkalavassabhaññā² ahetukavādā akiriya-vādā n'atthikavādā te pi me tayo niruttipathe adbhivacanapathe paññattipathena garahitabbam na paṭikkositabbam amaññimsu. Tam kassa hetu? Nindābyārosanā-upāram-bhabhayā³ ti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam "Atītaṃ atthi anāgataṃ atthīti."

¹ appaṭīkuto, P.

² ukkaṇā°, P; ukkanavassabhaññā, S.S.

³ upārabba°, M.

61. Atītaṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu āyasmā Phagguṇo¹ Bhagavantam etad avoca ;
 “Atthi nu kho taṃ bhante cakkhum yena cakkhunā
 atīte Buddhe parinibbute chinnapapañce chinnavatume²
 pariyādinṇavatte sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno
 paññāpeyyāti, atthi nu kho sā bhante jivhā—pe—
 atthi nu kho so bhante mano yena manena atīte Buddhe
 parinibbute chinnapapañce chinnavatume pariyādinṇa-
 vatte sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno paññāpey-
 yāti?”

“N’atthi kho taṃ Phagguṇa cakkhum yena cakkhunā
 atīte Buddhe parinibbute chinnapapañce chinnavatume
 pariyādinṇavatte sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno
 paññāpeyyāti, n’atthi kho sā Phagguṇa jivhā—pe—n’atthi
 kho so Phagguṇa mano yena manena atīte Buddhe pari-
 nibbute chinnapapañce chinnavatume pariyādinṇavatte
 sabbadukkhavītivatte paññāpayamāno paññāpeyyāti.”
 Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atītaṃ atthīti.”

62. Atītaṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu āyasmā Nandako etad avoca “Ahu pubbe lobho
 tad ahu akusalam so etarahi n’atthi icc’etaṃ kusalam,
 ahu pubbe doso, ahu pubbe moho tad ahu akusalam so
 etarahi n’atthi icc’etaṃ kusalan ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atītaṃ atthīti.”

63. Na vattabbam “Anāgataṃ atthīti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Kabaliṃkāre³ ce Bhikkhave
 āhāre atthi rāgo atthi nandi atthi taṇhā, paṭiṭṭhitam tattha
 viññāṇam virūḷham, yattha paṭiṭṭhitam viññāṇam virū-
 ḷham, atthi tattha nāmarūpassa avakkanti, yattha atthi

¹ Anaño, S.

² vathume, P.; vatṭame, S.

³ Kabalīkā°, M.

nāmarūpassa avakkanti atthi tattha saṃkhārānaṃ buddhi, yattha atthi saṃkhārānaṃ buddhi atthi tattha āyatinaṃ punabbhavābhiniḃbatti, yattha atthi āyatinaṃ punabbhavābhiniḃbatti atthi tattha āyatinaṃ jātijarāmarānaṃ, yattha atthi āyatinaṃ jātijarāmarānaṃ sasokaṃ ti Bhikkhave saraṃ sa-upāyāsaṃ ti vadāmi, phasse ce Bhikkhave āhāre, manosañcetanāya ce Bhikkhave āhāre, viññāṇe ce Bhikkhave āhāre atthi rāgo atthi nandi—pe—saraṃ sa-upāyāsaṃ ti vadāmi.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Anāgataṃ atthīti.”

64. Anāgataṃ atthīti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Kabalīṃkāre ce Bhikkhave āhāre n’atthi rāgo n’atthi nandi n’atthi taṇhā appatitṭhitā tattha viññāṇaṃ avirūḷhaṃ, yattha appatitṭhitā viññāṇaṃ avirūḷhaṃ n’atthi tattha nāmarūpassa avakkanti, yattha n’atthi nāmarūpassa avakkanti n’atthi tattha saṃkhārānaṃ buddhi, yattha n’atthi saṃkhārānaṃ buddhi n’atthi tattha āyatinaṃ punabbhavābhiniḃbatti, yattha n’atthi āyatinaṃ punabbhavābhiniḃbatti n’atthi tattha āyatinaṃ jātijarāmarānaṃ, yattha n’atthi āyatinaṃ jātijarāmarānaṃ asokanti Bhikkhave araṃ anupāyāsaṃ ti vadāmi, phasse ce Bhikkhave āhāre, manosañcetanāya ce Bhikkhave āhāre, viññāṇe ce Bhikkhave āhāre n’atthi rāgo n’atthi nandi—pe—araṃ anupāyāsaṃ ti vadāmi.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Anāgataṃ atthīti.”

Sabbamatthītikathā.

I. 7.

1. Atītaṃ khandhā ti?

Āmantā.

Atītaṃ atthīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ āyatanaṃ ti ?

Āmantā.

Atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ dhātūti ?

Āmantā.

Atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ khandhādhātuāyatanaṃ ti ?

Āmantā.

Atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Anāgataṃ khandhā ti ?

Āmantā.

Anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ āyatanaṃ ti ?

Āmantā.

Anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ dhātūti ?

Āmantā.

Anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ khandhādhātuāyatanaṃ ti ?

Āmantā.

Anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Paccuppannaṃ khandhā paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ khandhā atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ āyatanaṃ paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ āyatanaṃ atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ dhātu paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ dhātu atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ khandhādhātuāyatanam paccuppan-
naṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ khandhādhātuāyatanam atītaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Paccuppannaṃ khandhā paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ khandhā anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ āyatanam paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ āyatanam anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ dhātu paccuppannaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ dhātu anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannaṃ khandhādhātuāyatanam paccuppannaṃ
atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ khandhādhātuāyatanam anāgataṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Atītaṃ khandhā atītaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ khandhā paccuppannaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ āyatanam atītaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ āyatanam paccuppannaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Atītaṃ dhātu atītaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannaṃ dhātu paccuppannaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ khandhādhātuāyatanam atītaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannam khandhādhātuāyatanam paccuppannam
n'atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Anāgataṃ khandhā anāgataṃ n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannam khandhā paccuppannam n'atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Anāgataṃ āyatanam anāgataṃ n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannam āyatanam paccuppannam n'atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Anāgataṃ dhātu anāgataṃ n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannam dhātu paccuppannam n'atthīti?

Āmantā.

Anāgataṃ khandhādhātuāyatanam anāgataṃ n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannam khandhādhātuāyatanam paccuppannam
n'atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

7. Atītaṃ rūpaṃ kandho ti?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītaṃ rūpaṃ āyatanan ti?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītaṃ rūpaṃ dhatūti?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atītaṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanan ti?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

8. Anāgataṃ rūpaṃ kandho ti?

Āmantā.

Anāgataṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ rūpaṃ āyatanaṃ ti ?

Āmantā.

Anāgataṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ rūpaṃ dhatūti ?

Āmantā.

Anāgataṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanaṃ ti ?

Āmantā.

Anāgataṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Paccuppannaṃ rūpaṃ khandho, paccuppannaṃ rūpaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ khandho, atītaṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ rūpaṃ āyatanaṃ—pe—paccuppannaṃ rūpaṃ dhātu—pe—paccuppannaṃ rūpaṃ khandhādhātu-āyatanaṃ, paccuppannaṃ rūpaṃ atthīti ?

Āmantā.

Atītaṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanaṃ, atītaṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Paccuppannaṃ rūpaṃ khandho, paccuppannaṃ rūpaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ rūpaṃ khandho, anāgataṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

Paccuppannaṃ rūpaṃ āyatanaṃ—pe—paccuppannaṃ rūpaṃ dhātu—pe—paccuppannaṃ rūpaṃ khandhādhātu-āyatanaṃ, paccuppannaṃ rūpaṃ atthīti ?

Āmantā.

Anāgataṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanaṃ, anāgataṃ rūpaṃ atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Atītaṃ rūpaṃ khandho, atītaṃ rūpaṃ n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ khandho, paccuppannaṃ rūpaṃ n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ rūpaṃ āyatanam—pe—atītaṃ rūpaṃ dhātu—pe—atītaṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanam, atītaṃ rūpaṃ n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanam, paccuppannaṃ rūpaṃ n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Anāgataṃ rūpaṃ khandho, anāgataṃ rūpaṃ n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ khandho, paccuppannaṃ rūpaṃ n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ rūpaṃ āyatanam—pe—anāgataṃ rūpaṃ dhātu—pe—anāgataṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanam, anāgataṃ rūpaṃ n'atthīti?

Āmantā.

Paccuppannaṃ rūpaṃ khandhādhātuāyatanam, paccuppannaṃ rūpaṃ n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Atītā vedanā, atītā saññā, atītā saṃkhārā, atītaṃ viññānaṃ khandho ti?

Āmantā.

Atītaṃ viññānaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ viññānaṃ āyatanam—pe—atītaṃ viññānaṃ dhātu—pe—atītaṃ viññānaṃ khandhādhātuāyatanam ti?

Āmantā.

Atītaṃ viññānaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Anāgatā vedanā, anāgatā saññā, anāgatā saṃkhārā, anāgataṃ viññānaṃ khandho ti?

Āmantā.

Anāgatam viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgatam viññāṇam āyatanam—pe—anāgatam viññāṇam dhātu—pe—anāgatam viññāṇam khandhādhātuāyatanan ti ?

Āmantā.

Anāgatam viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

15. Paccuppannam viññāṇam khandho paccuppannam viññāṇam atthīti ?

Āmantā.

Atītam viññāṇam khandho atītam viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam viññāṇam āyatanam—pe—paccuppannam viññāṇam dhātu—pe—paccuppannam viññāṇam khandhādhātuāyatanam paccuppannam viññāṇam atthīti ?

Āmantā.

Atītam viññāṇam khandhādhātuāyatanam atītam viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

16. Paccuppannam viññāṇam khandho, paccuppannam viññāṇam atthīti ?

Āmantā.

Anāgatam viññāṇam khandho, anāgatam viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Paccuppannam viññāṇam āyatanam—pe—paccuppannam viññāṇam dhātu—pe—paccuppannam viññāṇam khandhādhātuāyatanam, paccuppannam viññāṇam atthīti ?

Āmantā.

Anāgatam viññāṇam khandhādhātuāyatanam, anāgatam viññāṇam atthīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

17. Atītam viññāṇam khandho, atītam viññāṇam n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannam viññāṇam khandho, paccuppannam viññāṇam n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ viññāṇaṃ āyatanam—pe—atītaṃ viññāṇaṃ dhātu—pe—atītaṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanam, atītaṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannam viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanam, paccuppannam viññāṇaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

18. Anāgataṃ viññāṇaṃ kandho, anāgataṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannam viññāṇaṃ kandho, paccuppannam viññāṇaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgataṃ viññāṇaṃ āyatanam—pe—anāgataṃ viññāṇaṃ dhātu—pe—anāgataṃ viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanam, anāgataṃ viññāṇaṃ n'atthīti ?

Āmantā.

Paccuppannam viññāṇaṃ khandhādhātuāyatanam, paccuppannam viññāṇaṃ n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

19. Na vattabbaṃ “Atītānāgatā khandhādhātuāyatanam n'atthi c'ete ti” ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā “Tayo'me Bhikkhave nirutti-pathā adhivacanapathā paññattipathā—pe—viññūhīti.”

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atītānāgatā khandhādhātuāyatanam n'atthi c'ete ti.”

20. Atītānāgatā khandhādhātuāyatanam n'atthi c'ete ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Yaṃ kiñci Bhikkhave rūpaṃ atītānāgatapaccuppannam ajjhattam vā bahiddhā vā olārikaṃ vā sukhumaṃ vā hīnaṃ vā paṇītaṃ vā yaṃ dure santike vā, ayaṃ vuccati rūpakkhandho, yā kāci vedanā, yā kāci saññā, ye keci saṃkhārā, yaṃ kiñci viññāṇaṃ atītānāgatapaccuppannam ajjhattam vā

bahiddhā vā olārikam vā sukhumaṃ vā hīnaṃ vā paṇi-
taṃ vā yaṃ dure santike vā, ayaṃ vuccati viññāṇa-
khandho ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atītānāgatā khandhādhātu-
āyatanaṃ n’atthi c’ete ti.”

Atītaṃ khandhā ti kathā.

I. 8.

1. Atītaṃ atthīti?

Ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n’atthīti.

Ekaccaṃ niruddhaṃ ekaccaṃ na niruddhaṃ, ekac-
caṃ vigataṃ ekaccaṃ na vigataṃ, ekaccaṃ atthaṅga-
taṃ ekaccaṃ na atthaṅgataṃ, ekaccaṃ abbatthaṅgataṃ
ekaccaṃ na abbatthaṅgatan ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

2. Atītaṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n’atthīti?

Āmantā.

Atītā avipakkavipākā dhammā ekacce atthi ekacce
n’atthīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n’atthīti?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā ekacce atthi ekacce
n’atthīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Atītaṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n’atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā ekacce atthi ekacce n’atthīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

3. Atītaṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n’atthīti?

Āmantā.

Kim atthi kim n’atthīti?

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthi, atītā vipakkavi-
pākā dhammā te n’ atthīti.

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā te atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā te atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā te n'atthīti?

Āmantā.

Atītā avipakkavipākā dhammā te n'atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā te n'atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā te n'atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti?

Āmantā.

Nanu atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā ti?

Āmantā.

Hañci atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā, no vata re vattabbe "Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti."

4. Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā niruddhā te atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti?

Āmantā.

Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti?

Āmantā.

Atītā avipākā dhammā niruddhā te n'atthīti?

Na h'evam vattabbe.

Atītā avipakkavipākā dhammā niruddhā te atthīti?

Āmantā.

Atītā vipakkavipākā dhammā niruddhā te n'atthīti?

Āmantā.

Atītā ekadesam vipakkavipākā dhammā ekadesam avipakkavipākā dhammā niruddhā te ekacce atthi ekacce n'atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Na vattabbam “Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti”?

Āmantā.

Nanu atītā avipakkavipākā dhammā vipaccissantīti?

Āmantā.

Hañci atītā avipakkavipākā dhammā vipaccissantī, tena vata re vattabbe “Atītā avipakkavipākā dhammā te atthīti.”

Atītā avipakkavipākā dhammā vipaccissantīti katvā te atthīti?

Āmantā.

Vipaccissantīti katvā paccuppannā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Vipaccissantīti katvā paccuppannā ti?

Āmantā.

Paccuppannā dhammā nirujjhissantīti katvā te n'atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

6. Anāgataṃ atthīti?

Ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n'atthīti.

Ekaccaṃ jātaṃ ekaccaṃ ajātaṃ, ekaccaṃ sañjātaṃ ekaccaṃ asañjātaṃ, ekaccaṃ nibbattaṃ ekaccaṃ anibbattaṃ, ekaccaṃ pātubhūtaṃ ekaccaṃ apātubhūtaṃ ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgataṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n'atthīti?

Āmantā.

Anāgatā uppādino dhammā ekacce atthi ekacce n'atthīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anāgataṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n'atthīti?

Āmantā.

Anāgatā anuppādino dhammā ekacce atthi ekacce n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Anāgatāṃ ekaccaṃ atthi ekaccaṃ n'atthīti?
Āmantā.

Kim atthi kiṃ n'atthīti?

Anāgatā uppādino dhammā te atthi, anāgatā anuppādino dhammā te n'atthīti.

Anāgatā uppādino dhammā te atthīti?

Āmantā.

Anāgatā anuppādino dhammā te atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatā anuppādino dhammā te n'atthīti?

Āmantā.

Anāgatā uppādino dhammā te n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Anāgatā uppādino dhammā te atthīti?

Āmantā.

Nanu anāgatā uppādino dhammā ajātā ti?

Āmantā.

Hañci anāgatā uppādino dhammā ajātā, no vata re vattabbe “Anāgatā uppādino dhammā te atthīti.”

8. Anāgatā uppādino dhammā ajātā te atthīti?

Āmantā.

Anāgatā anuppādino dhammā ajātā te atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatā anuppādino dhammā ajātā te n'atthīti?

Āmantā.

Anāgatā uppādino dhammā ajātā te n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Na vattabbaṃ “Anāgatā uppādino dhammā te atthīti”?

Āmantā.

Nanu anāgatā uppādino dhammā uppajjissantīti?

Āmantā.

Hañci anāgatā uppādino dhammā uppajjissanti, tena vata re vattabbe “Anāgatā uppādino dhammā te atthīti.”

10. Anāgatā uppādino dhammā uppajjissantīti katvā te atthīti?

Āmantā.

Uppajjissantīti katvā paccuppannā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Uppajjissantīti katvā paccuppannā ti ?

Āmantā.

Paccuppannā dhammā nirujjhissantīti katvā te n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ī k a c c a ṃ a t t h ī t i k a t h ā .

I. 9.

1. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā¹ ti ?

Āmantā.

Sabbe dhammā sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati satibojjhaṅgo, ekāyanamaggo khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī, anāsavaṃ asaṇṇojaniyā aganthaniyā anoghanīyā ayoganiyā anīvaraniyā aparāmaṭṭhā anuppādāniyā asaṃkilesikā, sabbe dhammā buddhānussati dhammānussati saṃghānussati sīlānussati cāgānussati devatānussati ānāpānasati² maraṇānussati kāyagatāsati³ upasamānussatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe.

2. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti ?

Āmantā.

Cakkhāyatanaṃ satipaṭṭhānaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhāyatanaṃ satipaṭṭhānaṃ ti ?

Āmantā.

Cakkhāyatanaṃ sati satindriyaṃ satibalaṃ sammāsati satibojjhaṅgo ekāyanamaggo khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī, anāsayaṃ asaṇṇojaniyaṃ aganthaniyaṃ anoghaniyaṃ ayogaṇiyaṃ anīvaraniyaṃ aparāmaṭṭhaṃ anupādāniyaṃ asaṃkilesikaṃ, cakkhāyatanaṃ buddhānussati dhammānussati saṃghānussati sīlānussati cāgānussati devatānussati ānāpānasati maraṇānussati kāyagatāsati upasamānussatīti ?

¹ oṇaṭhānā, M. always. ² ānāpānānussati, P. and S.

³ kāyagatānussati, P. and S.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Sotāyatanam ghānāyatanam jivhāyatanam kāyāyatanam rūpāyatanam saddāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam, rāgo doso moho māno diṭṭhi vicikicchā thīnam uddhaccaṃ ahirikaṃ anottappam satipaṭṭhānaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anottappam satipaṭṭhānaṃ ti ?

Āmantā.

Anottappam sati satindriyam satibalaṃ sammāsati satibojjhaṅgo ekāyanamaggo khayagāmī bodhagāmī apacayagāmī anāsavam asaṅṇojaniyam aganthaniyam anoghaniyam ayoganiyam anīvaraniyam aparāmatṭham anupādāniyam asaṃkilesikaṃ, anottappam buddhānussati dhammānussati saṃghānussati sīlānussati cāgānussati devatānussati ānāpānasati maraṇānussati kāyagatāsati upasamānussatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sati satipaṭṭhānā sā ca satīti ?¹

Āmantā.

Cakkhāyatanam satipaṭṭhānam taṇ ca satīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sati satipaṭṭhānā sā ca satīti ?

Āmantā.

Sotāyatanam ghānāyatanam jivhāyatanam kāyāyatanam rūpāyatanam saddāyatanam gandhāyatanam rasāyatanam phoṭṭhabbāyatanam, rāgo doso moho māno diṭṭhi vicikicchā thīnam uddhaccaṃ ahirikaṃ anottappam satipaṭṭhānam taṇ ca satīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhāyatanam satipaṭṭhānam taṇ ca na satīti ?

Āmantā.

Sati satipaṭṭhānā sā ca na satīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāyatanam ghānāyatanam — pe — anottappam satipaṭṭhānam taṇ ca na satīti ?

Āmantā.

Sati satipaṭṭhānā sā ca na satīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Na vattabbaṃ “Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?”

Āmantā.

Nanu sabbe dhamme ārabba sati santiṭṭhatīti?

Āmantā.

Hañci sabbe dhamme ārabba sati santiṭṭhati,¹ tena vata re vattabbe “Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti.”

Sabbam dhammam ārabba sati santiṭṭhatīti, sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Sabbam dhammam ārabba phasso santiṭṭhatīti, sabbe dhammā phassapaṭṭhānā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbam dhammam ārabba sati santiṭṭhatīti, sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Sabbam dhammam ārabba vedanā santiṭṭhati, saññā santiṭṭhati, cetanā santiṭṭhati, cittam santiṭṭhatīti, sabbe dhammā cittapaṭṭhānā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Sabbe sattā upaṭṭhitasatino satiyā samannāgatā satiyā samohitā sabbesam sattānam sati paccupaṭṭhitā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā “Amatan te Bhikkhave na paribhuñjanti ye kāyagatam satim na paribhuñjanti, amatan te Bhikkhave paribhuñjanti ye kāyagatam satim paribhuñjantīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Sabbe sattā kāyagatam satim paribhuñjanti paṭilabhanti āsevanti bhāventi bahulikarontīti?

¹ santiṭṭhatīti, M.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Ekāyano ayaṃ Bhikkhave maggo sattānaṃ visuddhiyā sokaparidevānaṃ samatik-kamāya dukkhadomanassānaṃ aṭṭhaṅgamāya nāyassa adhigamāya nibbānassa sacchikiriyāya yadidaṃ cattāro satipaṭṭhānā ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Sabbe dhammā ekāyanamaggo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā “Rañño Bhikkhave Cakkavattissa pātubhāvā¹ sattannaṃ ratanānaṃ pātubhāvo hoti. Katamesaṃ sattannaṃ? Cakkaratanassa pātubhāvo hoti, hatthiratanassa pātubhāvo hoti, assaratanassa, maṇiratanassa, itthiratanassa, gahapatiratanassa, parināyakaratanassa pātubhāvo hoti, rañño Bhikkhave Cakkavattissa pātubhāvā imesaṃ sattannaṃ ratanānaṃ pātubhāvo hoti. Tathāgatassa Bhikkhave pātubhāvā Arahato Sammāsambuddhassa sattannaṃ bojjhaṅgaratanānaṃ pātubhāvo hoti. Katamesaṃ sattannaṃ? Satisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, dhamma-vicayasambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, viriyasambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, pītisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, passaddhisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, samādhisambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, upekkhāsambojjhaṅgaratanassa pātubhāvo hoti, Tathāgatassa Bhikkhave Arahato Sammāsambuddhassa imesaṃ sattannaṃ bojjhaṅgaratanānaṃ pātubhāvo hotīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tathāgatassa pātubhāvā sammāsambuddhassa sabbe dhammā satisambojjhaṅgaratanā va hontīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ bhāvāya (but vā afterwards) P.

9. Sabbe dhammā satipaṭṭhānā ti?

Āmantā.

Sabbe dhammā sammappadhānā, iddhipādā, indriyā, balā, bojjhaṅgā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Satipaṭṭhānakathā.

I. 10.

1. Atītaṃ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Anāgataṃ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Paccuppannaṃ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajaṭe ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atītaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti?

Atītaṃ atītan ti h'ev'atthi, atītaṃ anāgatan ti h'eva n'atthi, atītaṃ paccuppannan ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajaṭe ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Anāgataṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti?

Anāgataṃ anāgatan ti h'ev'atthi, anāgataṃ atītan ti h'eva n'atthi, anāgataṃ paccuppannan ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvō, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajaṭe ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Paccuppannaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti?

Paccuppannaṃ paccuppannan ti h'ev'atthi, paccuppan-

naṃ atītaṃ ti h'eva n'atthi, paccuppannaṃ anāgataṃ ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajaṭe ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Na vattabbaṃ "Atītaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthi, anāgataṃ h'ev'atthi h'eva n'atthi, paccuppannaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti"?

Āmantā.

Atītaṃ anāgataṃ ti h'ev'atthi, atītaṃ paccuppannaṃ ti h'ev'atthi, anāgataṃ atītaṃ ti h'ev'atthi, anāgataṃ paccuppannaṃ ti h'ev'atthi, paccuppannaṃ atītaṃ ti h'ev'atthi, paccuppannaṃ anāgataṃ ti h'ev'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi atītaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthi, anāgataṃ h'ev'atthi h'eva n'atthi, paccuppannaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti.

8. Rūpaṃ atthīti?

• H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tajaṭe ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Vedanā, saññā, saṃkhārā, viññāṇaṃ atthīti?

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Rūpaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti ?

Rūpaṃ rūpan ti h'ev'atthi, rūpaṃ vedanā ti h'eva n'atthi—pe—rūpaṃ saññā ti h'eva n'atthi—pe—rūpaṃ saṃkhārā ti h'eva n'atthi, rūpaṃ viññāṇan ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho n'atthaṭṭho atthaṭṭho, atthibhāvo n'atthibhāvo n'atthibhāvo atthibhāvo, atthīti vā n'atthīti vā n'atthīti vā atthīti vā, esese ekaṭṭhe same samabhāge tājāte ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Vedanā, saññā, saṃkhārā, viññāṇaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Kint'atthi kinti n'atthīti ?

Viññāṇaṃ viññāṇan ti h'ev'atthi, viññāṇaṃ rūpan ti h'eva n'atthi—pe—viññāṇaṃ vedanā ti h'eva n'atthi—pe—viññāṇaṃ saññā ti h'eva n'atthi—pe—viññāṇaṃ saṃkhārā ti h'eva n'atthīti.

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

S'ev'atthi s'eva n'atthīti ?

Āmantā.

Atthaṭṭho n'atthaṭṭho—pe—tājāte ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Na vattabbam “Rūpaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti, vedanā h'ev'atthi h'eva n'atthīti, saññā h'ev' atthi h'eva n'atthīti, saṃkhārā h'ev'atthi h'eva n'atthīti, viññāṇaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti?”

Āmantā.

Rūpaṃ vedanā ti h'ev'atthi—pe—rūpaṃ saññā ti h'ev' atthi—pe—rūpaṃ saṃkhārā ti h'ev' atthi—pe—rūpaṃ viññāṇaṃ ti h'ev'atthi—pe—vedanā, saññā, saṃkhārā, viññāṇaṃ rūpaṃ ti h'ev'atthi—pe—viññāṇaṃ vedanā ti h'ev'atthi—pe—viññāṇaṃ saññā ti h'ev'atthi—pe—viññāṇaṃ saṃkhārā ti h'ev'atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi rūpaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthi, vedanā h'ev' atthi h'eva n'atthi, saññā h'ev'atthi h'eva n'atthi, saṃkhārā h'ev'atthi h'eva n'atthi, viññāṇaṃ h'ev'atthi h'eva n'atthīti.

H'ev'atthikathā.

Tassa uddānaṃ

Upalabbho, Parihānaṃ, Brahmācariyavāso,
Odhisso,

Pariññakāmarāgappahānaṃ, Sabbatthi-
vādo, Āyatanaṃ,

Atitānāgatesu bhāgo,¹ Sabbe dhammā sati-
paṭṭhānā,

H'ev'atthi h'eva n'atthīti.

. Mahāvaggo.

II. 1.

1. Atthi Arahato asucisukkavisaṭṭhīti?

Āmantā.

Atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ
kāmarāgasaññojanaṃ kāmogho kāmayogo kāmacchan-
danīvaraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ
kāmarāgasaññojanaṃ kāmogho kāmayogo kāmacchan-
danīvaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato rāgo kāmarāgo kāmarāgapari-
yutṭhānaṃ kāmarāgasaññojanaṃ kāmogho kāmayogo
kāmacchandanīvaraṇaṃ, no vata re vattabbe “Atthi
Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

2. Atthi puthujjanassa asucisukkavisatṭhi, atthi tassa
rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ kāmarāgasañño-
janaṃ kāmogho kāmayogo kāmacchandanīvaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhi, atthi tassa rāgo
kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ—pe—kāmacchandanī-
varaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhi, n'atthi tassa rāgo
kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ—pe—kāmacchandanī-
varaṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa asucisukkavisatṭhi, n'atthi tassa
rāgo kāmarāgo kāmarāgapariyutṭhānaṃ—pe—kāmacchan-
danīvaraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Ken'atthenāti? ¹ Handa hi Mārakāyikā devatā Arahato
asucisukkavisatṭhiṃ ² upasaṃharantīti.

Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisatṭhiṃ upa-
saṃharantīti?

Āmantā.

Atthi Mārakāyikānaṃ devatānaṃ asucisukkavisatṭhīti?

¹ attho, P.S.

² asuciṃ, M.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Mārakāyikānaṃ devatānaṃ asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Mārakāyikānaṃ devatānaṃ asucisukkavisatṭhī, no vata re vattabbe “Mārakāyikānaṃ devatānaṃ Arahato asucisukkavisatṭhīm upasamharantīti.”

4. Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisatṭhīm upasamharantīti?

Āmantā.

Mārakāyikā devatā attano asucisukkavisatṭhīm upasamharanti, aññesaṃ asucisukkavisatṭhīm upasamharanti, tassa asucisukkavisatṭhīm upasamharantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mārakāyikā devatā n'ev'attano na aññesaṃ na tassa asucisukkavisatṭhīm upasamharantīti?

Āmantā.

Hañci Mārakāyikā devatā n'ev' attano na aññesaṃ na tassa asucisukkavisatṭhīm upasamharanti, no vata re vattabbe “Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisatṭhīm upasamharantīti.”

5. Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisatṭhīm upasamharantīti?

Āmantā.

Lomakupehi upasamharantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mārakāyikā devatā Arahato asucisukkavisatṭhīm upasamharantīti?

Āmantā.

Kimkāraṇa ti? Handa hi vimatiṃ gāhayissāmāti.²

Atthi Arahato vimatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato vimatīti?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari vimati, Dhamme vimati, Saṃghe vimati, sikkhāya vimati, pubbante vimati, aparante

¹ n'eva attano, P.

² vimatigahissāmāti, P.S₂.

vimati, pubbantāparante vimati, idappaccayatāpaṭicca-samuppannesu dhammesu vimatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari vimati, Dhamme vimati, Saṃghe vimati, sikkhāya vimati, pubbante vimati, aparante vimati, pubbantāparante vimati, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu vimatīti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari vimati—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu vimati, no vata re vattabbe “Atthi Arahato vimatīti.”

6. Atthi puthujjanassa vimati, atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu vimatīti?

Āmantā.

Atthi Arahato vimati, atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu vimatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato vimati, n'atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu vimatīti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa vimati, n'atthi tassa Satthari vimati—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu vimatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Arahato asucisukkavisatṭhi kissa nissando ti? Asita-pitakhāyitasāyitassa nissando ti.

Arahato asucisukkavisatṭhi asitapitakhāyitasāyitassa¹ nissando ti?

Āmantā.

Ye keci asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, sabbesaṇ ñeva atthi asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ye keci asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, sabbesaṃ
ñeva atthi asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Dārakā asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, atthi dāra-
kānaṃ asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paṇḍakā asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, atthi paṇḍa-
kānaṃ asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Devā asanti, pivanti, khāyanti, sāyanti, atthi devatānaṃ
asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Arahato asucisukkavisatṭhi asitapitakhāyitasāyitassa
nissando ti?

Āmantā.

Atthi tassa āsayo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato uccārapassāvo asitapitakhāyitasāyitassa nis-
sando, atthi tassa āsayo ti?

Āmantā.

Arahato asucisukkavisatṭhi asitapitakhāyitasāyitassa
nissando, atthi tassa āsayo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato asucisukkavisatṭhi asitapitakhāyitasāyitassa
nissando, n'atthi tassa āsayo ti?

Āmantā.

Arahato uccārapassāvo asitapitakhāyitasāyitassa nis-
sando, n'atthi tassa āsayo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Arahā methunaṃ dhammaṃ paṭiseveyya, methunaṃ
dhammaṃ uppādeyya, puttasaṃbādhasaṃyamaṃ ajjhāva-
seyya, kāsikacandanaṃ paccanubhaveyya, mālāgandha-
vilepanaṃ dhāreyya, jātārūparajataṃ sādīyeyyāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi puthujjanassa asucisukkavisatṭhi, puthujjano methunam dhammam paṭiseveyya, methunam dhammam uppādeyya—pe—jātarūparajatam sādiyeyyāti?

Āmantā.

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhi, Arahā methunam dhammam paṭiseveyya, methunam dhammam uppādeyya—pe—jātarūparajatam sādiyeyyāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhi, na ca Arahā methunam dhammam paṭiseveyya, methunam dhammam uppādeyya—pe—jātarūparajatam sādiyeyyāti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa asucisukkavisatṭhi, na ca puthujjano methunam dhammam paṭiseveyya, methunam dhammam uppādeyya, puttāsambādhasaṇanam ajjhāvaseyya, kāsi-kacandanam paccanubhaveyya, mālāgandhavilepanam dhāreyya, jātarūparajatam sādiyeyyāti?

Na h'evam vattabbe—pe—

10. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato¹ anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno, māno pahīno, diṭṭhi pahīnā, vicikicchā pahīnā, thīnam pahīnam, uddhaccam pahīnam, ahirikam pahīnam—pe—anottappam pahīnam ucchinnamūlam tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatim anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappam pahīnam ucchinnamūlam

¹ tālavatthukato, P.

tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatim anuppāda-
dhammam, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asuci-
sukkavisatṭhīti.”

11. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito, no vata
re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya satipaṭṭhānā bhāvitā—
pe—sammappadhānā bhāvitā, iddhipādā bhāvitā, indriyā
bhāvitā, balā bhāvitā—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no
vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

12. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—mohappahānāya—
pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā
bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā,
no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

13. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Nanu Arahā vītarāgo¹ vītadoso vītamoho katakaraṇīyo
ohitabhāro anuppattasadattho parikkhīṇabhavasaññojano
sammadaññā vimutto ukkhittapaligho samkiṇṇaparikho
abbulhesiko² nirāggaḷo³ ariyo pannaddhajo pannabhāro
visaññutto suvijitavijayo, dukkham tassa⁴ pariññātam,
samudayo pahino, nirodho sacchikato, maggo bhāvito,
abhiññeyyam abhiññātam, pariññeyyam pariññātam,

¹ vita°, M.

² abbulesito, M.

³ niggaḷo, P.S.₂.

⁴ dukkhamtassa, P.S.S.₂.

pahātabbam pahīnam, bhāvetabbam bhāvitam, sacchikātabbam sacchikatan ti?

Āmantā.

Hañci Araha vītarāgo vītadoso vītamoho katakaraṇiyo—pe—sacchikātabbam sacchikatan, no vata re vattabbe “Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti.”

14. Atthi Arahato asucisukkavisatṭhīti? Sadhammakusalassa Arahato atthi asucisukkavisatṭhi, paradhammakusalassa Arahato n’atthi asucisukkavisatṭhīti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato atthi asucisukkavisatṭhīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato n’atthi asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n’atthi asucisukkavisatṭhīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

15. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno—pe—anottappam pahīnam, atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappam pahīnam, atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

16. Sadhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—dosappahānāya—pe—mohappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjaṅgā bhāvitā, atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

17. Sadhammakusalō Arahā vītarāgo vītadoso—pe—
sacchikātabbaṃ sacchikatam, atthi tassa asucisukkavi-
satṭhīti?

Āmantā.

Paradhammakusalō Arahā vītarāgo vītadoso—pe—
sacchikātabbaṃ sacchikatam, atthi tassa asucisukkavi-
satṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

18. Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi
tassa asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa
asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—moho
pahīno—pe—anottappam pahīnam, n'atthi tassa asuci-
sukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappam pahīnam,
n'atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

• Na h'evaṃ vattabbe—pe—

19. Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya
maggo bhāvito—pe—bojjaṅgā bhāvitā—pe—dosappahā-
nāya—pe—mohappahānāya—pe—anottappappahānāya
maggo bhāvito—pe—bojjaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa
asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappappahānāya
bojjaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa asucisukkavisatṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

20. Paradhammakusalō Arahā vītarāgo vītadoso vīta-
moho—pe—sacchikātabbaṃ sacchikatam, n'atthi tassa
asucisukkavisatṭhīti?

Āmantā.

Sadhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—
pe—sacchikātabbāṃ sacchikatāṃ, n'atthi tassa āsuci-
sukkvisaṭṭhīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

21. Atthi Arahato āsucisukkvisaṭṭhīti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā— “Ye te Bhikkhave bhikkhū
puṭhujjanā sīlasampannā satisampajānā¹ niddāṃ okka-
manti, tesāṃ āsuci na muccati. Ye pi te Bhikkhave
bāhirakā² isayo kāmesu vītarāgā, tesāṃ pi āsuci na
muccati. Atthānam etaṃ Bhikkhave anavakāso, yaṃ³
Arahato āsuci mucceyyāti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Atthi Arahato āsucisukkvisa-
ṭṭhīti.”

22. Na vattabbaṃ “Atthi Arahato āsucisukkvisa-
ṭṭhīti”?

Āmantā.

Nanu Arahato cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānapaccaya-
bhesajjaparikkhāraṃ pare upasaṃhareyyun ti?

Āmantā.

Hañci Arahato cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānapaccaya-
bhesajjaparikkhāraṃ pare upasaṃhareyyuṃ, tena vata re
vattabbe “Atthi Arahato āsucisukkvisaṭṭhīti.”

23. Arahato cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānapaccaya-
bhesajjaparikkhāraṃ pare upasaṃhareyyun ti, atthi
Arahato parūpahāro ti?

Āmantā.

Arahato sotāpattiphalaṃ vā sakadāgāmiphalaṃ vā anā-
gāmiphalaṃ vā arahattaṃ vā pare upasaṃhareyyun ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Parūpahārakathā.

¹ satā°, M.

² bāhīrakā, M.

³ P. and S. omit yaṃ.

II. 2.

1. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Atthi Arahato avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṃ avijjāsaññojanaṃ avijjānīvaraṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṃ avijjāsaññojanaṃ avijjānīvaraṇan ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato avijjā—pe—avijjānīvaraṇaṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

2. Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, atthi tassa avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṃ avijjāsaññojanaṃ avijjānīvaraṇan ti?

Āmantā.

Atthi Arahato aññāṇaṃ, atthi tassa avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyutṭhānaṃ avijjāsaññojanaṃ avijjānīvaraṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato aññāṇaṃ, n'atthi tassa avijjā—pe—avijjānīvaraṇan ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, n'atthi tassa avijjā—pe—avijjānīvaraṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Arahā aññāṇapakato pāṇaṃ haṇeyya, adinnaṃ ādiyeyya, musā bhaṇeyya, piṣuṇaṃ bhaṇeyya, pharusāṃ bhaṇeyya, samphappalapeyya, sandhiṃ chindeyya, nillopaṃ hareyya, ekagārikaṃ¹ kareyya, paripantho tiṭṭheyya, paradāraṃ gaccheyya, gāmaghātāṃ kareyya, nigamaghātāṃ kareyyāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, puthujjano aññāṇapakato

¹ ekagāriyaṃ, M.

pāṇaṃ haneyya, adinnaṃ ādiyeyya—pe—nigamaḡhātaṃ kareyyāti ?

Āmantā.

Atthi Arahato aññāṇaṃ, Arahā aññāṇapakato pāṇaṃ haneyya, adinnaṃ ādiyeyya—pe—nigamaḡhātaṃ kareyyāti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Atthi Arahato aññāṇaṃ, na ca Arahā aññāṇapakato pāṇaṃ haneyya, adinnaṃ ādiyeyya—pe—nigamaḡhātaṃ kareyyāti ?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, na ca puthujjano aññāṇapakato pāṇaṃ haneyya, adinnaṃ ādiyeyya—pe—nigamaḡhātaṃ kareyyāti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atthi Arahato aññāṇaṃ ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ, sikkhāya aññāṇaṃ, pubbante aññāṇaṃ, aparante aññāṇaṃ, pubbantāparante aññāṇaṃ, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ, sikkhāya aññāṇaṃ, pubbante aññāṇaṃ, aparante aññāṇaṃ, pubbantāparante aññāṇaṃ, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ ti ?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

7. Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, atthi tassa Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ ti ?

Āmantā.

Atthi Arahato aññāṇaṃ, atthi tassa Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato aññāṇaṃ, n'atthi tassa Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa aññāṇaṃ, n'atthi tassa Satthari aññāṇaṃ, Dhamme aññāṇaṃ, Saṃghe aññāṇaṃ—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Atthi Arahato aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnamūlaṃ tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatim anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnamūlaṃ tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatim anuppādadhamman, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

9. Atthi Arahato aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

Atthi Arahato aññāṇaṃ ti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci anottappappahānāya bojjaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

10. Atthi Arahato aññāṇan ti?

Āmantā.

Nanu Arahā vitarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbhaṃ sacchikatan ti?

Āmantā.

Hañci Arahā vitarāgo—pe—sacchikātabbhaṃ sacchikaṭṭhaṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato aññāṇan ti.”

11. Atthi Arahato aññāṇan ti? Sadhammakusalassa Arahato atthi aññāṇaṃ, paradhammakusalassa Arahato n’atthi aññāṇan ti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi aññāṇan ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato atthi aññāṇan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato n’atthi aññāṇan ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n’atthi aññāṇan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

12. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa aññāṇan ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa aññāṇan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno—pe—anottappaṃ pahīnaṃ, atthi tassa aññāṇan ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato añottappaṃ pahīnaṃ, atthi tassa aññāṇan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

13. Sadhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjaṅgā bhāvitā, atthi tassa aññāṇan ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjaṅgā bhāvitā, atthi tassa aññāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato dosappahānāya—pe—
anottappappahānāya maggo bhāvitā—pe—bojjhaṅgā bhā-
vitā, atthi tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappappahānāya
bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Sadhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho
—pe— sacchikātabbaṃ sacchikatam, atthi tassa aññāṇan
ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo —pe—sacchikā-
tabbaṃ sacchikatam, atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi
tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa
aññāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—
anottappaṃ pahīnam, n'atthi tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anot-
tappaṃ pahīnam, n'atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya
maggo bhāvitā—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—anottappa-
ppahānāya maggo bhāvitā—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi
tassa aññāṇan ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappappahānāya boj-
jhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa aññāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho
—pe—sacchikātabbaṃ sacchikatam, n'atthi tassa aññāṇan
ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalo Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam sacchikatam, n'atthi tassa aññānan ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

17. Atthi Arahato aññānan ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Jānatvāham¹ Bhikkhave passato āsavānam khayam vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca² Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānam khayoti? Iti rūpam, iti rūpassa samudāyo, iti rūpassa atthaṅgamo³; iti vedanā —pe— iti saññā —pe— iti saṃkhārā —pe— iti viññānam, iti viññānassa samudayo, iti viññānassa atthaṅgamo ti. Evam kho Bhikkhave jānato evam passato āsavānam khayoti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato aññānan ti.”

18. Atthi Arahato aññānan ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Jānatvāham Bhikkhave passato āsavānam khayam vadāmi, no ajānato no apassato. Kiñ ca Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānam khayoti? Idam dukkhan ti Bhikkhave jānato passato āsavānam khayoti, ayam dukkhasamudayo ti jānato passato āsavānam khayoti, ayam dukkhanirodho ti jānato passato āsavānam khayoti, ayam dukkhanirodhagāminipaṭipadā ti jānato passato āsavānam khayoti. Evam kho Bhikkhave jānato evam passato āsavānam khayoti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato aññānan ti.”

19. Atthi Arahato aññānan ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Sabbam Bhikkhave anābhijānam aparijānam avirājayam appajham abhabbo dukkhakkhāyā. Sabbañ ca kho Bhikkhave abhijānam

¹ Jānatāham, M.

² ci, P.

³ atthagamo, P.S.

parijānaṃ virājayaṃ pajahaṃ bhabbo dukkhakkhāyāti.”
Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

20. Atthi Arahato aññāṇaṃ ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“ Sahā v'assa dassanasampadāya¹
Tayas su² dhammā jahitā bhavanti
Sakkāyadiṭṭhi vicikicchitaṃ ca
Sīlabbatam vāpi yaḍ atthi kiñci,
Catūh' apāyehi ca vippamutto
Cha cābhiñhānāni³ abhabbo kātun ti.”

Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

21. Atthi Arahato aññāṇaṃ ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“ Yasmiṃ Bhikkhave samaye
ariyasāvakassa virajaṃ vītamalaṃ dhammacakkhuṃ
udapādi, ‘ yaṃ kiñci samudayadhammaṃ sabbaṃ taṃ niro-
dhadhammaṃ ti,’ saha dassanuppādā Bhikkhave ariyasā-
vakassa tīpi saññojanaṇi pahīyanti, sakkāyadiṭṭhi vicikicchā
sīlabbataparāmāso ti.” Atth'eva suttanto ti ?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato aññāṇaṃ ti.”

22. Na vattabbaṃ “ Atthi Arahato aññāṇaṃ ti ” ?

Āmantā.

Nanu Arahā iṭṭhipurisānaṃ⁴ nāmagottaṃ na jāneyya,
maggāmaggaṃ na jāneyya, tiṇakaṭṭhavanappatīnaṃ⁵
nāmaṃ na jāneyyāti ?

Āmantā.

Hañci Arahā iṭṭhipurisānaṃ nāmagottaṃ na jāneyya,

¹ Sahāva saddassana, M. ; Sahavassa dassana, P. ; Sahā
yassa, S₂.

² Tassa su, P.

³ Chaccābbi^o, M. ; chachābi^o, S₂.

⁴ itthi^o, P.S.S₂.

⁵ opahīnaṃ, P.

maggāmaggaṃ na jāneyya, tiṇakaṭṭhavanappatīnaṃ nāmaṃ na jāneyya, tena vata re vattabbe “ Atthi Arahato aññānaṃ ti.”

23. Arahā iṭṭhipurisānaṃ nāmagottaṃ na jāneyya, maggāmaggaṃ na jāneyya, tiṇakaṭṭhavanappatīnaṃ nāmaṃ na jāneyyāti, atthi Arahato aññānaṃ ti?

Āmantā.

Arahā sotāpattiphalaṃ vā sakadāgāmiphalaṃ vā anāgāmiphalaṃ vā arahattaṃ vā na jāneyyāti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

A ñ ñ ā ṇ a k a t h ā .

II. 3.

1. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

N’atthi Arahato vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci n’atthi Arahato vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ, no vata re vattabbe “ Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

2. Atthi puthujjanassa kaṅkhā, atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi Arahato kaṅkhā, atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato kaṅkhā, n’atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsaññojanaṃ vicikicchānīvaraṇaṃ ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa kaṅkhā, n'atthi tassa vicikicchā vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ vicikicchāsāññojanaṃ vicikicchā-nīvaraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā, sikkhāya kaṅkhā, pubbante kaṅkhā, aparante kaṅkhā, pubbantāparante kaṅkhā, idappaccaya-tāpaṭṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā, sikkhāya kaṅkhā, pubbante kaṅkhā, aparante kaṅkhā, pubbantāparante kaṅkhā, idappaccaya-tāpaṭṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā Saṃghe kaṅkhā—pe—idappaccaya-tāpaṭṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

5. Atthi puthujjanassa kaṅkhā, atthi tassa Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā—pe—idappaccaya-tāpaṭṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato kaṅkhā, atthi tassa Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā—pe—idappaccaya-tāpaṭṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato kaṅkhā, n'atthi tassa Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā—pe—idappaccaya-tāpaṭṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa kaṅkhā, n'atthi tassa Satthari kaṅkhā, Dhamme kaṅkhā, Saṃghe kaṅkhā—pe—idappaccaya-tāpaṭṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

Nanu Arahato dose pahīno—pe—moho pahīno—pe—anottappam pahīnam ucchinnamūlam tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatim anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappam pahīnam ucchinnamūlam tālāvatthukatam anabhāvaṃkatam āyatim anuppādadhammam, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

7. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

8. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbam sacchikatan ti?

Āmantā.

Hañci Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbam sacchikatam, no vata re vattabbe “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

9. Atthi Arahato kaṅkhā ti? Sadhammakusalassa

Arahato atthi kaṅkhā, paradhammakusalassa Arahato n'atthi kaṅkhā ti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi kaṅkhā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato atthi kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato n'atthi kaṅkhā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n'atthi kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa kaṅkhā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno —pe— anottappam pahīnam, atthi tassa kaṅkhā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappam pahīnam atthi tassa kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Sadhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito —pe— bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kaṅkhā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito —pe— bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato dosappahānāya —pe— anottappappahānāya maggo bhāvito —pe— bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kaṅkhā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa kaṅkhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Sadhammakusalassa Arahato vītarāgo vītadoso vītamoho

—pe—sacchikātabbāṃ sacchikatāṃ, atthi tassa kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Paradhammakusalō Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbāṃ sacchikatāṃ, atthi tassa kaṅkhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anotappāṃ pahīnaṃ, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—anotappāṃ pahīnaṃ, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalō Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchikātabbāṃ sacchikatāṃ, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Sadhammakusalō Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbāṃ sacchikatāṃ, n'atthi tassa kaṅkhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Atthi Arahato kaṅkhā ti ?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā — “ Jānatvāhaṃ Bhikkhave passato āsavānaṃ khayaṃ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiṃ ca Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānaṃ khayō

hoti? Iti rūpaṃ, iti rūpassa samudayo, iti rūpassa atthaṅgamo; iti vedanā—pe—iti saññā—pe—iti saṃkhārā—pe—iti viññāṇaṃ, iti viññāṇassa samudayo, iti viññāṇassa atthaṅgamo ti. Evaṃ kho Bhikkhave jānato evaṃ passato āsavānaṃ khayō hotīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

16. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Jānatvāhaṃ Bhikkhave passato āsavānaṃ khayaṃ vadāmi, no ajānato no apassato. Kiṃ ca Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānaṃ khayō hoti? Idaṃ dukkhaṃ ti Bhikkhave jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhasamudayo ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhanirodho ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti, ayaṃ dukkhanirodhagāminīpaṭipadā ti jānato passato āsavānaṃ khayō hoti. Evaṃ kho Bhikkhave jānato evaṃ passato āsavānaṃ khayō hotīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

17. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Sabbam Bhikkhave anabhijānaṃ aparijānaṃ avirājayaṃ appajahaṃ abhabbo dukkhakkhāyāya. Sabbañ ca kho Bhikkhave abhijānaṃ parijānaṃ virājayaṃ pajahaṃ bhabbo dukkhakkhāyāyati.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

18. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

Sahā v’assa dassanasampadāya
Tayas su dhammā jahitā bhavanti
Sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca
Sīlabbatam vāpi yad atthi kiñci,

Catūh'apāyehi ca vippanutto
Cha cābhiñhānāni abhabbo kātun" ti.

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ "Atthi Arahato kaṅkhā ti."

19. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—"Yasmiṃ Bhikkhave samaye ariyasāvakassa virajaṃ vītamalaṃ dhammacakkhuṃ udapādi, 'yaṃ kiñci samudayadhammaṃ sabbaṃ taṃ nirodhadhammaṃ ti,' saha dassanuppādā Bhikkhave ariyasāvakassa tīṇi saññojanāni pabīyanti, sakkāyaditṭhi vicikicchā silabataparāmāso ti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ "Atthi Arahato kaṅkhā ti."

20. Atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

"Yadā have pātubhavanti dhammā
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa,
Ath'assa kaṅkhā vapayanti sabbā
Yato pajānāti sahetudhammaṃ ti.
Yadā have pātubhavanti dhammā
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa,
Ath'assa kaṅkhā vapayanti sabbā
Yato khayam paccayānaṃ avedīti.
Yadā have pātubhavanti dhammā
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa
Vidhūpayam¹ tiṭṭhati Mārasenaṃ
Suriyo² va obhāsayaṃ antalikkhaṃ ti.
Yā kāci kaṅkhā idha vā huraṃ vā
Sakavediyā³ vā paravediyā vā,
Jhāyino⁴ tā pajahanti⁵ sabbā

¹ avidhupayaṃ, S. ² Sūriyo, M. ³ veriyā, P.S.S.₂.

⁴ jāyaṇi no, S. ⁵ pajahatanti, P.

Ātāpino brahmacariyaṃ carantā ti.”

“ Ye kaṅkhā samatikkantā ¹ kaṅkhābhūtesu pāpīsu
Asaṃsayā viṣaṃyuttā ² tesu dinnāṃ mahapphalā ti.”

“ Etādisi ³ dhammapakāsanettha ⁴

Kin nu tattha ⁵ kaṅkhāti koci sāvakō,

Nitiṇṇa-oghaṃ ⁶ vicikicchachinnaṃ ⁷

Buddhaṃ namassāma ⁸ jinaṃ janindā ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

21. Na vattabbaṃ “ Atthi Arahato kaṅkhā ti ”?

Āmantā.

Nanu Arahā iṭṭhipurisānaṃ nāmagotte kaṅkheyya,
maggāmagge kaṅkheyya, tiṇakatṭhavanappatīnaṃ nāme
kaṅkheyyāti?

Āmantā.

Hañci Arahā iṭṭhipurisānaṃ nāmagotte—pe—tiṇakatṭhavanappatīnaṃ nāme kaṅkheyya, tena vata re vattabbe
“ Atthi Arahato kaṅkhā ti.”

22. Arahā iṭṭhipurisānaṃ nāmagotte—pe—tiṇakatṭhavanappatīnaṃ nāme kaṅkheyya, atthi Arahato kaṅkhā ti?

Āmantā.

Arahā sotāpattiphale vā sakadāgāmiphale vā anāgāmi-
phale vā arahatte vā kaṅkheyyāti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

K a ṅ k h ā k a t h ā .

II. 4.

1. Atthi Arahato paravitāraṇā ⁹ ti?

¹ saha°, S.

² oyutto, S.

³ ekādisi, P.S₂; kocisi, S.

⁴ pakāsanetta, S.

⁵ na tattha kiṃ, M.; kiṃ kaṅkhāti, P.S.S₂.

⁶ titiṇṇa°, P.; nattiṇṇa°, S.

⁷ vicikicchānani, P.

⁸ passāma, S.

⁹ pari°, P.

Āmantā.

Arahā paraneyyo parapattiyo parapaccayo parapaṭibaddhabhū¹ na jānāti, na passati, sammulho² asampajāno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu Arahā na paraneyyo, na parapattiyo, na parapaccayo, na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno ti?

Āmantā.

Hañci Arahā na paraneyyo, na parapattiyo, na parapaccayo, na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

2. Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, so ca paraneyyo parapattiyo parapaccayo parapaṭibaddhabhū na jānāti, na passati, asammulho sampajāno ti?

Āmantā.

Atthi Arahato paravitāraṇā, so ca paraneyyo parapattiyo parapaccayo parapaṭibaddhabhū na jānāti, na passati, asammulho sampajāno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Atthi Arahato paravitāraṇā, so ca na paraneyyo na parapattiyo na parapaccayo na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, so ca na paraneyyo na parapattiyo na parapaccayo na parapaṭibaddhabhū jānāti, passati, asammulho sampajāno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṅghe paravitāraṇā, sikkhāya paravitāraṇā, pubbante paravitāraṇā, aparante paravitāraṇā, pubbantāparante paravitāraṇā, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti?

¹ paraparibuddhābu, P.

² samulho, P.S.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā, sikkhāya paravitāraṇā, pubbante paravitāraṇā, aparante paravitāraṇā, pubbantā-parante paravitāraṇā, idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

5. Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato paravitāraṇā, atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato paravitāraṇā, n'atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Atthi puthujjanassa paravitāraṇā, n'atthi tassa Satthari paravitāraṇā, Dhamme paravitāraṇā, Saṃghe paravitāraṇā—pe—idappaccayatāpaṭiccasamuppannesu dhammesu paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgo pahīno ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatim anuppādadhammo, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

Nanu Arahato doso pahīno—pe—moho pahīno—pe—
anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnamūlaṃ tālāvatthukatamaṃ
anabhāvaṃkatamaṃ āyatimaṃ anuppādadhammaṃ ti?

Āmantā.

Hañci Arahato anottappaṃ pahīnaṃ ucchinnamūlaṃ
tālāvatthukatamaṃ anabhāvaṃkatamaṃ āyatimaṃ anuppāda-
dhammaṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitā-
raṇā ti.”

7. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—boj-
jhaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci Arahato rāgappahānāya bojjihaṅgā bhāvitā, no
vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato dosappahānāya—pe—anottappappahā-
nāya maggo bhāvito—pe—bojjihaṅgā bhāvitā ti?

Āmantā.

Hañci anottappappahānāya bojjihaṅgā bhāvitā, no vata
re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

8. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—sacchi-
kātabbaṃ sacchikataṃ ti?

Āmantā.

Hañci Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbaṃ sacchika-
taṃ, no vata re vattabbe “Atthi Arahato paravitāraṇā
ti.”

9. Atthi Arahato paravitāraṇā ti? Sadhammakusa-
lassa Arahato atthi paravitāraṇā, paradhammakusalassa
Arahato n’atthi paravitāraṇā ti.

Sadhammakusalassa Arahato atthi paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato atthi paravitāraṇā ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Paradhammakusalassa Arahato n’atthi paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato n'atthi paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno, moho pahīno—pe—
anottappaṃ pahīnaṃ, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappaṃ pahīnaṃ, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Sadhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—
bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—
bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sadhammakusalassa Arahato dosappahānāya—pe—
anottappappahānāya maggo bhāvito—pe—
bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalassa Arahato anottappappahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Sadhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vīta-moho—pe—
sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Paradhammakusalo Arahā vītarāgo—pe—
sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Paraddhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato rāgo pahīno, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paraddhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—
anottappaṃ pahīnaṃ, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato doso pahīno—pe—
anottappaṃ pahīnaṃ, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Paraddhammakusalassa Arahato rāgappahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā—pe—
anottappapahānāya maggo bhāvito—pe—bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalassa Arahato anottappapahānāya bojjhaṅgā bhāvitā, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paraddhammakusalo Arahā vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—
sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Sadhammakusalo Arahā vītarāgo—pe—sacchikātabbaṃ
sacchikataṃ, n'atthi tassa paravitāraṇā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Jānatvāhaṃ Bhikkhave passato āsavānaṃ khayam vadāmi, na ajānato no apas-
sato. Kiṃ ca Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānaṃ
khayo hoti? Iti rūpaṃ, iti rūpassa samudayo, iti rūpassa
atthaṅgamo; iti vedanā—pe—iti saññā—pe—iti sam-
khārā—pe—iti viññāṇaṃ, iti viññāṇassa samudayo, iti
viññāṇassa atthaṅgamo ti. Evaṃ kho Bhikkhave jānato
evaṃ passato āsavānaṃ khayam hoti.” Atth'eva suttanto
ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

16. Atthi Arahato paravitāraṇā ti.

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Jānatvāham Bhikkhave passato āsavānaṃ khayam vadāmi, no ajānato.no apassato. Kiñ ca Bhikkhave jānato kiṃ passato āsavānaṃ khayoti? Idaṃ dukkhan ti Bhikkhave jānato passato āsavānaṃ khayoti, ayaṃ dukkhasamudayo ti jānato passato āsavānaṃ khayoti, ayaṃ dukkhanirodho ti jānato passato āsavānaṃ khayoti, ayaṃ dukkhanirodhagāminīpaṭipadā ti jānato passato āsavānaṃ khayoti. Evaṃ kho Bhikkhave jānato evaṃ passato āsavānaṃ khayoti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

17. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Sabbam Bhikkhave anabhijānaṃ aparijānaṃ avirājayaṃ appajahaṃ abhabbo dukkhakkhāyāya. Sabbañ ca kho Bhikkhave abhijānaṃ parijānaṃ virājayaṃ pajahaṃ bhabbo dukkhakkhāyāyāti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

18. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

Sahā v’assa dassanasampadāya
Tayas su dhammā jābitā bhavanti
Sakkāyadiṭṭhi vicikicchitañ ca
Sīlabbatam vāpi yad atthi kiñci,
Catūh’ apāyehi ca vippamutto
Cha cābhiñhānāni abhabbo kātun ti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

19. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Yasmiṃ Bhikkhave samaye ariyasāvakassa virajam vītamalam dhammacakkhum udapādi, ‘yam kiñci samudayadhammam sabban tam nirodhadhamman ti,’ saha dassanuppādā Bhikkhave ariyasāvakassa tīṇi saññojanāni pahīyanti, sakkāyaditṭhi vicikicchā sīlabbataparāmāso ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

20. Atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“Nāham ¹ gamissāmi pamocanāya ²
Kathamkathim Dhotaka kañci ³ loke,
Dhammañ ca seṭṭham abhi jānamāno
Evam tuvaṃ ⁴ ogham imaṃ taresīti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

21. Na vattabbam “Atthi Arahato paravitāraṇā ti”?

Āmantā.

Nanu Arahato itṭhipurisānam nāmagottam pare vitāreyyūṃ, maggāmaggaṃ pare vitāreyyūṃ, tiṇakatṭhavanappatīnam nāmaṃ pare vitāreyyūṃ ti?

Āmantā.

Hañci Arahato itṭhipurisānam nāmagottam pare vitāreyyūṃ, maggāmaggaṃ pare vitāreyyūṃ, tiṇakatṭhava-

¹ nā param, P.S.S₂.

² pamojanāya, P.S₂.

³ Katham kathī kenaka kiñci, M.

⁴ duvaṃ, S₂; dhuvaṃ, P.

nappatīnaṃ nāmaṃ pare vitāreyyuṃ, tena vata re vattabbe
“Atthi Arahato paravitāraṇā ti.”

22. Arahato iṭṭhipurisānaṃ nāmagottaṃ pare vitāreyyuṃ, maggāmaggaṃ pare vitāreyyuṃ, tinakattāhavanāppatīnaṃ nāmaṃ pare vitāreyyuṃ, atthi Arahato paravitāraṇā ti?

Āmantā.

Arahato sotāpattiphalāṃ vā sakadāgāmiphalāṃ vā anāgāmiphalāṃ vā arahattaṃ vā pare vitāreyyuṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paravitāraṇakathā

II. 5.

1. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbattha¹ samāpannānaṃ atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbadā samāpannānaṃ atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpanassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbesaṃ samāpannānaṃ atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Sabbasamāpattīsu atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Samāpannassa atthi kāyabhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa n'atthi kāyabhedo ti ?

Āmantā.

Samāpannassa n'atthi vacībhedo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Samāpannassa atthi vācā, atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Samāpannassa atthi kāyo, atthi kāyabhedo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi kāyo, n'atthi kāyabhedo ti ?

Āmantā.

Samāpannassa atthi vācā, n'atthi vacībhedo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Dukkhan ti jānanto dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Samudayo ti jānanto samudayo ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dukkhan ti jānanto dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Nirodho ti jānanto nirodho ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dukkhan ti jānanto dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Maggo ti jānanto maggo ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Samudayo ti jānanto na ca samudayo ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Dukkhan ti jānanto na ca dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nirodho ti jānanto na ca nirodho ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Dukkhan ti jānanto na ca dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maggo ti jānanto na ca maggo ti vācaṃ bhāsātīti ?

Āmantā.

Dukkhan ti jānanto na ca dukkhan ti vācaṃ bhāsātīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Ñāṇaṃ kiṃgocaraṇaṃ ti ?

Ñāṇaṃ saccagocaraṇaṃ ti.

Sotaṃ saccagocaraṇaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Sotaṃ kiṃgocaraṇaṃ ti ?

Sotaṃ saddagocaraṇaṃ ti.

Ñāṇaṃ saddagocaraṇaṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Samāpannassa atthi vacībhedo, ñāṇaṃ saccagocaraṇaṃ, sotaṃ saddagocaraṇaṃ ti ?

Āmantā.

Hañci ñāṇaṃ saccagocaraṇaṃ, sotaṃ saddagocaraṇaṃ, no vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

Samāpannassa atthi vacībhedo, ñāṇaṃ saccagocaraṇaṃ, sotaṃ saddagocaraṇaṃ ti ?

Āmantā.

Dvinnāṃ phassānaṃ dvinnāṃ vedanānaṃ dvinnāṃ saññānaṃ dvinnāṃ cetanānaṃ dvinnāṃ cittānaṃ samodhānaṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Paṭhavīkaṣiṇaṃ samāpattiṃ¹ samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Āmantā.

Āpokasiṇaṃ—pe—tejokasiṇaṃ, vāyokasiṇaṃ, nīlakasiṇaṃ, pītakasiṇaṃ, lohita-kasiṇaṃ, odātakasiṇaṃ samāpattiṃ—pe—ākāsānañcāyatanaṃ, viññāṇañcāyatanaṃ, ākiñcaññāyatanaṃ — pe — nevasaññānāsaññāyatanaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ Paṭhavīkasinasamāpatti°, P.S₂.

9. Paṭhavīkaṣiṇaṃ samāpattiṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci paṭhavīkaṣiṇaṃ samāpattiṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe "Samāpannassa atthi vacībhedo ti."

Āpokasiṇaṃ—pe—odātakasiṇaṃ samāpattiṃ—pe—ākāsānañcāyatanam, viññānañcāyatanam, ākiñcaññāyatanam—pe—nevasaññānāsaññāyatanam samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanam samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe "Samāpannassa atthi vacībhedo ti."

10. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṃ samāpattiṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṃ dutiyaṃ jhānaṃ—pe—tatiyaṃ jhānaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Lokiyaṃ samāpattiṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci lokiyaṃ samāpattiṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe "Samāpannassa atthi vacībhedo ti."

Lokiyaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci lokiyaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe "Samāpannassa atthi vacībhedo ti."

Lokiyaṃ dutiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Hañci lokiyaṃ dutiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo, no vata re vattabbe "Samāpannassa atthi vacībhedo ti."

12. Lokuttaraṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokuttaraṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokiyaṃ dutiyaṃ—pe—tatiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokiyaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaraṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokiyaṃ dutiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaraṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Lokuttaraṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaraṃ dutiyaṃ jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokuttaraṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaraṃ tatiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokuttaraṃ dutiyaṃ jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaraṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lokuttaraṃ tatiyaṃ—pe—catuttham jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Lokuttaraṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa n'atthi vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Na vattabbaṃ “Samāpannassa atthi vacībhedo ti”?

Āmantā.

Nanu vitakkavicārā vacīsaṃkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā ti?

Āmantā.

Hañci vitakkavicārā vacīsaṃkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, tena vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

15. Vitakkavicārā vacīsaṃkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

Paṭhavīkaṣiṇam paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vitakkavicārā vacīsaṃkhārā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

Āpokasiṇaṃ—pe—tejokasiṇaṃ, vāyokasiṇaṃ, nīla-kasiṇaṃ, pītakasiṇaṃ, lohita-kasiṇaṃ—pe—odāta-kasiṇaṃ paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Na vattabbaṃ “Samāpannassa atthi vacībhedo ti”?

Āmantā.

Nanu vitakkasamuṭṭhānā¹ vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā ti?

Āmantā.

Hañci vitakkasamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, tena vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

17. Vitakkasamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

Saññāsamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, dutiyam jhānaṃ samāpannassa atthi saññā, atthi tassa vitakkavicārā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vitakkasamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, paṭhamam jhānaṃ samāpannassa atthi vitakkavicārā, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

Saññāsamuṭṭhānā vācā vuttā Bhagavatā, tatiyam jhānaṃ—pe—catuttham jhānaṃ, ākāśānañcāyatanam, viññāṇañcāyatanam, ākiñcaññāyatanam samāpannassa atthi saññā, atthi tassa vitakkavicārā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

18. Samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

Nanu “paṭhamam jhānaṃ samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth'eva suttanto ti?

¹ samuṭṭhānā, P.S.

Āmantā.

Hañci “paṭhamam jhānam samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto, no vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

19. “Paṭhamam jhānam samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

“Dutiyam jhānam samāpannassa vitakkavicārā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa vitakkavicārā ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

“Paṭhamam jhānam samāpannassa vācā niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa vacībhedo ti?

Āmantā.

“Tatthiyam jhānam samāpannassa pīti¹ niruddhā hoti—pe—catuttham jhānam samāpannassa assāsapassāsā niruddhā hoti, ākāsānañcāyatanam samāpannassa rūpa-saññā niruddhā hoti, viññāṇaṇcāyatanam samāpannassa ākāsānañcāyatanasaññā niruddhā hoti, ākiñcaññāyatanam samāpannassa viññāṇaṇcāyatanasaññā niruddhā hoti—pe—nevasaññānāsaññāyatanam samāpannassa ākiñcaññāyatanasaññā niruddhā hoti, saññāvedayitanirodham samāpannassa saññā ca vedanā ca niruddhā hotīti,” atth’eva suttanto ti, atthi tassa saññā ca vedanā cāti?

Na h’evam vattabbe—pe—

20. Na vattabbam “Samāpannassa atthi vacībhedo ti”?

Āmantā.

Nanu paṭhamassa jhānassa saddo kaṇṭhako² vutto Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci paṭhamassa jhānassa saddo kaṇṭhako vutto Bhagavatā, tena vata re vattabbe “Samāpannassa atthi vacībhedo ti.”

21. Paṭhamassa jhānassa saddo kaṇṭhako vutto Bhagavatā ti, samāpannassa atthi vacībhedo ti?

Āmantā.

¹ piti, M.

² kaṇṭhako, P.; kandako, S.

Dutiyassa jhānassa vitakkavicārā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā—pe—tatiyassa jhānassa pīti kaṇṭhako vuttā Bhagavatā—pe—catutthassa jhānassa assāsapassāsā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā, ākāśānañcāyatanaṃ samāpannassa rūpasāññā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā, viññāṇañcāyatanaṃ samāpannassa ākāśānañcāyatanaśāññā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā, ākiñcāññāyatanaṃ samāpannassa viññāṇañcāyatanaśāññā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā, nevasāññānāśāññāyatanaṃ samāpannassa ākiñcāññāyatanaśāññā kaṇṭhako vuttā Bhagavatā—pe—saññāvedayitanirodhaṃ samāpannassa saññā ca vedanā ca kaṇṭhako vuttā Bhagavatā, atthi tassa saññā ca vedanā cāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

22. Na vattabbaṃ “Samāpannassa atthi vacībhedo ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Sikhissa Ānanda Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa abhībhū nāma sāvako brahmaloke tītho sahasasilokadhātum¹ sarena viññāpesi. .

Ārabbhatha nikkamatha

Yuñjatha² Buddhasāsane,

Dhunātha maccuno senaṃ

Nalāgāraṃ³ va kuñjaro.

Yo imasmiṃ dhammavinaye

Appamatto viharissati,

Pahāya⁴ jātisaṃsāraṃ

Dukkhass'antaṃ karissatīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi samāpannassa atthi vacībhedo ti.

Vacībheda kathā.

II. 6.

1. Dukkāhāro maggaṅgaṃ⁵ maggapariyāpannan ti?

¹ dasasahassi^o, M.

² yuñcatha, P.

³ nalāgāraṃ, P.S.

⁴ pahāti, P.S.

⁵ maggaṃ, P.

Āmantā.

Ye keci “dukkhan ti” vācam bhāsanti, sabbe te maggam bhāventīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Ye keci “dukkhan ti” vācam bhāsanti, sabbe te maggam bhāventīti?

Āmantā.

Bālaputhujjanā “dukkhan ti” vācam bhāsanti, bālaputhujjanā maggam bhāventīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Mātughātakā — pe — pitughātakā, arahantaghātakā, rūhiruppādakā¹ — pe — saṃghabhedakā “dukkhan ti” vācam bhāsanti, saṃghabhedakā maggam bhāventīti?

Na h’evam vattābhe—pe—

D u k k h ā h ā r a k a t h ā.

II. 7.

1. Ekam cittam divasam tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Upaddhadivaso uppādakkhaṇo,² upaddhadivaso vayakkhaṇo ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Ekam cittam dve divase tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Divaso uppādakkhaṇo, divaso vayakkhaṇo ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Ekam cittam cattāro divase tiṭṭhati—pe—atṭha divase tiṭṭhati, dasa divase tiṭṭhati, vīsati divase tiṭṭhati, māsam tiṭṭhati, dve māse tiṭṭhati, cattāro māsē tiṭṭhati, atṭha māse tiṭṭhati, dasa māse tiṭṭhati, samvaccharam tiṭṭhati, dve vassāni tiṭṭhati, cattārī vassāni tiṭṭhati, atṭha vassāni tiṭṭhati, dasa vassāni tiṭṭhati, vīsati vassāni tiṭṭhati, timsa vassāni tiṭṭhati, cattārīsa vassāni tiṭṭhati, paññāsa vassāni tiṭṭhati, vassasatam tiṭṭhati, dve vassa-

¹ lohittuppādakā, M.

² okhaṇe, P.

satāni tiṭṭhati, cattāri vassasatāni tiṭṭhati, pañca vassasatāni tiṭṭhati, vassasahassam tiṭṭhati, dve vassasahassāni tiṭṭhati, cattāri vassasahassāni tiṭṭhati, atṭha vassasahassāni tiṭṭhati, soḷasa vassasahassāni tiṭṭhati, kappam tiṭṭhati, dve kappe tiṭṭhati, atṭha kappe tiṭṭhati, soḷasa kappe tiṭṭhati, battimsa kappe tiṭṭhati, catusatthi kappe tiṭṭhati, pañca kappasatāni tiṭṭhati, kappasahassam tiṭṭhati, dve kappasahassāni tiṭṭhati, atṭha kappasahassāni tiṭṭhati, soḷasa kappasahassāni tiṭṭhati, vīsati kappasahassāni tiṭṭhati, cattārīsa kappasahassāni tiṭṭhati, satthikappasahassāni tiṭṭhati,—pe—caturāsīti vassaahasahassāni tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Dve cattārīsa kappasahassāni uppādakkaṇa, dve cattārīsa kappasahassāni vayakkhaṇa ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Ekam cittam divasaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Atth'aññe dhammā ekāhaṃ bahu pi¹ uppajjitvā nirujjhantīti?

Āmantā.

Te dhammā cittaṇa lahuparivattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Te dhammā cittaṇa lahuparivattā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Nāhaṃ Bhikkhave aññaṃ ekam dhammaṃ pi samanupassāmi evaṃ lahuparivattaṃ yathayidaṃ² cittaṃ. Yāvañ c'idaṃ Bhikkhave upamaṃ pi na sukarā yāva lahuparivattaṃ cittaṇ ti.” Atth'eva suttanta ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Te dhammā cittaṇa lahuparivattā ti.”

3. Te dhammā cittaṇa lahuparivattā ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Seyyathāpi Bhikkhave

¹ bahuppi, M. ² M. inserts bhikkhave after yathayidaṃ.

makkato¹ araññe pavane caramāno sākhaṃ gaṇhāti, taṃ muñcitvā aññaṃ gaṇhāti, taṃ muñcitvā aññaṃ gaṇhāti, evameva kho Bhikkhave yadidaṃ vuccati “cittaṃ iti pi,” “mano iti pi,” “viññānaṃ iti pi,” taṃ rattiya ca divasassa ca aññaḍ eva uppajjati, aññaṃ nirujjhatīti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Te dhammā cittaena lahupari-vattā ti.”

4. Ekam cittaṃ divasaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Cakkhuviññānaṃ divasaṃ tiṭṭhatīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Sotaviññānaṃ—pe—ghānaviññānaṃ, jivhāviññānaṃ, kāyaviññānaṃ, akusalaṃ cittaṃ, rāgasahagataṃ dosasahagataṃ mohasahagataṃ mānasahagataṃ diṭṭhisahagataṃ vicikicchāsahagataṃ thīnasahagataṃ uddhaccasahagataṃ ahirikasahagataṃ anottappasahagataṃ cittaṃ divasaṃ tiṭṭhatīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

5. Ekam cittaṃ divasaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Yen’eva cittaena cakkhunā rūpaṃ passati, ten’eva cittaena sotena saddaṃ suṇāti—pe—ghānena gandhaṃ ghāyati, jivhāya rasaṃ sāyati, kāyena phoṭṭhabbaṃ phusati—pe—manasā dhammaṃ vijānāti—pe—yen’eva cittaena manasā dhammaṃ vijānāti, ten’eva cittaena cakkhunā rūpaṃ passati—pe—sotena saddaṃ suṇāti, ghānena gandhaṃ ghāyati, jivhāya rasaṃ sāyati, kāyena phoṭṭhabbaṃ phusatīti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

6. Ekam cittaṃ divasaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Yen’eva cittaena abhikkamati ten’eva cittaena paṭikkamati, yen’eva cittaena paṭikkamati ten’eva cittaena abhikkamati, yen’eva cittaena āloketi ten’eva cittaena viloketi,

yen'eva cittaena viloketi ten'eva cittaena āloketi, yen'eva cittaena sammīñjēti¹ ten'eva cittaena pasāreti, yen'eva cittaena pasāreti ten'eva cittaena sammīñjetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ yāvatāyukaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Manussānaṃ ekaṃ cittaṃ yāvatāyukaṃ tiṭṭhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ yāvatāyukaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Cātummahārājikānaṃ devānaṃ—pe—Tāvatisānaṃ devānaṃ, Yāmānaṃ devānaṃ, Tusitānaṃ devānaṃ, Nimmānarātīnaṃ devānaṃ, Paranimmitavasavattīnaṃ devānaṃ, Brahmāpārīsajjānaṃ devānaṃ, Brahmāparohitānaṃ devānaṃ, Mahābrahmānaṃ devānaṃ, Parittābhānaṃ devānaṃ, Appamāṇābhānaṃ devānaṃ, Ābhassarānaṃ devānaṃ, Parittasubhānaṃ devānaṃ, Appamāṇasubhānaṃ devānaṃ, Subhakiṇṇānaṃ devānaṃ, Vehapphalānaṃ devānaṃ, Avihānaṃ devānaṃ, Atappānaṃ devānaṃ, Sudassānaṃ devānaṃ, Sudassīnaṃ devānaṃ—pe—Akaniṭṭhānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ yāvatāyukaṃ tiṭṭhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ vīsati kappasahassāni āyupamāṇaṃ, ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ vīsati kappasahassāni tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Manussānaṃ vassasataṃ āyupamāṇaṃ, manussānaṃ ekaṃ cittaṃ vassasataṃ tiṭṭhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ vīsati kappasahassāni āyupamāṇaṃ, ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ vīsati kappasahassāni tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Cātummahārājikānaṃ devānaṃ pañca vassasatāni āyup-
pamāṇaṃ, cātummahārājikānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ
pañca vassasatāni tiṭṭhati—pe—vassasahassaṃ tiṭṭhati,
dve vassasahassāni tiṭṭhati, cattāri vassasahassāni tiṭṭhati,
aṭṭha vassasahassāni tiṭṭhati, soḷasa vassasahassāni tiṭ-
ṭhati, kappassa tatiyabhāgaṃ tiṭṭhati, upadḍhakappaṃ
tiṭṭhati, ekaṃ kappaṃ tiṭṭhati, dve kappe tiṭṭhati, cattāro
kappe tiṭṭhati, aṭṭha kappe tiṭṭhati, soḷasa kappe tiṭṭhati,
battiṃsa kappe tiṭṭhati, catusatthi kappe tiṭṭhati, pañca
kappasatāni tiṭṭhati, kappasahassaṃ tiṭṭhati, dve kappasahassāni tiṭṭhati, cattāri kappasahassāni tiṭṭhati, aṭṭha
kappasahassāni tiṭṭhati—pe—Akanitṭhagānaṃ devānaṃ
soḷasa kappasahassāni āyuppamāṇaṃ, Akanitṭhagānaṃ
devānaṃ ekaṃ cittaṃ soḷasa kappasahassāni tiṭṭhatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ cittaṃ muhuttaṃ muhuttaṃ uppajjati, muhuttaṃ muhuttaṃ nirujjha-
tīti?

Āmantā.

Ākāsānañcāyatanūpagā devā muhuttaṃ muhuttaṃ
cavanti, muhuttaṃ muhuttaṃ uppajjantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Ākāsānañcāyatanūpagānaṃ devānaṃ ekaṃ cittaṃ
yāvatāyukaṃ tiṭṭhatīti?

Āmantā.

Ākāsānañcāyatanūpagā devā yen'eva cittaṇa uppajjanti,
ten'eva cittaṇa cavantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cittaṭṭhikathā.

II. 8.

1. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā¹ kukkulā ti?

Āmantā.

Nanu atthi sukhā vedanā, kāyikaṃ sukhaṃ, cetasikaṃ

¹ anodhiṃ katvā, M.

sukham, dibbam sukham, mānusakam sukham, lābha-sukham, sakkārasukham, yānasukham, sayanasukham, issariyasukham, adhipaccasukham, gīhisukham, sāmāñña-sukham, sāsavam sukham, anāsavam sukham, upadhisukham, nirupadhisukham, sāmisaṃ sukham, nisāmisaṃ sukham, sappītikaṃ sukham, nippītikaṃ sukham, jhāna-sukham, vimuttasukham, kāmasukham, nekkhammasukham, pavivekasukham, upasamasukham, sambodhisukhaṃ ti?

Āmantā.

Hañci atthi sukhā vedanā—pe—sambodhisukham, no vata re vattabbe “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti.”

2. Na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhāgavatā—“Sabbam Bhikkhave ādittam. Kiñ ca Bhikkhave sabbam ādittam? Cakkhum Bhikkhave ādittam, rūpā ādittā, cakkhuviññāṇaṃ ādittam, cakkhusamphasso āditto, yaṃ p’idaṃ¹ cakkhusamphassapaccayā uppajjati vedayitaṃ sukham vā dukkham vā adukkhamasukham vā, taṃ pi ādittam. Kena ādittam?² Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittam, jātiyā jarāmaranena, sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittan ti vadāmi. Sotaṃ ādittam, saddā ādittā—pe—ghānaṃ ādittam, gandhā ādittā—pe—jīvā ādittā, rasā ādittā—pe—kāyo āditto, phoṭṭhabbā ādittā—pe—mano āditto, dhammā ādittā, manoviññāṇaṃ ādittam, manosamphasso āditto, yaṃ p’idaṃ manosamphassapaccayā uppajjati vedayitaṃ sukham vā dukkham vā adukkhamasukham vā, taṃ pi ādittam. Kena ādittam? Rāgagginā dosagginā mohagginā ādittam, jātiyā jarāmaranena, sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittan ti vadāmi.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

¹ yaṃ idaṃ, M.

² P.S.S.₂ omit Kena ādittam.

Tena hi sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.

3. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Pañc’ime Bhikkhave kāmaguṇā. Katame pañca? Cakkhuviññeyyā rūpā iṭṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmūpasamhitā rajanīyā, sota-viññeyyā saddā—pe—ghānaviññeyyā gandhā—pe—jivhā-viññeyyā rasā—pe—kāyaviññeyyā phoṭṭhabbā iṭṭhā kantā manāpā piyarūpā kāmūpasamhitā rajanīyā: ime kho Bhikkhave pañcā kāmaguṇā ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.”

4. Na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Lābhā vo¹ Bhikkhave, suladdhaṃ vo² Bhikkhave, khaṇo vo paṭividdho brahmacariyavāsāya. Diṭṭhā mayā Bhikkhave cha phassāya-tanikā nāma nirayā, tattha yaṃ kiñci cakkhunā rūpaṃ passati, aniṭṭharūpaṃ ñeva passati, no iṭṭharūpaṃ; akantarūpaṃ ñeva passati, no kantarūpaṃ; amanāparūpaṃ ñeva passati, no manāparūpaṃ: yaṃ kiñci sotena sad-dhaṃ suṇāti—pe—ghānena gandhaṃ ghāyati—pe—jivhāya rasaṃ sāyati—pe—kāyena phoṭṭhabbaṃ phusati—pe—manasā dhammaṃ vijānāti; aniṭṭharūpaṃ ñeva vijānāti, no iṭṭharūpaṃ; akantarūpaṃ ñeva vijānāti, no kantarūpaṃ; amanāparūpaṃ ñeva vijānāti, no manāparūpan ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.

5. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti?

Āmantā.

Nānu vuttaṃ Bhagavatā—“Lābhā vo Bhikkhave, suladdhaṃ vo Bhikkhave, khaṇo vo paṭividdho brahmacariyavāsāya. Diṭṭhā mayā Bhikkhave cha phassāya-

¹ te, P.S₂.

² suladdhaṃ to, P.

tānikā nāma saggā, tattha yaṃ kiñci cakkhunā rūpaṃ passati, iṭṭharūpaṃ ñeva passati, no anīṭṭharūpaṃ; kantarūpaṃ ñeva passati, no akantarūpaṃ; manāparūpaṃ ñeva passati, no amanāparūpaṃ: yaṃ kiñci sotena saddaṃ sunāti—pe—ghānena gandhaṃ ghāyati—pe—jivhāya rasaṃ sāyati—pe—kāyena phoṭṭhabbaṃ phusati—pe—manasā dhammaṃ vijānāti, iṭṭharūpaṃ ñeva vijānāti, no anīṭṭharūpaṃ; kantarūpaṃ ñeva passati, no akantarūpaṃ; manāparūpaṃ ñeva passati, no amanāparūpaṃ ti.”
 Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti.”

6. Na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti”?

Āmantā.

Nanu yaḍ aniccaṃ taṃ dukkhaṃ vuttaṃ Bhagavatā, sabbe saṃkhārā aniccā ti?

Āmantā.

Hañci yaḍ aniccaṃ taṃ dukkhaṃ vuttaṃ Bhagavatā, sabbe saṃkhārā aniccā, tena vata re vattabbe “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti.”

7. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti?

Āmantā.

Dānaṃ anīṭṭhaphalaṃ akantaphalaṃ amanuññaphalaṃ secanakaphalaṃ dukkhindriyaṃ dukkhavīpākaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Sīlaṃ—pe—uposatho—pe—bhāvanā—pe—brahmacariyaṃ anīṭṭhaphalaṃ akantaphalaṃ amanuññaphalaṃ secanakaphalaṃ dukkhindriyaṃ dukkhavīpākaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Nanu dānaṃ iṭṭhaphalaṃ kantaphalaṃ manuññaphalaṃ asecanakaphalaṃ sukhindriyaṃ sukhavīpākaṃ ti?

Āmantā.

Hañci dānaṃ iṭṭhaphalaṃ kantaphalaṃ manuññaphalaṃ asecanakaphalaṃ sukhindriyaṃ sukhavīpākaṃ,

no vata re vattabbe “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.”

Nanu sīlaṃ—pe—uposatho—pe—bhāvanā—pe—brahmacariyaṃ it̐thaphalaṃ kantaphalaṃ manuññaphalaṃ asecanakaphalaṃ sukhindriyaṃ sukhavipākaṃ ti?

Āmantā.

Hañci brahmacariyaṃ it̐thaphalaṃ kantaphalaṃ manuññaphalaṃ asecanakaphalaṃ sukhindriyaṃ sukhavipākaṃ, no vata re vattabbe “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.”

8. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Sukho viveko¹ tuṭṭhassa
Sutadhammassa passato
Abyāpajjhaṃ sukhaṃ loke
Pānabhūtesu saññamo.
Sukhā virāgatā loke
Kāmānaṃ samatikkamo
Asmimānassa yo vinayo
Etaṃ ve paramaṃ sukhaṃ.
Taṃ sukhena sukhaṃ pattāṃ
Accantaṃ sukhaṃ eva taṃ
Tisso vijjā anuppattā
Etaṃ ve² paramaṃ sukhaṃ ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkuḷā ti.”

K u k k u ḷ a k a t h ā.

II. 9.

1. Anupubbābhisamayo ti?

Āmantā.

Anupubbena sotāpattimaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena sotāpattimaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena sotāpattiphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Anupubbābhisamayo ti ?

Āmantā.

Anupubbena sakadāgāmimaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena sakadāgāmimaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena sakadāgāmiphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Anupubbābhisamayo ti ?

Āmantā.

Anupubbena anāgāmimaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena anāgāmimaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena anāgāmiphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Anupubbābhisamayo ti ?

Āmantā.

Anupubbena arahattamaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena arahattamaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena arahattaphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kim jahatīti ?

Sakkāyaditṭhim vicikiccham sīlabbataparāmāsam tadekatṭhe ca kilese catubbhāgam jahatīti.

Catubbhāgam sotāpanno, catubbhāgam na sotāpanno ; catubbhāgam sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato¹

no vata re vattabbe “ Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti.”

Nanu sīlaṃ—pe—uposatho—pe—bhāvanā—pe—brahmacariyaṃ iṭṭhaphalaṃ, kantaphalaṃ manunñaphalaṃ asecanakaphalaṃ sukhindriyaṃ sukhavipākaṃ ti?

Āmantā.

Hañci brahmacariyaṃ iṭṭhaphalaṃ kantaphalaṃ manunñaphalaṃ asecanakaphalaṃ sukhindriyaṃ sukhavipākaṃ, no vata re vattabbe “ Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti.”

8. Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“ Sukho viveko ¹ tuṭṭhassa
Sutadhammassa passato
Abyāpajjhaṃ sukhaṃ loke
Pānabhūtesu saññamo.
Sukhā virāgatā loke
Kāmānaṃ samatikkamo
Asmimānassa yo vinayo
Etaṃ ve paramaṃ sukhaṃ.
Taṃ sukhena sukhaṃ pattāṃ
Accantaṃ sukhaṃ eva taṃ
Tisso vijjā anuppattā
Etaṃ ve ² paramaṃ sukhaṃ ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Sabbe saṃkhārā anodhikatvā kukkulā ti.”

K u k k u l ā k a t h ā.

II. 9.

1. Anupubbābhisamayo ti?

Āmantā.

Anupubbena sotāpattimaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena sotāpattimaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena sotāpattiphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

2. Anupubbābhisamayō ti ?

Āmantā.

Anupubbena sakadāgāmimaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena sakadāgāmimaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena sakadāgāmiphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Anupubbābhisamayō ti ?

Āmantā.

Anupubbena anāgāmimaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena anāgāmimaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena anāgāmiphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

4. Anupubbābhisamayō ti ?

Āmantā.

Anupubbena arahattamaggam bhāvetīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

Anupubbena arahattamaggam bhāvetīti ?

Āmantā.

Anupubbena arahattaphalam sacchikarotīti ?

Na h'evam vattabbe—pe—

5. Sotāpattiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kim jahatīti ?

Sakkāyadiṭṭhim vicikiccham sīlabbataparāmāsam tadekatṭhe ca kilese catubhāgam jahatīti.

Catubhāgam sotāpanno, catubhāgam na sotāpanno ; catubhāgam sotāpattiphalapatto paṭiladdho adhigato¹

sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā¹ viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharati; catubhāgaṃ sattakkhattuparamo, kolaṃkolo, ekabījī,² Buddhhe aveccappasādena samannāgato, Dhamme—pe—Saṃghe—pe—ariyakantehi sīlehi samannāgato, catubhāgaṃ na ariyakantehi sīlehi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Samudayadassanena—pe—nirodhadassanena—pe—maggadassanena kiṃ jahatīti?

Sakkāyaditṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabbataparāmāsaṃ tadekatṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ sotāpanno, catubhāgaṃ na sotāpanno; catubhāgaṃ sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharati; catubhāgaṃ sattakkhattuparamo, kolaṃkolo, ekabījī, Buddhhe aveccappasādena samannāgato, Dhamme—pe—Saṃghe—pe—ariyakantehi sīlehi samannāgato, catubhāgaṃ na ariyakantehi sīlehi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṃ jahatīti?

Olārikaṃ kāmarāgaṃ olārikaṃ byāpādaṃ tadekatṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ sakadāgāmī, catubhāgaṃ na sakadāgāmī; catubhāgaṃ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samudayadassanena — pe — nirodhadassanena — pe — maggadassanena kiṃ jahatīti?

Olārikaṃ kāmarāgaṃ olārikaṃ byāpādaṃ tad ekatṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ sakadāgāmī, catubhāgaṃ na sakadāgāmī; catubhāgaṃ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato

¹ phussitvā, P.S.S₂.

² ekabījī, P.S.S₂.

sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṃ jahatīti?

Aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ aṇusahagataṃ byāpādaṃ tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ anāgāmī, catubhāgaṃ na anāgāmī; catubhāgaṃ anāgāmiphalapatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharati; catubhāgaṃ antarāparinibbāyī¹ — pe — upahaccaparinibbāyī — pe — asaṃkhārāparinibbāyī — pe — sasāṃkhārāparinibbāyī — pe — uddhamsoṭo akaniṭṭhagāmī, catubhāgaṃ na uddhamsoṭo na akaniṭṭhagāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samudayadassanena — pe — nirodhadassanena — pe — maggadassanena kiṃ jahatīti?

Aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ aṇusahagataṃ byāpādaṃ tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ anāgāmī, catubhāgaṃ na anāgāmī; catubhāgaṃ anāgāmiphalapatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharati; catubhāgaṃ antarāparinibbāyī — pe — upahaccaparinibbāyī — pe — asaṃkhārāparinibbāyī — pe — sasāṃkhārāparinibbāyī — pe — uddhamsoṭo akaniṭṭhagāmī, catubhāgaṃ na uddhamsoṭo na akaniṭṭhagāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhadassanena kiṃ jahatīti?

Rūparāgaṃ arūparāgaṃ mānaṃ uddhaccaṃ avijjaṃ tadekaṭṭhe ca kilese catubhāgaṃ jahatīti.

Catubhāgaṃ Arahā, catubhāgaṃ na Arahā; catubhāgaṃ arahattappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na

kāyena phusitvā viharati ; catubhāgaṃ vītaraṅgo vītadoso vītamoḥ katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasādattho parikkhīṇabhavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhitapaligho saṃkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātābbaṃ pahīnaṃ, bhāvetābbaṃ bhāvitaṃ — pe — sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, catubhāgaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikataṃ ti ?

Na h'evaṃ vattaṃ — pe —

Samudayaḍassanena — pe — nirodhaḍassanena — pe — maggaḍassanena kiṃ jahaṭīti ?

Rūparaṅgaṃ arūparaṅgaṃ mānaṃ uddhaccaṃ avijjaṃ taḍekaṭṭhe ca kiḷeṣe catubhāgaṃ jahaṭīti.

Catubhāgaṃ Arahaṃ, catubhāgaṃ na Arahaṃ ; catubhāgaṃ arahattappaṭṭo paṭiladdho adhiḡato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, catubhāgaṃ na kāyena phusitvā viharati ; catubhāgaṃ vītaraṅgo vītadoso vītamoḥ katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasādattho parikkhīṇabhavasaññojano sammadaññā vimutto ukkhitapaligho saṃkiṇṇaparikho abbulhesiko niraggalo ariyo pannaddhajo pannabhāro visaññutto suvijitavijayo, dukkhaṃ tassa pariññātaṃ, samudayo pahīno, nirodho sacchikato, maggo bhāvito, abhiññeyyaṃ abhiññātaṃ, pariññeyyaṃ pariññātaṃ, pahātābbaṃ pahīnaṃ, bhāvetābbaṃ bhāvitaṃ — pe — sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, catubhāgaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikataṃ ti ?

Na h'evaṃ vattaṃ — pe —

10. Sotāpattiḡhalasacchikiriyaṃ paṭipanno puḡgalo dukkhaṃ dakkhaṇto “ paṭipannaḡo ti ” vattaḡo ti ?

Āmantaṃ.

Dukkhe diṭṭhe “ phale ṭhito ti ” vattaḡo ti ?

Na h'evaṃ vattaṃ — pe —

Samudayaṃ dakkhaṇto — pe — nirodhaṃ dakkhaṇto “ paṭipannaḡo ti ” vattaḡo ti ?

Āmantā.

Nirodhe diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo maggaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Dukkhaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, dukkhe diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maggaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Samudayaṃ dakkhanto — pe — nirodhaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, nirodhe diṭṭhe “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, dukkhe diṭṭhe na vattabbaṃ “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Maggaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe na vattabbaṃ “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samudayaṃ dakkhanto — pe — nirodhaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, nirodhe diṭṭhe na vattabbaṃ “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Maggaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo, magge diṭṭhe na vattabbaṃ “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dukkhaṃ dakkhanto “paṭipannako ti” vattabbo dukkhe diṭṭhe na vattabbaṃ “phale ṭhito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Nirattiyaṃ¹ dukkhadassanaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Samudayaṃ dakkhanto — pe — nirodhaṃ dakkhanto
“paṭipannako ti” vattabbo nirodhe diṭṭhe na vattabbaṃ
“phalē tḥito ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Niratthiyaṃ nirodhadassanaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Dukkhe diṭṭhe cattāri saccāni diṭṭhāni hontīti?

Āmantā.

Dukkhasaccaṃ cattāri saccānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpakkhandaṃ aniccato diṭṭhe pañcakkhandhā aniccato
diṭṭhā hontīti?

Āmantā.

Rūpakkhando pañcakkhandhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Cakkhāyatane aniccato diṭṭhe dvādasāyatanāni
aniccato diṭṭhāni hontīti?

Āmantā.

Cakkhāyatanaṃ dvādasāyatanānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhudhātuyā aniccato diṭṭhāya aṭṭhārassa dhātuyo
aniccato diṭṭhā hontīti?

Āmantā.

Cakkhudhātu aṭṭhārassa dhātuyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkhundriye aniccato diṭṭhe bāvisatindriyāni aniccato
diṭṭhāni hontīti?

Āmantā.

Cakkhundriyaṃ bāvisatindriyānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Catūhi nāṇehi¹ sotāpattiphalam sacchikarotīti?

Āmantā.

Cattāri sotāpattiphalānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhahi nāṇehi sotāpattiphalam sacchikarotīti?

Āmantā.

Attha sotāpattiṭṭhalānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dvādasahi ñāṇehi sotāpattiṭṭhalāṇi sacchikarotīti?

Āmantā.

Dvādasā sotāpattiṭṭhalānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Catuccattārīsāya ñāṇehi sotāpattiṭṭhalāṇi sacchikarotīti?

Āmantā.

Catuccattārīsā sotāpattiṭṭhalānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattasattatiyā ñāṇehi sotāpattiṭṭhalāṇi sacchikarotīti?

Āmantā.

Sattasattati sotāpattiṭṭhalānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

17. Na vattabbaṃ “Anupubbābhisamayō ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā — “Seyyathāpi Bhikkhave mahāsamuddo anupubbānīno anupubbapōṇo anupubbapabbhāro na¹ āyataken' eva papāto,² evameva kho Bhikkhave imasmiṃ Dhammavinaye anupubbāsikkhā anupubbakiriyā anupubbapaṭipadā na āyataken' eva aññāpaṭi-vedho ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi anupubbābhisamayō ti.

18. Na vattabbaṃ “Anupubbābhisamayō ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—

“Anupubbena medhāvī

Thokaṃ thokaṃ³ khaṇe khaṇe

Kammāro rajatass'⁴ eva

Niddhame malaṃ attano ti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi anupubbābhisamayō ti.

¹ P. omits na.

² pāto, P.

³ thokathokaṃ, P.S.S₂.

⁴ rajakass'eva, P.S₂.

19. Anupubbābhisamayo¹ ti?

Āmantā.

Nanvāyasmā Gavampatī thero bhikkhū² etad avoca—
“Sammukhā me taṃ āvuso Bhagavato sutam, sammukhā
paṭiggahītam—‘Yo Bhikkhave dukkham passati, dukkha-
samudayaṃ pi so passati, dukkhanirodham pi passati,
dukkhanirodhagaminipatipadam pi passati. Yo dukkha-
samudayaṃ passati, dukkham pi so passati, dukkhaniro-
dham pi passati, dukkhanirodhagaminipatipadam pi
passati. Yo dukkhanirodham passati, dukkham pi so
passati, dukkhasamudayaṃ pi passati, dukkhanirodhagā-
minipatipadam pi passati. Yo dukkhanirodhagāminipa-
tipadam passati, dukkham pi so passati, dukkhasamuda-
yam pi passati, dukkhanirodham pi passatīti.’” Atth’eva
suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam, “Anupubbābhisamayo ti.”

20. Anupubbābhisamayo ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—

“Sahā v’assa dassanasampadāya —pe— cha cābhiṭhā-
nāni abhabbo kātun ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Anupubbābhisamayo ti.”

21. Anupubbābhisamayo ti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Yasmiṃ Bhikkhave sam-
aye ariyasāvakassa virajaṃ vītamalam dhammacakkhum
udapādi, ‘yam kiñci samudayadhammam, sabban taṃ
nirodhadhamman ti,’ saha dassanuppādā Bhikkhave
ariyasāvakassa tīṇi saññojanāni pahīyanti, sakkāyaditṭhi,
vicikicchā, sīlabbataparāmāso ti.” Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam “Anupubbābhisamayo ti.”

A n u p u b b ā b h i s a m a y a k a t h ā.

¹ M. K. insert na vattabbam.

² bhikkhu, P.

II. 10.

1. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Lokuttare sote paṭihaññati no lokiye, lokuttarena viññāyena paṭivijānanti no lokiyena, sāvakū paṭivijānanti no puthujjanā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Nanu Buddhassa bhagavato vohāro lokiye sote paṭihaññatīti?

Āmantā.

Hañci Buddhassa bhagavato vohāro lokiye sote paṭihaññati, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

Nanu Buddhassa bhagavato vohāraṃ lokiyena viññāyena paṭivijānantīti?

Āmantā.

Hañci Buddhassa bhagavato vohāraṃ lokiyena viññāyena paṭivijānanti, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

Nanu Buddhassa bhagavato vohāraṃ puthujjanā paṭivijānantīti?

Āmantā.

Hañci Buddhassa bhagavato vohāraṃ puthujjanā paṭivijānanti, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

2. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Maggo, phalaṃ, nibbānaṃ, sotāpattimaggo, sotāpatti-phalaṃ, sakadāgāmiccaṃ, sakadāgāmicchā, anāgāmiccaṃ, anāgāmicchā, arahattamaggo, arahattaphalaṃ, saṭipatṭhānaṃ, sammāpādaṃ, iddhipāda, indriyaṃ, balaṃ, bojjhaṅgo ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

3. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāraṃ suṇantīti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo sotaviññeyyo, sotasmiṃ paṭihaññati. sotassa āpātham¹ āgacchatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na sotaviññeyyo, na sotasmiṃ paṭihaññati, na sotassa āpātham āgacchatīti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na sotaviññeyyo, na sotasmiṃ paṭihaññati, na sotassa āpātham āgacchatī, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

4. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāre rajjeyyuntīti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo rāgaṭṭhānīyo, rajanīyo, kamanīyo, madanīyo, bandhanīyo, mucchanīyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na rāgaṭṭhānīyo, na rajanīyo, na kamanīyo, na madanīyo, na bandhanīyo, na mucchanīyo ti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na rāgaṭṭhānīyo, na rajanīyo, na kamanīyo, na madanīyo, na bandhanīyo, na mucchanīyo, no vata re vattabbe “Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti.”

5. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāram dusseyyuntīti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo dosaṭṭhānīyo, kopaṭṭhānīyo, paṭighaṭṭhānīyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na dosaṭṭhānīyo, na kopaṭṭhānīyo, na paṭighaṭṭhānīyo ti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na dosaṭṭhānīyo, na kopaṭṭhā-

nīyo, na paṭighaṭṭhānīyo, no vata re vattabbe "Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti."

6. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Atthi keci Buddhassa bhagavato vohāre muyheyyun¹ ti?

Āmantā.

Lokuttaro dhammo mohaṭṭhānīyo, aññāṇakaraṇo, acakkhukaraṇo, paññānirodhiko, vighātapakkhiko, nibbānasamvattaniko ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu lokuttaro dhammo na mohaṭṭhānīyo, na aññāṇakaraṇo, na acakkhukaraṇo, paññāvuddhiko,² avighātapakkhiko, nibbānasamvattaniko ti?

Āmantā.

Hañci lokuttaro dhammo na mohaṭṭhānīyo, na aññāṇakaraṇo, na acakkhukaraṇo, paññāvuddhiko, avighātapakkhiko, nibbānasamvattaniko, no vata re vattabbe "Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti."

7. Buddhassa bhagavato vohāro lokuttaro ti?

Āmantā.

Ye keci Buddhassa bhagavato vohāraṃ suṇanti, sabbe te maggaṃ bhāventīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ye keci Buddhassa bhagavato vohāraṃ suṇanti, sabbe te maggaṃ bhāventīti?

Āmantā.

Bālaputhujjanā Buddhassa bhagavato vohāraṃ suṇanti, bālaputhujjanā maggaṃ bhāventīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mātughātakā³ —pe— pitughātakā, arahantaghātakā, ruhiruppādakā³ —pe—samghabhedakā Buddhassa bhagavato vohāraṃ suṇanti, samghabhedakā maggaṃ bhāventīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ muyhantīti, P.S.S₂.

² buddhiko, P.S₂.

³ lohituppādakā, P.S₂.

8. Labbhā sovaṇṇayāya¹ laṭṭhiyā dhaññapuñjo pi suvaṇṇapuñjo pi ācikkhitun ti?

Āmantā.

Evameva Bhagavā lokuttarena vohārena lokiyaṃ pi lokuttaraṃ pi dhammaṃ voharatīti.

Labbhā elañḍiyāya² laṭṭhiyā dhaññapuñjo pi suvaṇṇapuñjo pi ācikkhitun ti?

Āmantā.

Evameva Bhagavā lokiyena vohārena lokiyaṃ pi lokuttaraṃ pi dhammaṃ voharatīti.

9. Buddhassa bhāgavato vohāro lokiyaṃ voharantassa lokiyo hoti, lokuttaraṃ voharantassa lokuttaro hotīti?

Āmantā.

Lokiyaṃ voharantassa so lokiye sote paṭihaññati, lokuttaraṃ voharantassa lokuttare sote paṭihaññati; lokiyaṃ voharantassa lokiyena viññāṇena paṭivijānanti, lokuttaraṃ voharantassa lokuttarena viññāṇena paṭivijānanti; lokiyaṃ voharantassa puthujjanā paṭivijānanti lokuttaraṃ voharantassa sāvakā paṭivijānantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Na vattabbaṃ “Buddhassa bhāgavato vohāro lokiyaṃ voharantassa lokiyo hoti, lokuttaraṃ voharantassa lokuttaro hotīti”?

Āmantā.

Nanu Bhagavā lokiyaṃ pi lokuttaraṃ pi dhammaṃ voharatīti?

Āmantā.

Hañci Bhagavā lokiyaṃ pi lokuttaraṃ pi dhammaṃ voharati, tena vata re vattabbe “Buddhassa bhāgavato vohāro lokiyaṃ voharantassa lokiyo hoti, lokuttaraṃ voharantassa lokuttaro hotīti.”

11. Buddhassa bhāgavato vohāro lokiyaṃ voharantassa lokiyo hoti, lokuttaraṃ voharantassa lokuttaro hotīti?

Āmantā.

Maggam voharantassa maggo hoti, amaggam voharan-

¹ sovaṇṇamayāya, M.K.

² elañḍhatiyāya, P.; elañḍhayāya, S₂.

tassa amaggo hoti; phalaṃ voharantassa phalaṃ hoti,
 aphaḷaṃ voharantassa aphaḷaṃ hoti; nibbānaṃ voharan-
 tassa nibbānaṃ hoti, anibbānaṃ voharantassa anibbānaṃ
 hoti; saṃkhaṭaṃ voharantassa saṃkhaṭaṃ hoti, asaṃ-
 khaṭaṃ voharantassa asaṃkhaṭaṃ hoti; rūpaṃ voharan-
 tassa rūpaṃ hoti, arūpaṃ voharantassa arūpaṃ hoti;
 vedanaṃ voharantassa vedanā hoti, aveḍanaṃ voharan-
 tassa aveḍanā hoti; saññāṃ voharantassa saññā hoti,
 asaññāṃ voharantassa asaññā hoti; saṃkhāre voharan-
 tassa saṃkhārā honti, asaṃkhāre voharantassa asaṃkhārā
 honti; viññāṇaṃ voharantassa viññāṇaṃ hoti, aviññāṇaṃ
 voharantassa aviññāṇaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vohā rakathā.

II. 11.

1. Dve nirodhā ti?

Āmantā.

Dve ¹ dukkhanirodhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve dukkhanirodhā ti?

Āmantā.

Dve nirodhasaccānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti?

Āmantā.

Dve dukkhasaccānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti?

Āmantā.

Dve samudayasaccānīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti?

Āmantā.

¹ P.S.S₂. omit dve.

Dve maggasaccānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve nirodhasaccānīti ?

Āmantā.

Dve tāṇāni ¹—pe—dve leṇāni, dve saraṇāni, dve parāya-
nāni, dve accutāni, ² dve amatāni—pe—, dve nibbānānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve nibbānānīti ?

Āmantā.

Atthi dvinnam nibbānānam uccanīcatā hīnapaṇītata-
ukkamsāvakaṃso sīmā vā bhedo vā rājī vā antarīkā ³
vā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Dve nirodhā ti ?

Āmantā.

Nanu appaṭisaṃkhāniruddhe ⁴ saṃkhāre paṭisaṃkhā-
nirodhentīti ?

Āmantā.

Hañci appaṭisaṃkhāniruddhe saṃkhāre paṭisaṃkhā-
nirodhenti, no vata re vattabbe “Dve nirodhā ti.”

3. Na vattabbaṃ “Dve nirodhā ti” ?

Āmantā.

Nanu appaṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā,
paṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā ti ?

Āmantā.

Hañci appaṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā,
paṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā accantabhaggā, tena vata
re vattabbe “Dve nirodhā ti.”

4. Dve nirodhā ti ?

Āmantā.

Paṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā arīyamaggaṃ āgama ⁵
niruddhā ti ?

Āmantā.

¹ tānāni, P.

² accuttāni, P.

³ anantarīkā, P.; anantarīkā, S₂.

⁴ oḍdhā, P.

⁵ āramma, P. S₂.

Appaṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā ariyamaggaṃ āgama .
niruddhā ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Dve nirodhā ti ?

Āmantā.

Paṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā na puna uppajjantīti ?

Āmantā.

Appaṭisaṃkhāniruddhā saṃkhārā na puna uppajjantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi na vattabbaṃ “Dve nirodhā ti.”

Nirodhakathā

Tassa uddānaṃ

Parūpahāro, Aññānaṃ, Kaṃkhā, Paravitāraṇā,
Vacībhedo, Dukkāhāro, Thīti, Kukkuḷā, Saṃkhārā,
Eko abhisamayo, Eko vohāro, Eko nirodho ti.

Dutiyo Vaggo.

III. 1.

1. Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Tathāgatabalaṃ sāvakabalaṃ, sāvakabalaṃ Tathāgatabalan¹ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Tañ ñeva Tathāgatabalaṃ taṃ sāvakabalaṃ, taṃ sāvakabalaṃ taṃ Tathāgatabalan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Yādisaṃ Tathāgatabalaṃ, tādisaṃ sāvakabalaṃ; yādisaṃ sāvakabalaṃ, tādisaṃ Tathāgatabalan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Yādiso Tathāgatassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānaṃ dhammadesanā, tādiso sāvakassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānaṃ dhammadesanā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Tathāgato Jino Satthā Sammāsambuddho Sabbaññū Sabbadassāvī² Dhammasāmī Dhammapaṭisaraṇo ti?

Āmantā.

Sāvako Jino Satthā Sammāsambuddho Sabbaññū Sabbadassāvī Dhammasāmī Dhammapaṭisaraṇo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Tathāgato anuppannassa maggassa uppādetā asaṅjātassa

¹ P.S.S.₂ omit Tathāgatabalan ti.

² °dayāvi, P.

maggassa sañjanetū anakkhātassa maggassa akkhātā .
maggaññū maggavidū maggakovidō¹ ti?

Āmantā.

Sāvako anuppannassa maggassa uppādetū asañjātassa
maggassa sañjanetū anakkhātassa maggassa akkhātā
maggaññū maggavidū maggakovidō ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathā-
gatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Sāvako sabbaññū sabbadassāvī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sāvako ñhānāñhānaṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako ñhānāñhānaṃ jānāti, tena vata re vattabbe
“Ñhānāñhānaṃ yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

5. Sāvako atītānāgatapaccuppannānaṃ kamma-
samādānaṃ ñhānaṃ hetuso vipākaṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako atītānāgatapaccuppannānaṃ kamma-
samādānaṃ ñhānaṃ hetuso vipākaṃ jānāti, tena vata
re vattabbe “Atītānāgatapaccuppannānaṃ kamma-
samādānaṃ ñhānaṃ hetuso vipākaṃ yathābhūtaṃ ñāṇaṃ
Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

6. Sāvako sabbatthagāminipaṭipadaṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako sabbatthagāminipaṭipadaṃ jānāti, tena
vata re vattabbe “Sabbatthagāminipaṭipadaṃ yathā-
bhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

7. Sāvako anekadhātum nānādhātum lokaṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako anekadhātum nānādhātum lokaṃ jānāti,
tena vata re vattabbe “Anekadhātum nānādhātum lokaṃ
yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ
ti.”

8. Sāvako sattānaṃ nānādhimuttikataṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako sattānaṃ nānādhimuttikataṃ jānāti, tena vata re vattabbe “Sattānaṃ nānādhimuttikataṃ yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

9. Sāvako jhānavimokkhasamādhisamāpattinaṃ¹ saṃkilesaṃ vohānaṃ vuṭṭhānaṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako jhānavimokkhasamādhisamāpattinaṃ saṃkilesaṃ vohānaṃ vuṭṭhānaṃ jānāti, tena vata re vattabbe “Jhānavimokkhasamādhisamāpattinaṃ saṃkilesaṃ vohānaṃ vuṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

10. Sāvako pubbenivāsānussatiṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako pubbenivāsānussatiṃ jānāti, tena vata re vattabbe “Pubbenivāsānussatiṃ yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

11. Sāvako sattānaṃ cutūpapātaṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci sāvako sattānaṃ cutūpapātaṃ jānāti, tena vata re vattabbe “Sattānaṃ cutūpapātaṃ yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

12. Nanu Tathāgatassāpi² āsavā khīṇā, sāvakassāpi āsavā khīṇā ti?

Āmantā.

Atthi kiñci nānākaraṇaṃ Tathāgatassa vā sāvakassa vā āsavakkhayena vā āsavakkhayaṃ vimuttiyā vā vimuttīti? N’atthi.

Hañci n’atthi kiñci nānākaraṇaṃ Tathāgatassa vā sāvakassa vā āsavakkhayena vā āsavakkhayaṃ vimuttiyā vā vimutti, tena vata re vattabbe “Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti.”

13. Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ sāvakasādhāraṇaṃ ti?

¹ vimokha°, P.S₂.

² Tathāgatassāti, P.S₂.

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-sādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-sādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ sāvaka-sādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

14. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathā-
gatabalaṃ sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathā-
gatabalaṃ sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-asādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

16. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvaka-sādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ sāvaka-sādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe— .

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
sāvakaśādhāraṇaṃ ti?

Āmantā.

Indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ sāvakaśādhāraṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Balakatthā.

III. 2.

1. Thānāṭṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
ariyaṃ ti?

Āmantā.

Maggo phalaṃ nibbānaṃ sotāpattimaggo sotāpat-
tiphalaṃ sakadāgāmiimaggo sakadāgāmiphalaṃ anāgāmi-
maggo anāgāmiphalaṃ arahattamaggo arahattaphalaṃ
saṭipatṭhānaṃ sammappadhānaṃ iddhipādā indriyaṃ
balaṃ bojjaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Thānāṭṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
ariyaṃ ti?

Āmantā.

Suññatārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Suññatārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Thānāṭṭhānañ ca manasikaroti, suññatañ ca manasi-
karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Thānāṭṭhānañ ca manasikaroti, suññatañ ca manasi-
karotīti?

Āmantā.

Dvinnam phassānaṃ dvinnam cittānaṃ samodhānaṃ
hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti?

Āmantā.

Animittārammaṇaṃ—pe—appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Thānāṭhānaṃ ca manasikaroti, appaṇihitaṃ ca manasikaroti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Thānāṭhānaṃ ca manasikaroti, appaṇihitaṃ ca manasikaroti?

Āmantā.

Dvinnam phassānaṃ dvinnam cittānaṃ samodhānaṃ hoti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Satipaṭṭhānā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Satipaṭṭhānā ariyā animittārammaṇā—pe—appaṇihitārammaṇā ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Sammappadhānā, iddhipādā,¹ indriyā, balā, bojjhaṅgā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bojjhaṅgā ariyā animittārammaṇā—pe—appaṇihitārammaṇā ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “suññatārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “suññatārammaṇā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “animittārammaṇaṃ —pe— appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “appaṇihitārammaṇā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “suññatārammaṇaṃ —pe— animittārammaṇaṃ —pe— appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Sammappadhānā—pe—bojjhaṅgā ariyā, na vattabbā “appaṇihitārammaṇā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti?

Āmantā.

Maggo phalaṃ nibbānaṃ sotāpattimaggo sotāpatti-phalaṃ sakadāgāmimaggo sakadāgāmiphalaṃ anāgāmimaggo anāgāmiphalaṃ arahattamaggo arahattaphalaṃ saṭipaṭṭhānaṃ sammappadhānaṃ iddhipādā indriyaṃ balaṃ bojjhaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ ti?

Āmantā.

Suññatārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Suññatārammaṇaṇ ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapātaṇ ca manasikaroti, suññataṇ ca manasikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapātaṇ ca manasikaroti, suññataṇ ca manasikarotīti?

Āmantā.

Dvinnam phassānaṃ dvinnam cittānaṃ samodhānaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṇ ti?

Āmantā.

Animittārammaṇaṃ—pe—appaṇihitārammaṇaṇ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Appaṇihitārammaṇaṇ ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapātaṇ ca manasikaroti, appaṇihitaṇ ca manasikarotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapātaṇ ca manasikaroti, appaṇihitaṇ ca manasikarotīti?

Āmantā.

Dvinnam phassānaṃ dvinnam cittānaṃ samodhānaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Satipaṭṭhānā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṇ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Satipaṭṭhānā ariyā animittārammaṇā—pe—appaṇihitārammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇaṇ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Sammappadhānā, iddhipādā, indriyā, balā, boj-
jhaṅgā ariyā suññatārammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bojjhaṅgā ariyā animittārammaṇā—pe—appaṇihitā-
rammaṇā ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathā-
gatabalaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “suññatārammaṇaṃ
ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “suññatārammaṇā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “animittārammaṇaṃ—pe—
appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Satipaṭṭhānā ariyā, na vattabbā “appaṇihitārammaṇā
ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ, na vattabbaṃ “suññatārammaṇaṃ—pe—
animittārammaṇaṃ—pe—appaṇihitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Sammappadhānā—pe—bojjhaṅgā ariyā, na vattabbā
“appaṇihitārammaṇā ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ ti?

Āmantā.

Thānāthāne yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
ariyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
ariyaṃ ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

14. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
na vattaḃbaṃ “ ariyaṃ ti ”?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
na vattaḃbaṃ “ ariyaṃ ti ”?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ na vattaḃbaṃ “ ariyaṃ ti ”?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
na vattaḃbaṃ “ ariyaṃ ti ”?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

15. Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ suññatārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
ariyaṃ suññatārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
ariyaṃ animittārammaṇaṃ—pe—appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ari-
yaṃ appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgatabalaṃ
ariyaṃ suññatārammaṇaṃ —pe— animittārammaṇaṃ
—pe— appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Āmantā.

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ ñāṇaṃ Tathāgata-
balaṃ ariyaṃ appaṇihitārammaṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattaḃbe—pe—

16. Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “suññatārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “suññatārammaṇaṃ ti”?

Na h’evaṃ vattaḃbe—pe—

Thānāṭhāne yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “animittārammaṇaṃ —pe— appaṇihibitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “appaṇihibitārammaṇaṃ ti”?

Na h’evaṃ vattaḃbe—pe—

Sattānaṃ cutūpapāte yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “suññatārammaṇaṃ —pe— animittārammaṇaṃ —pe— appaṇihibitārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Āsavānaṃ khaye yathābhūtaṃ nāṇaṃ Tathāgatabalaṃ ariyaṃ na vattaḃbaṃ “appaṇihibitārammaṇaṃ ti”?

Na h’evaṃ vattaḃbe—pe—

Ariyaṃ ti kathā.

III. 3.

1. Sarāgaṃ cittaṃ vimuccatīti?

Āmantā.

Rāgasahagataṃ rāgasahajātaṃ rāgasamsatṭhaṃ rāgasampayuttaṃ rāgasahabhū rāgānuparivatti akusalaṃ¹ lokiyaṃ sāsavaṃ saññojaniyaṃ ganthaniyaṃ oghaniyaṃ yoganiyaṃ nīvaraṇiyaṃ parāmatṭhaṃ upadāniyaṃ samkilesikaṃ² cittaṃ vimuccatīti?

Na h’evaṃ vattaḃbe—pe—

2. Saphassaṃ cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Āmantā.

¹ kusalaṃ, P.

² saṃkilesiyaṃ, P.S.₂.

Sarāgaṃ cittaṃ vimuccati, rūgo ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanaṃ—pe—sasaññaṃ—pe—sacetanaṃ—pe—sapaññaṃ cittaṃ vimuccati, paññā ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Sarāgaṃ cittaṃ vimuccati, rūgo ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Saphassaṃ sarāgaṃ cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Rūgo ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanaṃ sarāgaṃ—pe—sasaññaṃ sarāgaṃ—pe—sacetanaṃ sarāgaṃ—pe—sapaññaṃ sarāgaṃ cittaṃ vimuccati, paññā ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Rūgo ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sadosam cittaṃ vimuccatīti ?

Āmantā.

Dosasaḥagataṃ dosasaḥajātaṃ dosasaṃsaṭṭhaṃ dosa-sampayuttaṃ dosasaḥabhū dosānuparivatti akusalaṃ lokiyaṃ sāsavaṃ saññojanaṃ ganthaniyaṃ oghaniyaṃ yoganiyaṃ nīvaraṇiyaṃ parāmaṭṭhaṃ upādāniyaṃ saṃkilesikaṃ cittaṃ vimuccatīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Saphassaṃ cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ? .

Āmantā.

Sadosam cittaṃ vimuccati, doso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanaṃ—pe—sasaññaṃ—pe—sacetanaṃ—pe—sapaññaṃ cittaṃ vimuccati, paññā ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti ?

Āmantā.

Sadosam cittaṃ vimuccati, doso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Saphassam sadosam cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Āmantā.

Doso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanam sadosam—pe—sasaññaṃ sadosam—pe—sacetanam sadosam—pe—sapaññaṃ sadosam cittaṃ vimuccati, paññā ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Āmantā.

Doso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Samoham cittaṃ vimuccatīti?

Āmantā.

Mohasahagataṃ mohasahajātaṃ mohasaṃsatṭhaṃ mohasampayuttaṃ mohasahabhū mohānuparivatti akusalaṃ lokiyaṃ sāsavaṃ saññojanīyaṃ ganthanīyaṃ oghanīyaṃ yoganiyaṃ nīvaraṇīyaṃ parāmatṭhaṃ upādānīyaṃ samki-lesikaṃ cittaṃ vimuccatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Saphassam cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Āmantā.

Samoham cittaṃ vimuccati, moho ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanam—pe—sasaññaṃ—pe—sacetanam—pe—sapaññaṃ cittaṃ vimuccati, paññā ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Āmantā.

Samoham cittaṃ vimuccati, moho ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Saphassam samoham cittaṃ vimuccati, phasso ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Āmantā.

Moho ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Savedanaṃ samohaṃ—pe—sasaññaṃ samohaṃ—pe—
saccetaṃ samohaṃ—pe—sapaññaṃ samohaṃ cittaṃ
vimuccati, paññā ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Āmantā.

Moho ca cittaṃ ca ubho vimuccantīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Na vattabbaṃ “Sarāgaṃ sadosaṃ samohaṃ cittaṃ
vimuccatīti”?

Āmantā.

Vītarāgaṃ vītadosaṃ vītamohaṃ nikkilesaṃ cittaṃ
vimuccatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi sarāgaṃ sadosaṃ samohaṃ cittaṃ vimuccatīti.

V i m u t t i k a t h ā .

III. 4.

1. Vimuttaṃ vimuccamānaṃ ti?

Āmantā.

Ekadesaṃ vimuttaṃ, ekadesaṃ avimuttan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ekadesaṃ vimuttaṃ, ekadesaṃ avimuttan ti?

Āmantā.

Ekadesaṃ sotāpanno, ekadesaṃ na sotāpanno; eka-
desaṃ sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchi-
kato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati,
ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati; ekadesaṃ sattak-
khattuparamo, kolaṃkolo, ekabījī; Buddhē aveccappasā-
dena samannāgato, Dhamme—pe—Saṃghe—pe—ariya-
kantehi sīlehi samannāgato, ekadesaṃ ariyakantehi sīlehi
na samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Ekadesaṃ vimuttaṃ, ekadesaṃ avimuttan ti?

Āmantā.

Ekadesaṃ sakadāgāmī, ekadesaṃ na sakadāgāmī; ekadesaṃ sakadāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Ekadesaṃ vimuttaṃ, ekadesaṃ avimuttan ti?

Āmantā.

Ekadesaṃ anāgāmī, ekadesaṃ na anāgāmī; ekadesaṃ anāgāmiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ na kāyena phusitvā viharati; ekadesaṃ antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhārāparinibbāyī, sasāṃkhārāparinibbāyī, uddhamasoto akanitthagāmī, ekadesaṃ na uddhamasoto na akanitthagāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Ekadesaṃ vimuttaṃ, ekadesaṃ avimuttan ti?

Āmantā.

Ekadesaṃ Arahā, ekadesaṃ na Arahā; ekadesaṃ arahattappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharati, ekadesaṃ kāyena na phusitvā viharati; ekadesaṃ vītarāgo vītadoso vītamoho—pe—ekadesaṃ sacchikātabbaṃ sacchikataṃ, ekadesaṃ sacchikātabbaṃ na sacchikatan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Vimuttaṃ vimuccamānan ti?

Āmantā.

Uppādakkhaṇe vimuttaṃ, vayakkhaṇe¹ vimuccamānan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Na vattabbaṃ “Vimuttaṃ vimuccamānan ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Tassa evaṃ jānato evaṃ passato kāmāsavā pi cittaṃ vimuccati, bhavāsavā pi cittaṃ vimuccati, avijjāsavā pi cittaṃ vimuccatīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi vimuttaṃ vimuccamānan ti.

7. Vimuttaṃ vimuccamānan ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—"So evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anaṅgaṇe vigatūpakkilese mudubhūte kammaniye ṭhite āneṇjappatte āsavānaṃ khayañāṇāya cittaṃ abhininnāmetiti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ "Vimuttaṃ vimuccamānan ti."

8. Atthi cittaṃ vimuccamānan ti?

Āmantā.

Atthi cittaṃ rajjamānaṃ dussamānaṃ muyhamānaṃ kilissamānan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu rattaṇ c'eva arattaṇ ca, duṭṭhaṇ c'eva aduṭṭhaṇ ca, muḷhaṇ c'eva amuḷhaṇ ca, chinnaṇ c'eva achinnaṇ ca, bhinnaṇ c'eva abhinnaṇ ca, kataṇ c'eva akataṇ cāti?

Āmantā.

Hañci rattaṇ c'eva arattaṇ ca, duṭṭhaṇ c'eva aduṭṭhaṇ ca, muḷhaṇ c'eva amuḷhaṇ ca, chinnaṇ c'eva achinnaṇ ca, bhinnaṇ c'eva abhinnaṇ ca, kataṇ c'eva akataṇ ca, no vata re vattabbe "Atthi cittaṃ vimuccamānan ti."

V i m u c c a m ā n a k a t h ā .

III. 5.

1. Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnan ti?

Āmantā.

Atṭhamako puggalo sotāpanno sotāpattiphalappatto paṭiladdho adhigato sacchikato upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ pahīnan ti?

Āmantā.

• Aṭṭhamako puggalo sotāpanno sotāpattiṭṭhalappatto—
pe—kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahī-
nan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnan
ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlab-
bataparāmāso pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ
pahīnan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ
pahīnan ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo—pe—sīlabbata-
parāmāso pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo appahīno ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ appahī-
nan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo appahīno ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ
appahīnan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlab-
bataparāmāso appahīno ti?

Āmantā.

Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānaṃ appahī-
nan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthamakassa puggalassa sīlabhataparāmaṣo appahīno
ti?

Āmantā.

Atthamakassa puggalassa vicikicchāpariyutṭhānaṃ
appahīnaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānaṃ pahī-
naṃ ti?

Āmantā.

Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānappahānāya
maggo bhāvito ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānaṃ pahīnaṃ
ti?

Āmantā.

Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānappahānāya
satipatṭhānā bhāvitā — pe — samnappadhānā — pe — boj-
jhaṅgā bhāvitā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthamakassa puggalassa vicikicchāpariyutṭhānaṃ pahī-
naṃ ti?

Āmantā.

Atthamakassa puggalassa vicikicchāpariyutṭhānappa-
hānāya maggo bhāvito — pe — bojjhaṅgā bhāvitā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānappa-
hānāya maggo abhāvito ti?

Āmantā.

Amaggena pahīnaṃ lokiyeṇa sāsavena — pe — samkilesi-
kenāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthamakassa puggalassa diṭṭhipariyutṭhānappahānāya
satipatṭhānā — pe — bojjhaṅgā abhāvito ti?

Āmantā.

Amaggena pahīnaṃ lokiyeṇa sāsavena — pe — samkilesi-
kenāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānapahānāya maggo abhāvito—pe—bojjhaṅgā abhāvitā ti?

Āmantā.

Amaggena pahīnaṃ lokiyeṇa sāsavena—pe—saṃkilesikenāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Na vattabbam “Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ ti”?

Āmantā.

Uppajjissatīti? N'uppajjissatīti.

Hañci n'uppajjissati, tena vata re vattabbe “Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ ti.”

8. Na vattabbam “Atṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ ti”?

Āmantā.

Uppajjissatīti? N'uppajjissatīti.

Hañci n'uppajjissati, tena vata re vattabbe “Atṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ ti.”

9. Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhānusayo n'uppajjissatīti katvā, pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlabataparāmāso n'uppajjissatīti katvā, pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Atṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa vicikicchānusayo—pe—sīlabataparāmāso n'uppajjissatīti katvā, pahīno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa vicikicchāpariyuṭṭhānaṃ n'uppajjissatīti katvā, pahīnaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

A ṭ ṭ h a m a k a k a t h ā .

III. 6.

1. Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi viriyindriyaṃ—pe—
n'atthi satindriyaṃ—pe—n'atthi samādhindriyaṃ—pe—
n'atthi paññindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi paññā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhindriyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi viriyaṃ—pe—atthi sati,
atthi samādhi, atthi paññā ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññindriyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi mano, atthi manin-
driyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhin-
driyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi mano, atthi manin-
driyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññā, atthi paññin-
driyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi somanassam, atthi
somanassindriyaṃ—pe—atthi jīvitam, atthi jīvitindriyaṃ
ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhin-
driyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi jīvitam, atthi jīvitin-
driyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi viriyam—pe—atthi
paññā, atthi paññindriyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi
saddhindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi mano, n'atthi manin-
driyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhin-
driyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi somanassam, n'atthi
somanassindriyaṃ—pe—atthi jīvitam, n'atthi jīvitin-
driyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattaṃ—pe—

6. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi paññā, n'atthi paññindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi mano, n'atthi manindriyaṃ—pe—atthi somanassaṃ n'atthi somanassindriyaṃ—pe—atthi jīvitam, n'atthi jīvitindriyaṃ ti?

Na h'evaṃ vattaṃ—pe—

7. Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo asaddho ti?

Na h'evaṃ vattaṃ—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi viriyindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo kusīto hīnaviriyo ti?

Na h'evaṃ vattaṃ—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi satindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo muṭṭhassati asampajāno ti?

Na h'evaṃ vattaṃ—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi samādhindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo asamāhito vibbhantacitto ti?

Na h'evaṃ vattaṃ—pe—

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi paññindriyaṃ ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo duppañño eḷamūgo ti?

Na h'evaṃ vattaṃ—pe—

8. Aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, sā ca saddhā niyyānikā ti?

Āmantā.

Hañci aṭṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, sā ca saddhā niyyānikā, no vata re vattaṃ “Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi saddhindriyaṃ ti.”

Aṭṭhamakassa puggalassa atthi viriyaṃ, taṃ ca viriyaṃ niyyānikaṃ—pe—atthi sati, sā ca sati niyyānikā—pe—atthi samādhi, so ca samādhi niyyāniko—pe—atthi paññā, sā ca paññā niyyānikā ti?

Āmantā.

Hañci atṭhamakassa puggalassa atthi paññā, sā ca paññā niyyānikā, no vata re vattabbe “Atṭhamakassa puggalassa atthi paññindriyan ti.”

9. Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

10. Anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa—pe—arahattasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa atthi saddhā, atthi saddhindriyaṃ—pe—atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Atṭhamakassa puggalassa atthi paññā, atthi paññindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyan ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atṭhamakassa puggalassa atthi paññā, n'atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa atthi paññā, n'atthi paññindriyan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

12. Atṭhamakassa puggalassa atthi saddhā, n'atthi saddhindriyaṃ—pe—atthi paññā, n'atthi paññindriyan ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriya paṭipannassa puggalassa—
pe—arahattasacchikiriya paṭipannassa puggalassa atthi
paññā, n'atthi paññindriyaṇ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi pañc'indriyānīti?
Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Pañc'imāni Bhikkhave
indriyāni. Katamāni pañca? Saddhindriyaṃ, viriyin-
driyaṃ, satindriyaṃ, samādhindriyaṃ, paññindriyaṃ.
Imāni kho Bhikkhave pañc'indriyāni. Imesaṃ kho
Bhikkhave pañcannaṃ indriyānaṃ samattā paripūrattā¹
Arahā hoti. Tato mudutarehi arahattasacchikiriya
paṭipanno hoti; tato mudutarehi anāgāmī hoti; tato
mudutarehi anāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno hoti;
tato mudutarehi sakadāgāmī hoti; tato mudutarehi saka-
dāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno hoti; tato mudu-
tarehi sotāpanno hoti; tato mudutarehi sotāpattiphala-
sacchikiriya paṭipanno hoti. Yassa kho Bhikkhave
imāni pañc'indriyāni sabbena sabbam sabbathā sabbam
n'atthi, tam ahaṃ 'bāhiro puthujjanapakke² ṭhito ti'
vadāmīti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Aṭṭhamako puggalo bāhiro puthujjanapakke ṭhito ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi aṭṭhamakassapuggalassa atthi pañc'indriyānīti.

Aṭṭhamakassa indriyakathā.

III. 7.

1. Mamsacakkhum dhammupatthaddham dibbacak-
khun hotīti?

Āmantā.

Mamsacakkhum dibbacakkhum, dibbacakkhum mam-
sacakkhun ti?

¹ paripurato, P.S₂.

² pakkho, P.S₂.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Māṃsacakkhuṃ dhammupatthaddhaṃ dibbacakkhuṃ hotīti ?

Āmantā.

Yādisaṃ māṃsacakkhuṃ, tādisaṃ dibbacakkhuṃ; yādisaṃ dibbacakkhuṃ, tādisaṃ māṃsacakkhuṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Māṃsacakkhuṃ dhammupatthaddhaṃ dibbacakkhuṃ hotīti ?

Āmantā.

Taṇ ñeva māṃsacakkhuṃ tam¹ dibbacakkhuṃ, tam dibbacakkhuṃ tam māṃsacakkhuṃ ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Māṃsacakkhuṃ dhammupatthaddhaṃ dibbacakkhuṃ hotīti ?

Āmantā.

Yādiso māṃsacakkhussa visayo ānubhāvo gocaro, tādiso dibbassa cakkhussa visayo ānubhāvo gocaro ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Māṃsacakkhuṃ dhammupatthaddhaṃ dibbacakkhuṃ hotīti ?

Āmantā.

Upādinnaṃ hutvā anupādinnaṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Upādinnaṃ hutvā anupādinnaṃ hotīti ?

Āmantā.

Kāmāvacaraṃ hutvā rūpāvacaraṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kāmāvacaraṃ hutvā rūpāvacaraṃ hotīti ?

Āmantā.

Rūpāvacaraṃ hutvā arūpāvacaraṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpāvacaraṃ hutvā arūpāvacaraṃ hotīti ?

Āmantā.

Pariyāpannaṃ hutvā अपariyāpannaṃ hotīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Maṃsacakkhum dhammupatthaddham dībbacakkhum hotīti?

Āmantā.

Dībbacakkhum dhammupatthaddham maṃsacakkhum hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsacakkhum dhammupatthaddham dībbacakkhum hotīti?

Āmantā.

Dībbacakkhum dhammupatthaddham paññācakkhum hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsacakkhum dhammupatthaddham dībbacakkhum hotīti?

Āmantā.

Dībbacakkhum dhammupatthaddham maṃsacakkhum hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Maṃsacakkhum dhammupatthaddham dībbacakkhum hotīti?

Āmantā.

Dve'va cakkhūnīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dve'va cakkhūnīti?

Āmantā.

Nanu tīpi cakkhūni vuttāni Bhagavatā, maṃsacakkhum, dībbacakkhum, paññācakkhum ti?

Āmantā.

Hañci tīpi cakkhūni vuttāni Bhagavatā, maṃsacakkhum, dībbacakkhum, paññācakkhum, no vata re vattabbe “Dve'va cakkhūnīti”?

Dve'va cakkhūnīti?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā “Tīpi māni Bhikkhave cakkhūni. Katamāni tīpi? Maṃsacakkhum, dībbacakkhum, paññācakkhum. Imāni kho Bhikkhave tīpi cakkhūnīti.”

“ Maṃsacakkhuṃ dibbacakkhuṃ
 Paññācakkhuṃ anuttaraṃ,
 Etāni tīni cakkhūni
 Akkhāsi purisattamo.
 Maṃsacakkhussa uppādo
 Maggo dibbassa cakkhuno,
 Yathā ca ñāṇaṃ udapādi
 Paññācakkhuṃ anuttaraṃ.
 Tassa cakkhussa paṭilābhā
 Sabbadukkhā pamuccatīti.”

Atth’eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “ Dve’va cakkhūnīti.”

D i b b a c a k k h u k a t h ā .

III. 8.

1. Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ
 hotīti?

Āmantā.

Maṃsasotaṃ dibbasotaṃ, dibbasotaṃ maṃsasotaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti?

Āmantā.

Yādisaṃ maṃsasotaṃ, tādisaṃ dibbasotaṃ: yādisaṃ
 dibbasotaṃ, tadisaṃ maṃsasotaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti?

Āmantā.

Tañ ñeva maṃsasotaṃ taṃ dibbasotaṃ, taṃ dibba-
 sotaṃ taṃ maṃsasotaṃ ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti?

Āmantā.

Yādiso maṃsacakkhussa visayo ānubhāvo gocaro, tādiso
 dibbassa cakkhussa visayo ānubhāvo gocaro ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ
hotīti?

Āmantā.

Upādinnaṃ hutvā anupādinnaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Upādinnaṃ hutvā anupādinnaṃ hotīti?

Āmantā.

Kāmāvacaraṃ hutvā rūpāvacaraṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Kāmāvacaraṃ hutvā rūpāvacaraṃ hotīti?

Āmantā.

Rūpāvacaraṃ hutvā arūpāvacaraṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Rūpāvacaraṃ hutvā arūpāvacaraṃ hotīti?

Āmantā.

Pariyāpannaṃ hutvā अपariyāpannaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ
hotīti?

Āmantā.

Dibbasotaṃ dhammupatthaddhaṃ maṃsasotaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Maṃsasotaṃ dhammupatthaddhaṃ dibbasotaṃ hotīti?

Āmantā.

Ekañ ñeva¹ sotā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Ekañ ñeva sotā ti?

Āmantā.

Nanu dve sotāni vuttāni Bhagavatā, maṃsasotaṃ
dibbasotaṃ ti?

Āmantā.

Hañci dve sotāni vuttāni Bhagavatā, maṃsasotaṃ
dibbasotaṃ, no vata re vattabbe “Ekañ ñeva sotā ti.”

Dibbasotakāthā.

III. 9.

1. Yathākammūpagataṃ ñāṇaṃ dibbacakkhun ti?

Āmantā.

Yathākammūpagatañ ca manasikaroti, dibbena cakkhunā rūpaṃ passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathākammūpagatañ ca manasikaroti, dibbena cakkhunā rūpaṃ passatīti?

Āmantā.

Dvinnam phassānaṃ dvinnam cittānaṃ samodhānaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Yathākammūpagataṃ ñāṇaṃ dibbacakkhun ti?

Āmantā.

Ime vata¹ bhonto sattā ti ca manasikaroti, kāyaḍcaritena² samannāgatā ti ca manasikaroti, vacīḍcaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, manoduccaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, ariyānaṃ upavāḍakā ti ca manasikaroti, micchādiṭṭhikā ti ca manasikaroti, micchādiṭṭhikammasamāḍānā ti ca manasikaroti, te kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā apāyaṃ duggatiṃ vinipātaṃ nirayaṃ upapannā ti ca manasikaroti, ime vā pana bhonto sattā ti ca manasikaroti, kāyasucaritena³ samannāgatā ti ca manasikaroti, vacīsucaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, manosucaritena samannāgatā ti ca manasikaroti, ariyānaṃ anupavāḍakā ti ca manasikaroti, sammādiṭṭhikā ti ca manasikaroti, sammādiṭṭhikammasamāḍānā ti ca manasikaroti, te kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā sugatiṃ saggaṃ lokaṃ upapannā ti ca manasikaroti, dibbena cakkhunā rūpaṃ passatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathākammūpagataṃ ñāṇaṃ dibbacakkhun ti?

Āmantā.

Ime vata bhonto sattā ti ca manasikaroti,—pe—, te

kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā sugatiṃ saggam lokam upa-
pannā ti ca manasikaroti, dībbena cakkhunā rūpaṃ pa-
satīti?

Āmantā.

Dvinnam phassānam dvinnam cittānam samodhaṇam
hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Yathākammūpagataṃ nāṇam dībbacakkhun ti?

Āmantā.

Atthi koci adībbacakkhuko dībbacakkhum appaṭiladdho¹
anadhigato asacchikato yathākammūpagataṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci adībbacakkhuko dībbacakkhum appaṭi-
laddho anadhigato asacchikato yathākammūpagataṃ
jānāti, no vata re vattabbe “Yathākammūpagataṃ
nāṇam dībbacakkhun ti.”

4. Yathākammūpagataṃ nāṇam dībbacakkhun ti?

Āmantā.

Āyasmā Sāriputto yathākammūpagataṃ jānātīti?

Āmantā.

Hañci āyasmā Sāriputto yathākammūpagataṃ jānāti,
no vata re vattabbe “Yathākammūpagataṃ nāṇam dīb-
bacakkhun ti.”

5. Āyasmā Sāriputto yathākammūpagataṃ jānātīti?

Āmantā.

Atth'āyasmato Sāriputtassa dībbacakkhun ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atth'āyasmato Sāriputtassa dībbacakkhun ti?

Āmantā.

Nanu āyasmā Sāriputto etad avoca—

“N'eva pubbenivāsāya

Nāpi dībbassa cakkhuno

Cetopariyāya iddhiyā

Sotadhātuvisuddhiyā

Cutiya upapattiya

Paṇidhī me na vijjatīti.”

Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam "Yathākammūpagataṃ nāṇaṃ dibbacakkhun ti."

Yathākammūpagatānāṇakathā.

III. 10.

1. Atthi devesu saṃvaro ti?

Āmantā.

Atthi devesu asaṃvaro ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi devesu asaṃvaro ti?

Āmantā.

N'atthi devesu saṃvaro ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Nānu asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ, atthi devesu saṃvaro ti?

Āmantā.

Atthi devesu asaṃvaro, yaṃhā asaṃvarā¹ saṃvaro sīlaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe.

Ājānāhi niggahaṃ: hañci asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ, atthi devesu saṃvaro, tena vata re vattabbe "Atthi devesu asaṃvaro, yaṃhā asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ ti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ, atthi devesu saṃvaro,' no ca vattabbe 'atthi devesu asaṃvaro yaṃhā asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ ti,' " micchā.

No ce pana vattabbe "Atthi devesu asaṃvaro yaṃhā asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ ti," no vata re vattabbe "Asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ, atthi devesu saṃvaro ti."

Yaṃ tattha vadesi "Vattabbe kho 'asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ, atthi devesu saṃvaro,' no ca vattabbe 'atthi devesu asaṃvaro yaṃhā asaṃvarā saṃvaro sīlaṃ ti,' " micchā.

3. Atthi manussesu saṃvaro, atthi tattha asaṃvaro ti ? .
Āmantā.

Atthi devesu saṃvaro, atthi tattha asaṃvaro ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi devesu saṃvaro, n'atthi tattha asaṃvaro ti ?

Āmantā.

Atthi manussesu saṃvaro, n'atthi tattha asaṃvaro ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Atthi devesu pāṇātipātā veramaṇīti ?

Āmantā.

Atthi devesu pāṇātipāto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā verama-
ṇīti ?

Āmantā.

Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. N'atthi devesu pāṇātipāto ti ?

Āmantā.

N'atthi devesu pāṇātipātā veramaṇīti ? .

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?

Āmantā.

N'atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā verama-
ṇīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atthi manussesu pāṇātipātā veramaṇī, atthi tattha
pāṇātipāto ti ?

Āmantā.

Atthi devesu pāṇātipātā veramaṇī, atthi tattha pāṇāti-
pāto ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi manussesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā vera-
maṇī, atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?

Āmantā.

Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramaṇī,
atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Atthi devesu pāṇātipātā veramaṇī, n'atthi tattha pāṇātipāto ti?

Āmantā.

Atthi manussesu pāṇātipātā veramaṇī, n'atthi tattha pāṇātipāto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi devesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramaṇī, n'atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti?

Āmantā.

Atthi manussesu surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramaṇī, n'atthi tattha surāmerayamajjapamādaṭṭhānan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. N'atthi devesu saṃvaro ti?

Āmantā.

Sabbe devā pāṇātipātino adinnādāyino kāmesu micchācārino musāvādino surāmerayamajjapamādaṭṭhāyino ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi atthi devesu saṃvaro ti.

Saṃvarakathā.

III. 11.

1. Asaññasattesu saññā atthīti?

Āmantā.

Saññabhavo¹ saññagati saññasattāvāso saññasamsāro saññayoni saññattabhāvapaṭilābho² ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu asaññabhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasamsāro asaññayoni asaññattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Hañci asaññabhavo asaññagati asaññasattāvāso asaññasamsāro asaññayoni asaññattabhāvapaṭilābho, no vata re vattabbe “Asaññasattesu saññā atthīti.”

2. Asaññasattesu saññā atthīti?

¹ saññāsavo, P.

² vattatāvapaṭilābho, P.S.₂.

Āmantā.

Pañcavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu ekavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Hañci ekavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho, no vata re vattabbe “Asaññasattesu saññā atthīti.”

3. Asaññasattesu saññā atthīti?

Āmantā.

Tāya saññāya saññākaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Manussesu saññā atthi, so ca saññabhavo saññagati saññasattāvāso saññasamāro saññayoni saññattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaññasattesu saññā atthi, so ca saññabhavo saññagati saññasattāvāso saññasamāro saññayoni saññattabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Manussesu saññā atthi, so ca pañcavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Asaññasattesu saññā atthi, so ca pañcavokārabhavo gati sattāvāso saṃsāro yoni attabhāvapaṭilābho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Manussesu saññā atthi, tāya saññāya saññākaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Asaññasattesu saññā atthi, tāya saññāya saññākaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Asaññasattesu saññā atthi, so ca asaṇṇabhavo asaṇṇagati asaṇṇasattāvāso asaṇṇasamāro asaṇṇayoni asaṇṇattabhāvapaṭilābho ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca ekavokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

4. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca saññābhavo saññagati—pe—saññattabhāvapaṭilābho ti?

.. Āmantā.

Asaññasattesu na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca saññābhavo saññagati—pe—saññattabhāvapaṭilābho ti?

.. Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca catuvokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

.. Āmantā.

Asaññasattesu na vattabbaṃ “Saññā atthi,” so ca catuvokārabhavo gati—pe—attabhāvapaṭilābho ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

5. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti?”

Āmantā.

.. Nanu nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo ti?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, no yata re vattabbe “Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ ‘Saññā atthīti.’”

6. Nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti?”

.. Āmantā.

Ākāsānañcāyatanaṃ catuvokārabhavo, ākāsānañcāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti”?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

Nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti”?

Āmantā.

Viññānañcāyatanaṃ—pe—ākīñcaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, ākīñcaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti”?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

7. Ākāśānañcāyatanaṃ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Viññāṇañcāyatanaṃ—pe—ākāśaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti”?

Āmantā.

Nanu nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo ti?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, no vata re vattabbe “Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ ‘Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti.’”

9. Nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti”?

Āmantā.

Ākāśānañcāyatanaṃ—pe—viññāṇañcāyatanaṃ—pe—ākāśaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, ākāśaññāyatane na vattabbaṃ “Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti.”

10. Ākāśānañcāyatanaṃ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Viññāṇañcāyatanaṃ—pe—ākāśaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Āmantā.

Nevasaññānāsaññāyatanaṃ catuvokārabhavo, atthi tattha saññā ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

11. Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti”?

Āmantā.

Nanu nevasaññānāsaññāyatanan ti?

Āmantā.

Hañci nevasaññānāsaññāyatanaṃ, tena vata re vattabbe “Nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam ‘Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti.’”

12. Nevasaññānāsaññāyatanan ti katvā, nevasaññānāsaññāyatane na vattabbam “Saññā atthīti vā n'atthīti vā ti”?

Āmantā.

Adukkhamasukhā vedanā ti katvā, adukkkhamasukhāya¹ vedanāya² na vattabbam “Vedanā ti vā, avedanā ti vā ti”?

Na h'evam vattabbe—pe—

N e v a s a ñ ñ ā n ā s a ñ ñ ā y a t a n a k a t h ā .

T a t i y o V a g g o .

Balaṃ sādharmaṇaṃ, Ariyaṃ, Sarāgaṃ cittaṃ vimuccati,
Vimuttaṃ vimuccamānaṃ, Atthi cittaṃ vimuccamānaṃ,

Aṭṭhamakassa puggalassa diṭṭhipariyuṭṭhānaṃ pahīnaṃ,

Aṭṭhamakassa puggalassa n'atthi pañcindriyāni,
Cakkhup, Sotaṃ dhammupatthaddham, Yathākammūpagataññaṇaṃ,

Devesu samuvaro, Asaññasattesu saññā, evameva bhavaggaṇ ti.

¹ sukhā. P.K.

² vedanā, P.S.

IV. 1.

1. Gihī'ssa Arahā ti?

Āmantā.

Atthi Arahato gihisaññojanam ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato gihisaññojanam ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato gihisaññojanam no vata re vattabbe "Gihī'ssu Arahā ti."

2. Gihī'ssa Arahā ti?

Āmantā.

Nanu Arahato gihisaññojanam pahīnam ucchinnamūlam tālāvatthukatam anabhāvaṃ katam āyatim anuppādadhamman ti?

Āmantā.

Hañci Arahato gihisaññojanam pahīnam ucchinnamūlam tālāvatthukatam anabhāvaṃ katam āyatim anuppādadhammam, no vata re vattabbe "Gihī'ssa Arahā ti."

3. Gihī'ssa Arahā ti?

Āmantā.

Atthi koci gihī gihisaññojanam appahāya diṭṭh'eva dhamme dukkhass'antam karotīti?

N'atthi.

Hañci n'atthi koci gihī gihisaññojanam appahāya diṭṭh'eva dhamme dukkhass'antam karotī, no vata re vattabbe "Gihī'ssa Arahā ti."

4. Gihī'ssa Arahā ti?

Āmantā.

Nanu Vacchagoṭṭo paribbājako Bhagavantam etad avoca—"Atthi nu kho bho Gotama koci gihī gihisaññojanam appahāya kāyassa bheda dukkhass'antam karotīti"? "N'atthi kho Vaccha koci gihī gihisaññojanam appahāya kāyassa bheda dukkhass'antam karotīti." Atth'eva sutanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbam "Gihī'ssa Arahā ti."

5. Gihī'ssa Arahā ti?

Āmantā.

Arahā methunam dhammam paṭiseveyya, methunam dhammam uppādeyya, puttasaṃbādhasaṃyam ajjhāvasseyya, kāsikacandanam paccanubhaveyya, mālāgandhavilepanam dhāreyya, jātārūparajataṃ sādīyeyya, ajeḷakam paṭiganheyya, kukkuṭasūkaram paṭiganheyya, haṭṭhigavas-sāvaḷavam paṭiganheyya, tittiravaṭṭakamorakapiñjalam¹ paṭiganheyya, pitavaṇṭavālamolikam² dhāreyya, odātāni vatthāni dīghadasāni dhāreyya, yāvajīvam agāriyabhūto assāti?

"Na h'evam vattabbe—pe—

6. Na vattabbam "Gihī'ssa Arahā ti"?

Āmantā.

Nanu Yaso kulaputto, Uttiyo gahapati, Setu mānava gihissa byañjanena arahattaṃ pattā ti?

Āmantā.

Hañci Yaso kulaputto, Uttiyo gahapati, Setu mānava gihissa byañjanena arahattaṃ pattā, tena vata re vattabbe "Gihī'ssa Arahā ti."

Gihī'ssa Arahā ti kathā.

IV. 2.

1. Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Saha uppattiyā sotāpanno hotīti?

Na h'evam vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

¹ piñjaram, M.

² cittavaṇṭandhavālamoli, P ; cittavaṇḍavālamoliṃ, M.

Āmantā.

Saha uppattiyā sakadāgāmī hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Saha uppattiyā anāgāmī hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—.

2. Saha uppattiyā sotāpanno na hotīti?

Āmantā.

Hañci saha uppattiyā sotāpanno na hoti, no vata re vattabbe “Saha uppattiyā Arahā ti.”

Saha uppattiyā sakadāgāmī na hotīti?

Āmantā.

Hañci saha uppattiyā sakadāgāmī na hoti, no vata re vattabbe “Saha uppattiyā Arahā ti.”

Saha uppattiyā anāgāmī na hotīti?

Āmantā.

Hañci saha uppattiyā anāgāmī na hoti, no vattabbe “Saha uppattiyā Arahā ti.”

3. Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Sāriputto thero saha uppattiyā Arahā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Mahā Moggallāno thero—pe—Mahā Kassapo thero—pe—Mahā Kaccāyano thero—pe—Mahā Koṭṭhiko thero—pe—Mahā Panthako¹ thero saha uppattiyā Arahā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sāriputto thero na saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Hañci Sāriputto thero na saha uppattiyā Arahā, no vata re vattabbe “Saha uppattiyā Arahā ti.”

Mahā Moggallāno thero—pe—Mahā Kassapo thero, Mahā Kaccāyano thero, Mahā Koṭṭhiko thero—pe—Mahā Panthako thero na saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Hañci Mahā Paṇṭhako thero na saha uppattiyā Arahā,
no vata re vattabbe “Saha uppattiyā Arahā ti.”

5. Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Uppattesiyena cittaena arahattam sacchikaroti lokiyena
sāsavena—pe—saṃkilesikenāti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Uppattesiyam cittam niyyānikam khayagāmī bodhagāmī
apacayagāmī anāsavam—pe—asamkilesikan ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Nanu uppattesiyam cittam aniyyānikam, na khaya-
gāmī, na bodhagāmī, na apacayagāmī, sāsavam—pe—
saṃkilesikan ti?

Āmantā.

Hañci uppattesiyam cittam aniyyānikam, na khaya-
gāmī, na bodhagāmī, na apacayagāmī, sāsavam—pe—
saṃkilesikam, no vata re vattabbe “Saha uppattiyā
Arahā ti.”

6. Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Uppattesiyena cittaena rāgam pajahati, dosam pajahati,
moham pajahati,—pe—anottappam pajahatīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Uppattesiyam cittam maggo—pe—satipatṭhānam sam-
mappadhānam iddhipādo indriyam balaṃ—pe—bojjhaṅgo
ti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Uppattesiyena cittaena dukkham parijānāti, samudayam
pajahati, nirodham sacchikaroti, maggam bhāvetīti?

Na h’evam vattabbe—pe—

Saha uppattiyā Arahā ti?

Āmantā.

Cuticittam, maggacittam, uppattesiyaṃ cittaṃ, phala-
cittan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

U p p a t t i k a t h ā.

IV. 3.

1. Arahato sabbe dhammā anāsavā ti?

Āmantā.

Maggo phalaṃ nibbānaṃ sotāpattimaggo sotāpattipha-
laṃ sakadāgāminimaggo sakadāgāmiphalaṃ anāgāminimaggo
anāgāmiphalaṃ arahattamaggo arahataphalaṃ satipaṭṭhā-
naṃ sammappadhānaṃ iddhipādo indriyaṃ balaṃ boj-
jhaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Arahato sabbe dhammā anāsavā ti?

Āmantā.

Arahato cakkhuṃ anāsavaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato cakkhuṃ anāsavaṃ ti?

Āmantā.

Maggo phalaṃ nibbānaṃ—pe—bojjhaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato sotam—pe—Arahato ghānaṃ—pe—Arahato
jivhā—pe—Arahato kāyo anāsavo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahato kāyo anāsavo ti?

Āmantā.

Maggo phalaṃ—pe—bojjhaṅgo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Arahato kāyo anāsavo ti?

Āmantā.

Arahato kāyo paggahaniggahūpago¹ chedanabhedanū-
pago kākehi gijjhehi kulalehi sādharmaṇo ti?

Āmantā.

Anāsavo dhammo paggahaniggahūpago chedanabhedanūpago kākehi gijjhehi kulalehi sādharāṇo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Arahato kāye viṣaṃ kameyya, satthaṃ kameyya aggi kameyyāti?

Āmantā.

Anāsavo dhamme viṣaṃ kameyya, satthaṃ kameyya, aggi kameyyāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Labbhā¹ Arahato kāyo addubandhanena bandhituṃ, rajjubandhanena bandhituṃ, saṃkhalikabandhanena bandhituṃ, gāma-bandhanena bandhituṃ, nigama-bandhanena bandhituṃ, nagara-bandhanena bandhituṃ, janapada-bandhanena bandhituṃ, kaṇhapāṇcamehi² bandhanehi bandhituṃ ti?

Āmantā.

Labbhā anāsavo dhammo addubandhanena bandhituṃ, rajjubandhanena bandhituṃ, saṃkhalikabandhanena bandhituṃ, gāma-bandhanena bandhituṃ, nigama-bandhanena bandhituṃ, nagara-bandhanena bandhituṃ, janapadabandhanena bandhituṃ, kaṇhapāṇcamehi bandhanehi bandhituṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Yadi Arahā puthujjanassa cīvaram deti, anāsavaṃ hutvā sāsavaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāsavaṃ hutvā sāsavaṃ hotīti?

Āmantā.

Taṃ ñeva anāsavaṃ, taṃ sāsavaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Taṃ ñeva anāsavaṃ, taṃ sāsavaṃ ti?

Āmantā.

Maggo anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Phalaṃ, satipaṭṭhānaṃ, sammappadhānaṃ, iddhipādo, indriyaṃ, balaṃ, bojjhaṅgo anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

¹ Laddho, P.

² kaṇṭhapāṇcamehi, K.

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Yadi Arahā puthujjanassa piṇḍapātāṃ deti, senāsanāṃ deti, gilānapaccayabhesajjaparikkhāraṃ deti, anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Āmantā.

Taṃ ñeva anāsavaṃ, taṃ sāsavaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Taṃ ñeva anāsavaṃ, taṃ sāsavaṃ ti?

Āmantā.

Maggo anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Phalaṃ, sattipaṭṭhānaṃ, sammappadhānaṃ, iddhipādo, indriyaṃ, balaṃ, bojjhaṅgo anāsavo hutvā sāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Yadi¹ puthujjano Arahato cīvaraṃ deti, sāsavaṃ hutvā anāsavaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sāsavaṃ hutvā anāsavaṃ hotīti?

Āmantā.

Taṃ ñeva sāsavaṃ, taṃ anāsavaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Taṃ ñeva sāsavaṃ, taṃ anāsavaṃ ti?

Āmantā.

Rāgo sāsavo hutvā anāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Doso—pe—moho—pe—anottappaṃ sāsavaṃ hutvā anāsavaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Yadi puthujjano Arahato piṇḍapātāṃ deti, senāsanāṃ deti, gilānapaccayabhesajjaparikkhāraṃ deti, sāsavo hutvā anāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sāsavo hutvā anāsavo hotīti?

Āmantā.

Tañ ñeva sāsavaṃ, taṃ anāsavaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tañ ñeva sāsavaṃ, taṃ anāsavaṃ ti?

Āmantā.

Rāgo sāsavo hutvā anāsavo hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Doso—pe—mōho—pe—anottappaṃ sāsavaṃ hutvā anāsavaṃ hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Na vattabbam “Arahato sabbe dhammā anāsavā ti”?

Āmantā.

Nanu Arahā anāsavo ti?

Āmantā.

Hañci Arahā anāsavo, tena vata re vattabbe “Arahato sabbe dhammā anāsavā ti.”

A n ā s a v a k a t h ā.

IV. 4.

1. Arahā catūhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā catūhi phassehi catūhi vedanāhi catūhi saññāhi catūhi cetanāhi catūhi cittehi catūhi saddhāhi catūhi viriyehi catūhi satīhi catūhi samādhīhi catūhi paññāhi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Anāgāmī tīhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmī tīhi phassehi—pe—tīhi paññāhi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmī dvīhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmī dvīhi phassehi—pe—dvīhi paññāhi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Arahā sotāpattiṭṭhalena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā sotāpanno sattakkhattuparamo, kolaṇkolo, ekabījī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahā sakadāgāmīṭṭhalena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā sakadāgāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahā anāgāmīṭṭhalena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā anāgāmī antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkhārāparinibbāyī, sasāṃkhārāparinibbāyī, ud-dhamso to akanīṭṭhagāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Anāgāmī sotāpattiṭṭhalena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmī sotāpanno sattakkhattuparamo, kolaṇkolo, ekabījī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmī sakadāgāmīṭṭhalena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmī sakadāgāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmī sotāpattiṭṭhalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmī sotāpanno sattakkhattuparamo, kolaṇkolo, ekabījī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Sotāpattiṭṭhalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahā sotāpattiṭṭhalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sve'va Arahā so sotāpanno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmīṭṭhalena samannāgato, “sakadāgāmī ti” vattabbo ti?

Āmantā.

c. Arahā sakadāgāmiphaleṇa samannāgato ti?

Āmantā.

Sve'va Arahā so sakadāgāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphaleṇa samannāgato “anāgāmī ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahā anāgāmiphaleṇa samannāgato ti?

Āmantā.

Sve'va Arahā so anāgāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Sotāpattiphaleṇa samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Anāgāmī sotāpattiphaleṇa samannāgato ti?

Āmantā.

Sve'va Anāgāmī so sotāpanno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphaleṇa samannāgato “sakadāgāmī ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Anāgāmī sakadāgāmiphaleṇa samannāgato ti?

Āmantā.

Sotāpattiphaleṇa samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Sakadāgāmī sotāpattiphaleṇa samannāgato ti?

Āmantā.

Sve'va sakadāgāmī so sotāpanno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

k. Arahā sotāpattiphaleṇa samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu Arahā sotāpattiphalaṃ vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci Arahā sotāpattiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “Arahā sotāpattiphaleṇa samannāgato ti.”

8. Arahā sotāpattiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahū sotāpattimaggāṃ vītivatto, sakkāyaditṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabhataparāṃsaṃ apāyagamanīyaṃ rāgaṃ apāyagamanīyaṃ dosaṃ apāyagamanīyaṃ mohāṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Arahū sakadāgāmiphalaṃ samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu Arahū sakadāgāmiphalaṃ vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci Arahū sakadāgāmiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “Arahū sakadāgāmiphalaṃ samannāgato ti.”

10. Arahū sakadāgāmiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahū sakadāgāmimaggāṃ vītivatto, oḷārikaṃ kāmārāgaṃ oḷārikaṃ byāpādaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

11. Arahū anāgāmiphalaṃ samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu Arahū anāgāmiphalaṃ vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci Arahū anāgāmiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “Arahū anāgāmiphalaṃ samannāgato ti.”

12. Arahū anāgāmiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahū anāgāmimaggāṃ vītivatto, aṇusahagataṃ kāmārāgaṃ aṇusahagataṃ byāpādaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Anāgāmī sotāpattiphalaṃ samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu anāgāmī sotāpattiphalaṃ vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci anāgāmī sotāpattiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “Anāgāmī sotāpattiphalaṃ samannāgato ti.”

14. Anāgāmī sotāpattiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmī sotāpattimaggam vītivatto, sakkāyadit̤ṭhim vicikiccham sīlabbataparāmāsam apāyagamanīyam rāgam apāyagamanīyam dosam apāyagamanīyam moham vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

15. Anāgāmī sakadāgāmiphalaena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu anāgāmī sakadāgāmiphalam vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci anāgāmī sakadāgāmiphalam vītivatto, no vata re vattabbe “Anāgāmī sakadāgāmiphalaena samannāgato ti.”

16. Anāgāmī sakadāgāmiphalam vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmī sakadāgāmimaggam vītivatto, oḷārikam kāmarāgam oḷārikam byāpādam vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

17. Sakadāgāmī sotāpattiphalaena samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu sakadāgāmī sotāpattiphalam vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci sakadāgāmī sotāpattiphalam vītivatto, no vata re vattabbe “Sakadāgāmī sotāpattiphalaena samannāgato ti.”

18. Sakadāgāmī sotāpattiphalam vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmī sotāpattimaggam vītivatto, sakkāyadit̤ṭhim vicikiccham sīlabbataparāmāsam apāyagamanīyam rāgam apāyagamanīyam dosam apāyagamanīyam moham vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

19. Na vattabham “Arahā catūhi phalehi samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu Arabatā cattāri phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti?

Āmantā.

Hañci Arahatā cattāri phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Arahā catūhi phalehi samannāgato ti.”

20. Na vattabhami “Anāgāmi tīhi phalehi samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu anāgāminā tīpi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti?

Āmantā.

Hañci anāgāminā tīpi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Anāgāmi tīhi phalehi samannāgato ti.”

21. Na vattabhami “Sakadāgāmi dvīhi phalehi samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu sakadāgāminā dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti?

Āmantā.

Hañci sakadāgāminā dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Sakadāgāmi dvīhi phalehi samannāgato ti.”

22. Arahatā cattāri phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti. Arahā catūhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Arahatā cattāro maggā paṭiladdhā, tehi ca parihīno ti, Arahā catūhi maggehi samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

23. Anāgāminā tīpi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti, anāgāmi tīhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāminā tayo maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīno ti, anāgāmi tīhi maggehi samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

24. Sakadāgāminā dve phalāni paṭiladdhāni, dvīhi ca aparihīno ti, sakadāgāmi dvīhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāminā dve maggā paṭiladdhā, dvīhi ca apari-
hīno ti, sakadāgāmī dvīhi maggehi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

* S a m a n n ā g a t a k a t h ā.

IV. 5.

1. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā chahi phassehi chahi vedanāhi—pe—chahi pañ-
ñāhi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti?

Āmantā.

Arahā cakkhunā rūpaṃ passanto sotena saddaṃ suṇāti,
ghānena gandhaṃ ghāyati, jivhāya rasaṃ sāyati, kāyena
phoṭṭhabbaṃ phusāti, manasā dhammaṃ vijānāti—pe—
manasā dhammaṃ vijānanto cakkhunā rūpaṃ passati,
sotena saddaṃ suṇāti, ghānena gandhaṃ ghāyati, jivhāya
rasaṃ sāyati, kāyena phoṭṭhabbaṃ phusātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti?

Āmantā.

Satataṃ samitaṃ abbokiṇṇaṃ chahi upekkhāhi saman-
nāgato samāhito, cha upekkhāyo paccupaṭṭhitā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṃ “Arahā chahi upekkhāhi samannā-
gato ti”?

Āmantā.

Nanu Arahā chaḷupekkho¹ ti?

Āmantā.

Hañci. Arahā chaḷupekkho, tena vata re vattabbe
“Arahā chahi upekkhāhi samannāgato ti.”

U p e k k h ā s a m a n n ā g a t a k a t h ā.

¹ chaḷupekkhā, P.S₂. ; chalaṅgupekkhā, M.

IV. 6.

1. Bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Bodhiyā niruddhāya vigatāya paṭipassaddhāya abuddho hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Atītāya bodhiyā buddho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītāya bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti, samudayaṃ pajahati, nirodhaṃ sacchikaroti, maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Anāgatāya bodhiyā buddho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatāya bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti, samudayaṃ pajahati, nirodhaṃ sacchikaroti, maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Atītāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti, samudayaṃ pajahati, nirodhaṃ sacchikaroti, maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Atītāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti—pe—maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Anāgatāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paccuppannāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti, samudayaṃ pajahati, nirodhaṃ sacchikaroti, maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Anāgatāya bodhiyā buddho, tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti—pe—maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Atītāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atītāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti—pe—maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti—pe—maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Anāgatāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā bodhikaraṇīyaṃ karotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgatāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti—pe—maggaṃ bhāvetīti?

Āmantā.

Paccuppannāya bodhiyā buddho, na ca tāya bodhiyā dukkhaṃ parijānāti—pe—maggaṃ bhāvetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

8. Atītāya bodhiyā buddho, anāgatāya bodhiyā buddho, paccuppannāya bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Tihi bodhīhi buddho ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tihi bodhīhi buddho ti?

Āmantā.

Satataṃ samitaṃ abbokiṇṇaṃ tihi bodhīhi samannāgato samāhito, tisso bodhiyo paccuppaṭṭhitā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

9. Na vattabbaṃ “Bodhiyā buddho ti”?

Āmantā.

Nanu bodhipaṭilābhā buddho ti?

Āmantā.

Hañci bodhipaṭilābhā buddho, tena vata re vattabbe “Bodhiyā buddho ti.”

10. Bodhipaṭilābhā buddho ti, bodhiyā buddho ti?

Āmantā.

Bodhipaṭilābhā bodhī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bodhiyā buddho ti kathā.

IV. 7.

1. Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Padesalakkhaṇehi samannāgato padesabodhisatto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Tibhāgalakkhaṇehi samannāgato tibhāgabodhisatto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Upaḍḍhalakkhaṇehi samannāgato upaḍḍhabodhisatto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti?

Āmantā.

Cakkavattisatto lakkhaṇasamannāgato Cakkavattisatto Bodhisatto ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cakkavattisatto lakkhaṇasamannāgato Cakkavattisatto Bodhisatto ti?

Āmantā.

Yādiso Bodhisattassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānaṃ dhammadesanā, tādiso Cakkavattisattassa pubbayogo pubbacariyā, dhammakkhānaṃ dhammadesanā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisattassa jāyamānassa devā paṭhamam paṭiggaṇhanti, pacchā manussā; evameva Cakkavattisattassa jāyamānassa devā paṭhamam paṭiggaṇhanti, pacchā manussā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Yathā Bodhisattassa jāyamānassa cattāro devaputtā paṭiggahetvā mātu purato ṭhapenti, “Attamanā devī hohi,¹ mahesakkho tava putto uppanno ti”; evameva Cakkavattisattassa jāyamānassa cattāro devaputtā paṭiggahetvā mātu purato ṭhapenti, “Attamanā devī hohi, mahesakkho tava putto uppanno ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisattassa jāyamānassa dve udakassa dhārā antalikkhā pātubhavanti, ekā sītassa, ekā uṇhassa, yena Bodhisattassa udakakiccaṃ karonti, mātu ca; evameva

Cakkavattisattassa jāyamānassa dve udakassa dhārā antalikkhā pātubhavanti, ekā sītassa, ekā uphassa, yena Bodhisattassa udakakiccaṃ karonti, mātu cāti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Yathā saṃpatijāto Bodhisatto samehi pādehi paṭiṭṭhahitvā uttarena abhimukho¹ satta padavītilhāre gacchati setamhi chatte anudhāriyamāne,² sabbā ca disā viloketi, āsambhiṃ ca³ vācaṃ bhāsati, “Aggo’ haṃ asmi lokassa, jeṭṭho’haṃ asmi lokassa, seṭṭho’haṃ asmi lokassa, ayaṃ antimā jāti. n’atth’idāni punabbhavo ti” ; evameva saṃpatijāto Cakkavattisatto samehi pādehi paṭiṭṭhahitvā uttarena abhimukho satta padavītilhāre gacchati setamhi chatte anudhāriyamāne, sabbā ca disā viloketi, āsambhiṃ ca vācaṃ bhāsati, “Aggo’haṃ asmi lokassa, jeṭṭho’haṃ asmi lokassa, seṭṭho’haṃ asmi lokassa, ayaṃ antimā jāti, n’atth’idāni punabbhavo ti”?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Yathā Bodhisattassa jāyamānassa mahato ālokassa mahato obhāsassa mahato bhūmicālassa pātubhāvo hoti, evameva Cakkavattisattassa jāyamānassa mahato ālokassa mahato obhāsassa mahato bhūmicālassa pātubhāvo hoti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisattassa pakatikāyo samantā byāmaṃ obhāsati, evameva Cakkavattisattassa pakatikāyo samantā byāmaṃ obhāsati?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Yathā Bodhisatto mahāsupinaṃ passi,⁴ evameva Cakkavattisatto mahāsupinaṃ passati?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Na vattabbaṃ, “Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Dvattims’imāni Bhikkhave mahāpurisassa mahāpurisalakkhaṇāni, yehi samannāga-

¹ mukho, P.S.K.

² anubhiramāne, P.

³ asambhiṃ ca. P.

⁴ passati, M.

tassa mahāpurisassa dve'va gatiyo bhavanti, anaññā¹; sace agāraṃ ajjhāvasati, rājā hoti Cakkavattī dhammiko dhanimarājā cāturato vijitāvī janapadatthāvariyauppatto² sattaratanasamannāgato; tass'imāni satta ratanāni bhavanti, seyyathāpīdaṃ—cakkaratanaṃ hatthiratanam assa ratanaṃ maniratanam itthiratanam gahapatiratanam parināyakaratanam eva sattamaṃ, parosahassaṃ kho pan' assa puttā bhavanti sūraviraṅgarūpā parasenappamaddanā, so imaṃ paṭhavim sāgarapariyantam adañḍena³ asatthena dhammena abhivijīya ajjhāvasati, sace pana kho agārasmā anāgāriyaṃ pabbajjati, Arahaṃ hoti sammāsambuddho loke vivaṭṭacchado ti." Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto ti.

L a k k h a ṇ a k a t h ā .

IV. 8.

1. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkanta-niyāmo caritabrahmacariyo ti?

Āmantā.

Bodhisatto Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bodhisatto Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Sāvako hutvā buddho hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sāvako hutvā buddho hotīti?

Āmantā.

Anussaviyo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

¹ na aññā, M.

² janapadatthāvariyauppatto, P.

³ adaddhena, P.

Anussaviyo ti ?

Āmantā.

Nanu Bhagavā sayambhū ti ?

Āmantā.

Hañci Bhagavā sayambhū, no vata³ re vattabbe
“Anussaviyo ti.”

2. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkanta-
niyāmo caritabrahmacariyo ti ?

Āmantā.

Bhagavatā Bodhiyā mūle tīṇ³eva sāmāññaphalāni abhi-
sambuddhānīti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu Bhagavatā Bodhiyā mūle cattāri sāmāññaphalāni
abhisambuddhānīti ?

Āmantā.

Hañci Bhagavatā Bodhiyā mūle cattāri sāmāññaphalāni
abhisambuddhāni, no vata re vattabbe “Bodhisatto Kassa-
passa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahma-
cariyo ti.”

3. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkanta-
niyāmo caritabrahmacariyo ti ?

Āmantā.

Bodhisatto dukkarakārikam akāsīti ?

Āmantā.

Dassanasampannopuggalo dukkaram kāriyam kareyyāti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bodhisatto aparantapam akāsi, aññam satthāram
addisīti ?

Āmantā.

Dassanasampanno puggalo aññam satthāram uddiseyyā-
ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Āyasmā Ānando bhagavato pāvacane okkantaniyāmo
caritabrahmacariyo, āyasmā Ānando bhagavato sāvako ti ?

Āmantā.

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantani-
yāmo caritabrahmacariyo, Bodhisatto Kassapassa bhaga-
vato sāvako ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

• Citto gahapati, Hatthako ālavako Bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, Citto gahapati Hatthako ālavako bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, Bodhisatto Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Āyasmā Ānando bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca bhagavato sāvako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Citto gahapati, Hatthako ālavako bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca bhagavato sāvako ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, na ca Kassapassa bhagavato sāvako ti?

Āmantā.

Sāvako jātivītivatto asāvako hotīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Na vattabbaṃ “Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti”?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Kassape ahaṃ Ānanda bhagavati brahmacariyaṃ acarim¹ āyatim sambodhāyāti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti.

7. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritabrahmacariyo ti?

Āmantā.

Nannu vuttaṃ Bhagavatā—

“Sabbābhibhū sabbavidū¹haṃ asmi
 Sabbesu dhammesu anupalitto
 Sabbañjaho taṇhakkhaye² vimutto,
 Sayaṃ abhiññāya kaṃ uddiseyyaṃ.
 Na me ācariyo atthi,
 Sadiso me na vijjati,
 Sadevakasmiṃ lokasmiṃ
 N'atthi me paṭipuggalo.
 Ahañ hi³ arahā loke,
 Ahaṃ satthā anuttaro,
 Eko'mhi sammāsambuddho,
 Sītibhūto'smi nibbuto.
 Dhammacakkaṃ pavattetaṃ
 Gacchāmi kāsinaṃ puraṃ
 Andhabhūtasmiṃ⁴ lokasmiṃ
 Āhañ hi amataḍudrabhin⁵ ti.”

“Yathā kho tvaṃ āvuso paṭijānāsi arahā'si⁶ anantajino⁷ ti.”

“Mādisā⁸ ve jina⁹ honti
 Ye pattā āsavakkhayaṃ,
 Jitā me pāpakā dhammā
 Tasmā'haṃ Upaka jino ti.”

Atth'eva suttanto t'?

Āmantā.

¹ taṇhakkhayo, P.S.₂. ² ahañ ci, P. ³ antabhūtasmi, P.
⁴ ahaññiṃ amataḍundubhin ti, K.; ahañci amataḍudrabhin ti, S.₂; āhañji amataḍundubhin ti, S.

⁵ arahasi, P.S.₂; arahā, S.

⁶ Ānanda jino, P.

⁷ mādiso, P.; mādisa, S.

⁸ vedajinā, S.P.

Tena hi na vattabbaṃ “Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritābrahmacariyo ti.”

8. Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritābrahmacariyo ti?

Āmantā.

Nanu vuttaṃ Bhagavatā—“Idaṃ dukkhaṃ ariyasaccan ti me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhūṃ udapādi, nāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi; taṃ kho paṇ'idaṃ dukkhaṃ ariyasaccan paññāyaṇ ti me Bhikkhave—pe—paññāyaṇ ti me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhūṃ udapādi—pe—āloko udapādi; idaṃ dukkhasamudayaṃ ariyasaccan ti me Bhikkhave—pe—taṃ kho paṇ'idaṃ dukkhasamudayaṃ ariyasaccan pahātabban ti me Bhikkhave—pe—pahāyaṇ ti me Bhikkhave—pe—: idaṃ dukkhanirodhaṃ ariyasaccan ti me Bhikkhave—pe—taṃ kho paṇ'idaṃ dukkhanirodhaṃ ariyasaccan sacchikātabban ti me Bhikkhave—pe—sacchikāyaṇ ti me Bhikkhave—pe—idaṃ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccan ti me Bhikkhave—pe—taṃ kho paṇ'idaṃ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccan bhāvetabban ti me Bhikkhave—pe—bhāyaṇ ti me Bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhūṃ udapādi, nāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.”

Arth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi na vattabbaṃ “Bodhisatto Kassapassa bhagavato pāvacane okkantaniyāmo caritābrahmacariyo ti.”

Niyā m o k k a n t i k a t h ā.

IV. 9.

1. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo catūhi phas-

sehi catūhi vedanāhi catūhi saññāhi catūhi cetanāhi catūhi
cittēhi catūhi saddhāhi catūhi viriyehi catūhi satīhi catūhi
samādhīhi catūhi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Anāgāmiphālasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi
phalehi samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphālasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi
phassehi tīhi vedanāhi—pe—tīhi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphālasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotā-
pattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphālasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi
phassehi—pe—dvīhi paññāhi samannāgato ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpatti-
phalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpanno
sattakkhattuparamo, kolaṃkolo, ekabījī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmi-
phalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgā-
mī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmi-
phalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmī
antarāparinibbāyī, upahaccaparinibbāyī, asaṃkharapari-
nibbāyī, asaṃkhārāparinibbāyī, uddhamso to akanīṭṭha-
gāmī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Anāgāmiphālasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotā-
pattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpanno sattakkhattuparamo, kolaṃkolo, ekabījī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sakadāgāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpanno sattakkhattuparamo, kolaṃkolo, ekabījī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sv'eva arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno, so sotāpanno ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalena samannāgato “sakadāgāmī ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sv'eva arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno, so sakadāgāmī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalena samannāgato “anāgāmī ti” vattabbo ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyaṃ paṭipanno puggalo anāgāmiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sv'eva arahattasacchikiriya paṭipanno, so anāgāmī ti ? °

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

6. Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sv'eva anāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno, so sotāpanno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalena samannāgato “sakadāgāmī ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sv'eva anāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno, so sakadāgāmī ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpattiphalena samannāgato “sotāpanno ti” vattabbo ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Sv'eva sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno, so sotāpanno ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Arahattasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti ?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto ti ?

Āmantā.

Hañci arahattasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalam vītivatto, no vata re vattabbe, “Arahatta-

sacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpatti-phalena samannāgato ti.”

8. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpatti-phalam vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpatti-phalam vītivatto, sakkāyadiṭṭhiṃ vicikiccham silabbata-parāmāsaṃ apāyagamanīyaṃ rūgaṃ apāyagamanīyaṃ dosam apāyagamanīyaṃ moham vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

9. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadā-gāmiphalaṃ samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadā-gāmiphalam vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadā-gāmiphalam vītivatto, no vata re vattabbe “Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadā-gāmiphalaṃ samannāgato ti.”

10. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadā-gāmiphalam vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadā-gāmiphalam vītivatto, oḷārikam kāmarāgam oḷārikam byāpādam vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

11. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalaṃ samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalam vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalam vītivatto, no vata re vattabbe “Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmiphalaṃ samannāgato ti.”

12. Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmi-phalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo anāgāmi-phalaṃ vītivatto, aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ aṇusahagataṃ byāpādaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

13. Anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe, “Anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ samannāgato ti.”

14. Anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ vītivatto, sakkāyadiṭṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabhataparāṇāsāṃ apāyagamaniyaṃ rāgaṃ apāyagamaniyaṃ dosaṃ apāyagamaniyaṃ mohaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

15. Anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmi-phalaṃ samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmi-phalaṃ vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmi-phalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “Anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmi-phalaṃ samannāgato ti.”

16. Anāgāmi-phalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmi-phalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sakadāgāmiphalaṃ vītivatto, oḷārikaṃ kāmarāgaṃ oḷārikaṃ byāpādaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

17. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ samannāgato ti?

Āmantā.

Nanu sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ vītivatto ti?

Āmantā.

Hañci sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ vītivatto, no vata re vattabbe “Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ samannāgato ti.”

18. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalaṃ vītivatto, sakkāyadiṭṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabataparāmāsaṃ apāyagamanīyaṃ rāgaṃ apāyagamanīyaṃ dosaṃ apāyagamanīyaṃ mohāṃ vītivatto, tena samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

19. Na vattabbaṃ “Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu arahattasacchikiriyāya paṭipannena puggalena tīhi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti?

Āmantā.

Hañci arahattasacchikiriyāya paṭipannena puggalena tīhi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti.”

20. Na vattabbaṃ “Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi phalehi samannāgato ti”?

Āmantā.

‘Nanu anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena pug-

galena dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti?

Āmantā.

Hañci anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena dve phalāni. paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno, tena vata re vattabbē “Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi phalehi samannāgato ti.”

21. Na vattabbam “Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti”?

Āmantā.

Nanu sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena sotāpattiphalam paṭiladdham, tena ca aparihīno ti?

Āmantā.

Hañci sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena sotāpattiphalam paṭiladdham, tena ca aparihīno, tena vata re vattabbe “Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti.”

22. Arahattasacchikiriyāya paṭipannena puggalena tīhi phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti; arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipannena puggalena cattāro maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīno ti; arahattasacchikiriyāya paṭipanno puggalo catūhi maggehi samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

23. Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena dve phalāni paṭiladdhāni, tehi ca aparihīno ti; anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo dvīhi phalehi samannāgato ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena tayo maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīno ti; anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipanno puggalo tīhi maggehi samannāgato ti?

Na h'evam vattabbe—pe—

24. Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannena puggalena sotāpattiphalam paṭiladdham, tena ca aparihīno ti;

sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo sotāpattiphalena samannāgato ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipannena puggalena dve maggā paṭiladdhā, tehi ca aparihīne ti; sakadāgāmiphalasacchikiriya paṭipanno puggalo dvihi maggehi samannāgato ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aparāpi samannāgata kathā.

IV. 10.

1. Sabbasaññojanānaṃ pahānaṃ arabhattaṃ ti?

Āmantā.

Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyanti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyanti?

Āmantā.

Arahattamaggena sakkāyadiṭṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabbata-parāmāsaṃ pajahatī?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattamaggena sakkāyadiṭṭhiṃ vicikicchāṃ sīlabbata-parāmāsaṃ pajahatī?

Āmantā.

Nanu tiṇṇaṃ saññojanānaṃ pahānaṃ sotāpattiphalaṃ vuttaṃ Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci tiṇṇaṃ saññojanānaṃ pahānaṃ sotāpattiphalaṃ vuttaṃ Bhagavatā, no vata re vattabbe “Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyanti.”

2. Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyanti?

Āmantā.

Arahattamaggena oḷārikaṃ kāmarāgaṃ oḷārikaṃ byāpādaṃ pajahatī?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattamaggena oḷārikaṃ kāmarāgaṃ oḷārikaṃ byāpādaṃ pajahatīti?

Āmantā.

Nanu kāmarāgabyāpādānaṃ tanubhāvaṃ¹ sakadāgāmi-phalaṃ vuttaṃ Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci kāmarāgabyāpādānaṃ tanubhāvaṃ sakadāgāmi-phalaṃ vuttaṃ Bhagavatā, no vata re vattabbe "Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti."

3. Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti?

Āmantā.

Arahattamaggena aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ aṇusahagataṃ byāpādaṃ pajahatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattamaggena aṇusahagataṃ kāmarāgaṃ aṇusahagataṃ byāpādaṃ pajahatīti?

Āmantā.

Nanu kāmarāgabyāpādānaṃ anavasesappahānaṃ anāgā-miphalaṃ vuttaṃ Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci kāmarāgabyāpādānaṃ anavasesappahānaṃ anāgā-miphalaṃ vuttaṃ Bhagavatā, no vata re vattabbe "Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti."

4. Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti?

Āmantā.

Nanu rūparāga-arūparāga-māna-uddhacca-avijjāya anavasesappahānaṃ arahattaṃ vuttaṃ Bhagavatā ti?

Āmantā.

Hañci rūparāga-arūparāga-māna-uddhacca-avijjāya anavasesappahānaṃ arahattaṃ vuttaṃ Bhagavatā, no vata re vattabbe "Arahattamaggena sabbe saññojanā pahīyantīti."

5. Na vattabbam "Sabbasaññojanānaṃ pahānaṃ arahattaṃ ti"?

Āmantā.

Nanu Arāhato sabbe saññojanā pahīnā ti?

Amantā.

Hañci Arahato sabbe saññojanā pahīnā, tena vata re vattabbe “Sabbasaññojanānaṃ pahānaṃ arahattan ti.”

Saññojanappahānakathā.

Gihīssa Arahā, Saha uppattiyā Arahā, Arahato sabbe dhammā anāsavā, Arahā catūhi phalehi samannāgato, evameva chahi upekkhāhi, Bodhiyā buddho, Lakkhaṇasamannāgato Bodhisatto, Bodhisatto okkantaniyāmo caritabrahmacariyo, Paṭipannako phalena samannāgato, Sabbasaññojanānaṃ pahānaṃ Arahattan ti.

Catuttho Vaggo.

V. 1.

1. Vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Yaṃ kiñci vimuttiñāṇaṃ sabbaṃ taṃ² vimuttan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Paccavekkhaṇāñāṇaṃ vimuttan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Sotāpattiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Sotāpannassa ñāṇaṃ sotāpattiphalam pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa ñāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Sakadāgāmiṣṣa ñāṇaṃ sakadāgāmiphalam pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa ñāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Anāgāmiṣṣa ñāṇaṃ anāgāmiphalam pattassa paṭiladdhassa adhigatassa sacchikatassa ñāṇan ti ?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti ?

Āmantā.

Arahato ñāṇaṃ arahattaṃ pattassa paṭiladdhassa
adhigatassa sacchikatassa ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Sotāpattiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ
vimuttan ti?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa
vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmisamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimut-
tan ti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa
vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vi-
muttan ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa
vimuttiñāṇaṃ vimuttan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattaphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vi-
muttan ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimut-
tiñāṇaṃ vimuttan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sotāpattiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ
vimuttaṃ, taṇ ca ¹ phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa
vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, taṇ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ
vimuttaṃ, taṇ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

¹ vimuttantaṃ ca, M.; vimuttañ ca, P.; vimuttaṃ
ca, S.₂.

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Anāgāmiphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Anāgāmiphalasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Arahattaphalasamaṅgissa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Arahattasacchikiriyāya paṭipannassa puggalassa vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, tañ ca phalaṃ pattassa ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vimuttikathā.

V. 2.

1. Sekhassa asekhaṃ¹ ñāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Sekho asekhaṃ dhammaṃ jānāti passati, diṭṭhaṃ veditaṃ sacchikataṃ upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu sekho asekhaṃ dhammaṃ na jānāti, na passati, adiṭṭhaṃ aviditaṃ asacchikataṃ na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharatīti?

Āmantā.

Hafi ci sekho asekhaṃ dhammaṃ na jānāti, na passati, adiṭṭhaṃ aviditaṃ asacchikataṃ na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharati, no vata re vattabbe “Sekhassa asekhaṃ ñāṇaṃ atthīti.”

2. Asekhasa asekham ñāṇam atthi, asekho asekham dhammam jānāti passati, diṭṭham viditaṃ sacchikataṃ upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti?

Āmantā.

Sekhassa asekham ñāṇam atthi, sekho asekham dhammam jānāti passati, diṭṭham viditaṃ sacchikataṃ upasampajja viharati, kāyena phusitvā viharatīti?

Āmantā.

Sekhassa asekham ñāṇam atthi, sekho asekham dhammam na jānāti na passati, adiṭṭham aviditaṃ asacchikataṃ na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharatīti?

Āmantā.

Asekhasa asekham ñāṇam atthi, asekho asekham dhammam na jānāti na passati, adiṭṭham aviditaṃ asacchikataṃ na upasampajja viharati, na kāyena phusitvā viharatīti?

Āmantā.

3. Sekhassa ¹ asekham ñāṇam atthīti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa sotāpattimagge ñāṇam atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpattiphalasacchikiriyāya paṭipānassa puggalassa sotāpattiphale ñāṇam atthīti?

Āmantā.

Sakadāgāmiphalasacchikiriyāya — pe — anāgāmiphala-sacchikiriyāya — pe — arahattasacchikiriyāya paṭipānassa puggalassa arahatte ñāṇam atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Na vattabbaṃ “ Sekhassa asekham ñāṇam atthīti ”?

Āmantā.

Nanu āyasmā Ānando sekho “ Bhagavā ulāro ti ” jānāti, “ Sāriputto thero, Mahā Moggallāno thero ulāro ti ” jānātīti?

Āmantā.

Hañci āyasmā Ānando sekho “ Bhagavā ulāro ti ” jānāti,

“Sāriputto thero. Mahā Moggallāno thero ulāro ti”
jānāti. tena vata re vattabbe “Sekhassa asekhāṃ ñāṇaṃ
atthīti.”

Asekhaññāka kathā.

V. 3.

1. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte
ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Anicce niccaṇ ti vipariyeso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dukkhe sukhaṇ ti—pe—anattani attā ti—pe—asubhe
subhaṇ ti vipariyeso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte
ñāṇaṇ ti?

Āmantā.

Akusalaṇ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Nanu kusalaṇ ti?

Āmantā.

Hañci kusalaṃ, no vata re vattabbe “Paṭhavīkaṣiṇasamā-
pattiṃ samāpannassa viparīte ñāṇaṇ ti.”

3. Anicce niccaṇ ti vipariyeso, so ca akusalo ti?

Āmantā.

Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte
ñāṇaṃ, taṇ ca akusalaṇ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Dukkhe sukhaṇ ti—pe—anattani attā ti—pe—asubhe
subhaṇ ti vipariyeso, so ca akusalo ti?

Āmantā.

Paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa viparīte
ñāṇaṃ, taṇ ca akusalaṇ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa viparīte
ñāṇam, tañ ca kusalan ti?

Āmantā.

Anicce niccān ti vipariyeso, so ca kusalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa viparīte
ñāṇam, tañ ca kusalan ti?

Āmantā.

Dukkhe sukhan ti—pe—anattani āttā ti—pe—asubhe
subhan ti vipariyeso, so ca kusalo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa viparīte
ñāṇan ti?

Āmantā.

Arahā paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpajjeyyāti?

Āmantā.

Hañci Arahā paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpajjeyya,
no vata re vattabbe “Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samā-
pannassa viparīte ñāṇan ti.”

6. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa viparīte
ñāṇam, Arahā paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpajjeyyāti?

Āmantā.

Atthi Arahato vipariyeso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Atthi Arahato vipariyeso ti?

Āmantā.

Atthi Arahato saññāvipariyeso, cittavipariyeso, diṭṭhi-
vipariyeso ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

N'atthi Arahato saññāvipariyeso, cittavipariyeso, diṭṭhi-
vipariyeso ti?

Āmantā.

Hañci n'atthi Arahato saññāvipariyeso, cittavipariyeso,
diṭṭhivipariyeso, no vata re vattabbe “Atthi Arahato
vipariyeso ti.”

7. Na vattabham “Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samā-
pannassa viparīte ñāṇan ti?

Āmantā.

V. 4.]

Paṭhavīti samāpajjantassa¹ sabb'eva paṭhavī hotīti?²
 Na h'evaṃ vattabbe—pe—
 Tena hi paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa viparīte
 viparīte nāṇan ti.
 8. Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa viparīte
 nāṇan ti?
 Āmantā.

Nanu paṭhavī atthi, atthi ca koci paṭhaviṃ paṭhavito
 samāpajjati?
 Āmantā.

Hañci paṭhavī atthi, atthi ca koci paṭhaviṃ paṭhavito
 samāpajjati, no vata re vattabbe “Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim
 samāpannassa viparīte nāṇan ti.”
 Paṭhavī atthi, paṭhaviṃ paṭhavito samāpajjantassa
 viparītaṃ hotīti?
 Āmantā.

Nibbānaṃ atthi, nibbānaṃ nibbānato samāpajjantassa
 viparītaṃ hotīti?
 Na h'evaṃ vattabbe—pe—
 Tena hi na vattabbaṃ “Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim
 samāpannassa viparīte nāṇan ti.”
 Viparīta kathā.

V. 4.

1. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi nāṇan ti?
 Āmantā.

Niyatassa niyāmagamanāya atthi nāṇan ti?
 Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Niyatassa niyāmagamanāya n'atthi nāṇan ti?
 Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi nāṇan ti?
 Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi nāṇan ti?

¹ samāpannassa, P.

² pathavīti, P.S.M.

Āmantā.

Niyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Niyatassa niyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa aniyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aniyatassa aniyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi ñāṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya atthi niyāmo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Aniyatassa niyāmagamanāya atthi satipaṭṭhānā—pe—
sammappadhānā, iddhipādā, indriyā, balā, bojjhaṅgā
ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi niyāmo ti?

Āmantā.

Hañci aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi niyāmo, no
vata re vattabbe “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi
ñāṇan ti.”

Aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi satipaṭṭhānā—pe—
bojjhaṅgā ti?

Āmantā.

Hañci aniyatassa niyāmagamanāya n'atthi bojjhaṅgā,
no vata re vattabbe “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi
ñāṇan ti.”

6. Aniyatassa niyāmagamanāya atthi ñāṇan ti?

Āmantā.

Gotrabhuno puggalassa sotāpattimagge nāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sotāpattiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa sotāpattiphale nāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ — pe — anāgāmiphala-sacchikiriyaṃ—pe—arahattasacchikiriyaṃ paṭipannassa puggalassa arahatte nāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

7. Na vattabbam “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi nāṇaṃ ti”?

Nauu Bhagavā jānāti “Ayaṃ puggalo sammattaniyāmaṃ okkamissati, bhabbo ayaṃ puggalo dhammaṃ abhisametun ti”?

Āmantā.

Hañci Bhagavā jānāti “Ayaṃ puggalo sammattaniyāmaṃ okkamissati, bhabbo ayaṃ puggalo dhammaṃ abhisametun,” tena vata re vattabbe “Aniyatassa niyāmagamanāya atthi nāṇaṃ ti.”

N i y ā m a k a t h ā .

V. 5.

1. Sabbam nāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Sammutiñāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sammutiñāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Ye keci sammutim jānanti, sabbe te paṭisambhidapattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbam nāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Cetopariyāye nāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Cetopariyāye ñāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Ye keci paracittam jānanti, sabbe te paṭisambhidapattā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Sabbam ñāṇaṃ paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Sabbā paññā paṭisambhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sabbā paññā paṭisambhidā ti?

Āmantā.

Paṭhavīkaṣiṇasamāpattim samāpannassa atthi paññā, sā paññā paṭisambhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Āpokasiṇaṃ—pe—tejokasiṇaṃ—pe—vāyokasiṇaṃ—pe—
—nīlakasiṇaṃ—pe—pītakasiṇaṃ—pe—lohitakasiṇaṃ—pe—
—odātakasiṇaṃ—pe—ākāsānañcāyatanaṃ—pe—viññā-
—nañcāyatanaṃ—pe—ākīñcaññāyatanaṃ—pe—nevasaññā-
—nāsaññāyatanaṃ samāpannassa—pe—dānaṃ dadantassa
—pe—cīvaraṃ dadantassa—pe—piṇḍapātaṃ dadantassa
—pe—senāsaṇaṃ dadantassa—pe—gilānapaccayabhesaj-
japarikkhāraṃ dadantassa atthi paññā, sā paññā paṭisam-
bhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Na vattabbaṃ “Sabbam ñāṇaṃ paṭisambhidā ti”?

Āmantā.

Atthi lokuttarā paññā, sā na paṭisambhidā ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi sabbam ñāṇaṃ paṭisambhidā ti.

Paṭṭi s a m b h i d a k a ṭ ṭ h ā .

V. 6.

1. Na vattabbaṃ “Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇañ ñeva na aññārammaṇaṃ ti”?

Āmantā.

Nanu paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa atthi
ñāṇaṃ, paṭhavīkaṣiṇaṃ ca sammutisaccambhīti?

Āmantā.

Hañci paṭhavīkaṣiṇasamāpattiṃ samāpannassa atthi
ñāṇaṃ, paṭhavīkaṣiṇaṃ ca sammutisaccamhi, tena vata
re vattabbe “ Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇaṃ ñeva na
aññārammaṇaṃ ti.”

2. Nā vattabbaṃ “ Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇaṃ
ñeva na aññārammaṇaṃ ti ” ?

Āmantā.

Nanu āpokasiṇaṃ—pe—tejokasiṇaṃ—pe—gilānapac-
cayabhesajjaparikkhāraṃ dadantassa atthi ñāṇaṃ, gilāna-
paccayabhesajjaparikkhāro ca sammutisaccambhīti?

Āmantā.

Hañci gilānapaccayabhesajjaparikkhāraṃ dadantassa
atthi ñāṇaṃ, gilānapaccayabhesajjaparikkhāro ca sammu-
tisaccamhi, tena vata re vattabbe “ Sammutiñāṇaṃ saccā-
rammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

3. Sammutiñāṇaṃ saccārammaṇaṃ ñeva na aññāram-
maṇaṃ ti ?

Āmantā.

Tena ñāṇena dukkhaṃ parijānāti, samudayaṃ pajahati,
nirodhaṃ sacchikaroti, maggaṃ bhāvetīti ?

Na h’evaṃ vattabbe—pe—

S a m m u t i ñ ā ṇ a k a t h ā .

V. 7.

1. Cetopariyāye ñāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññā-
rammaṇaṃ ti ?

Āmantā.

Nanu atthi, koci sarāgaṃ cittaṃ “ sarāgaṃ cittaṃ ti ”
pajānāti ?

Āmantā.

Hañci atthi koci sarāgaṃ cittaṃ “ sarāgaṃ cittaṃ ti ”
pajānāti, no vata re vattabbe “ Cetopariyāye ñāṇaṃ cittā-
rammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

Nanu atthi koci vītarāgaṃ cittaṃ “vītarāgaṃ cittaṃ ti”—pe—sadosaṃ cittaṃ—pe—vītadosaṃ cittaṃ—pe—samohaṃ cittaṃ—pe—vītamohaṃ cittaṃ; saṃkhittaṃ cittaṃ, vikkhittaṃ cittaṃ, mahaggataṃ cittaṃ, amahaggataṃ cittaṃ, sa-uttaraṃ cittaṃ, anuttaraṃ cittaṃ, samāhitaṃ cittaṃ, asamāhitaṃ cittaṃ, vimuttaṃ cittaṃ—pe—avimuttaṃ cittaṃ “avimuttaṃ cittaṃ ti” pajānātīti?

Āmantā.

Hañci atthi koci avimuttaṃ cittaṃ “avimuttaṃ cittaṃ ti” pajānātī, no vata re vattabbe “Cetopariyāye ñāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

2. Phassārammaṇe ñāṇaṃ vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci phassārammaṇe ñāṇaṃ vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ, no vata re vattabbe “Cetopariyāye ñāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

Vedanārammaṇe ñāṇaṃ, saññārammaṇe ñāṇaṃ, cetanārammaṇe ñāṇaṃ, cittārammaṇe ñāṇaṃ, saddhārammaṇe ñāṇaṃ, viriyārammaṇe ñāṇaṃ, satārammaṇe ñāṇaṃ, samādhārammaṇe ñāṇaṃ, paññārammaṇe ñāṇaṃ—pe—rāgārammaṇe ñāṇaṃ—pe—dosārammaṇe ñāṇaṃ—pe—anottappārammaṇe ñāṇaṃ vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Hañci anottappārammaṇe ñāṇaṃ vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ, no vata re vattabbe “Cetopariyāye ñāṇaṃ cittārammaṇaṃ ñeva na aññārammaṇaṃ ti.”

3. Phassārammaṇe ñāṇaṃ na vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Phassapariyāye ñāṇaṃ ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Vedanārammaṇe ñāṇaṃ—pe—saññārammaṇe ñāṇaṃ—pe—anottappārammaṇe ñāṇaṃ na vattabbaṃ cetopariyāye ñāṇaṃ ti?

Āmantā.

Anottappapariyāye ñāṇaṃ ti?

Hañci cetopariyāye nāṇaṃ, tena vata re vattabbe “Cetopariyāye nāṇaṃ cittarammaṇaṇāṇi heva na aññārammaṇaṇaṇi.”

**Sakadāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa pugga-
lassa—pe—anāgāmiphalasacchikiriyaṃ paṭipannassa pug-**

galassa—pe—arahattasacchikiriya paṭipannassa puggalassa arahatte nāṇaṃ atthīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Na vattabbam “Anāgate nāṇaṃ atthīti”?

Āmantā.

Nanu vuttam Bhagavatā—“Pāṭaliputtassa kho Ānanda tayo antarāyā bhavissanti, aggito vā udakato vā mithubhedā vā ti.” Atth'eva suttanto ti?

Āmantā.

Tena hi anāgate nāṇaṃ atthīti.

A n ā g a t a n ā ṇ a k a t h ā .

V. 9.

1. Paccuppanne nāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Tena nāṇena taṃ nāṇaṃ jānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena nāṇena taṃ nāṇaṃ jānātīti?

Āmantā.

Tena nāṇena taṃ nāṇaṃ nāṇan ti jānātīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena nāṇena taṃ nāṇaṃ nāṇan ti jānātīti?

Āmantā.

Taṃ nāṇaṃ tassa nāṇassa ārammaṇan ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Taṃ nāṇaṃ tassa nāṇassa ārammaṇan ti?

Āmantā.

Tena phassena taṃ phassaṃ phusati, tāya vedanāya taṃ vedanaṃ vedeti, tāya saññāya taṃ saññaṃ sañjānāti, tāya cetanāya taṃ cetanaṃ ceteti, tena cittena taṃ cittaṃ cinteti, tena vitakkena taṃ vitakkaṃ vitakketi, tena vicārena taṃ vicāraṃ vicāreti, tāya pītiyā taṃ pītiṃ pīyāyati, tāya satiyaṃ taṃ satiṃ sarati, tāya paññāya taṃ paññaṃ pajānāti, tena khaggena taṃ khaggaṃ chindati, tena pha-

rasunā taṃ pharusam tacchati, tāya kuṭṭhāriyā¹ taṃ kuṭṭhārim tacchati, tāya vāsiyā taṃ vāsim tucchati, tāya sūciyā taṃ sūcim sibbeti, tena aṅgulaggena taṃ aṅgulaggam parāmasati, tena nāsikaggena taṃ nāsikaggam parāmasati, tena matthakena taṃ matthakam parāmasati, tena gūthena taṃ gūṭham dhiovati, tena muttena taṃ muttam dhiovati, tena khelena taṃ khelam dhiovati, tena pubbena taṃ pubbam dhiovati, tena lohitenā taṃ lohitaṃ dhovatīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Na vattabham “Paccuppanne ñāṇam atthīti”?

Āmantā.

Nanu sabbe saṃkhāre aniccato diṭṭhe taṃ pi ñāṇam aniccato diṭṭham hotīti?

Āmantā.

Hañci sabbe saṃkhāre aniccato diṭṭhe taṃ pi ñāṇam aniccato diṭṭham hoti, tena vata re vattabbe “Paccuppanne ñāṇam atthīti.”

Paccuppannañāṇakathā.

V. 10.

1. Sāvakassa phale ñāṇam atthīti?

Āmantā.

Sāvako phalassa kataṃ paññāpetīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Sāvakassa phale ñāṇam paññāpetīti?

Āmantā.

Atthi sāvakassa phalaparopariyatti,² indriyaparopariyatti, puggalaparopariyattīti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

2. Sāvakassa phale ñāṇam atthīti?

Āmantā.

Atthi sāvakassa khandhapaññatti, āyatanapaññatti,

¹ kuṭṭhāriyā, P., kudhāriya, M.K., kuṭāriyā, S.

² pariyaṭṭam, P.

dhārupaññatti, saccapaññatti, indriyapaññatti. puggala-
paññattiti? (

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

3. Sāvakaṣṣa phale nāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Sāvako jīno satthā sammāsambuddho sabbaññū sabba-
dassāvī dhammasāmi dhammapaṭisaraṇo ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

4. Sāvakaṣṣa phale nāṇaṃ atthīti?

Āmantā.

Sāvako anuppannassa maggassa uppādetā asaṅgātassa
maggassa saṅjanetā anakkhātassa maggassa akkhātā mag-
gaññū maggavidū maggakovidō ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

5. Na vattabbam “Sāvakaṣṣa phale nāṇaṃ atthīti”?

Āmantā.

Sāvako aññānī ti?

Na h'evaṃ vattabbe—pe—

Tena hi sāvakaṣṣa phale nāṇaṃ atthīti.

Phalañāṇakathā.

Vimuttiñāṇaṃ vimuttaṃ, Sekhassa asekhāṃ nāṇaṃ,
Viparīte nāṇaṃ, Aniyatassa niyāmagamanāya atthi nāṇaṃ,
Sabbam nāṇaṃ paṭisambhidā ti, Sammuttiñāṇaṃ,
Cetopariyāye nāṇaṃ, Anāgate nāṇaṃ,
Paccuppanne nāṇaṃ, Sāvakaṣṣa phale nāṇaṃ ti.

Pañcamo Vaggo.

Mahāpaṇṇāsako.

